Industrigrisar är ingen lösning

Under våren och sommaren har Swedish Meats beslutat undersöka möjligheten av import av danska avelsgaltar, för att ingå i företagets satsning på en ”industrigris” (senare omdöpt till ”charkgris”). Danskt avelsmaterial anses passa bättre för charkproduktion, den danska slaktkroppen behåller bland annat sin vikt bättre än svensk Piggham. Syftet är också att radikalt sänka kostnader för avelsarbetet för Swedish Meats. Enligt uppgift tänker man i första steget ta in 400 galtar, sedan eventuellt fler. Svenska Djurhälsovården fick i uppdrag att utreda de smittskyddsmässiga aspekterna, och lämnade i slutet av juli en hemligstämplad rapport till Swedish Meats och dess avelsföretag Quality Genetics. I slutet av augusti väntas ett beslut från Swedish Meats ledning om man ska genomföra projektet.

Det finns dock ett antal faktorer som gör satsningen på en dansk-svensk industrigris mycket tveksam, både ur etisk och ekonomisk synvinkel. Till att börja med blir signalerna till svenska grisbönder märkliga när Swedish Meats i ena ögonblicket avråder från import av en enda gris från Danmark, och i nästa ögonblick själva vill ta in 400 eller fler galtar på kort tid. Orsaken till de tidigare försiktighetsåtgärderna är risken att få in PRRS (porcine respiratory and reproductive syndrome) och den multiresistenta Salmonella typhimurium DT 104, som finns i Danmark. Sverige har för övrigt sökt tilläggsgarantier från EU för skydd mot PRRS, och innan förhandlingarna om dessa är klara skulle det vara mycket olyckligt om hundratals grisar importeras från ett land där PRRS härjar fritt.

Om nu smittskyddsproblematiken skulle gå att lösa, vilket Svenska Djurhälsovårdens utredning verkar hävda, finns andra problem att beakta. Det svenska svinavelsarbetet har i många år bedrivits inte bara utifrån rent ekonomiska aspekter, utan även med djuretik, folkhälsa och miljöhänsyn i baktankarna. Sverige har avlat på grisar som ska klara avvänjning utan ett antibiotikaparaply, grisar som ska ha bättre hållbarhet med t ex mindre osteokondrosproblem, suggor som har ett temperament och modersinstinkter så de slipper vara fixerade, utgallring av djur med anlag för missbildningar m m. Dessa parametrar har beaktats i mycket mindre omfattning, om överhuvudtaget, i den danska aveln. Danska grisar har uppfödningssystem som i många stycken är mindre djuranpassade än de svenska. Ska hela den svenska avelsbasen raseras, och därmed svenska djurbönders och veterinärers arbete, för att få fram en mer industrianpassad gris?

I dagens samhällsklimat är det svårt att förstå Swedish Meats resonemang för att få bättre lönsamhet. Även om de dansk-svenska hybriderna skulle växa lite snabbare och behålla sin slaktvikt bättre än Pigghamgrisarna, kommer konsumenterna att reagera negativt på utvecklingen av industrigrisar. Samhällsdebatten framhåller allt mer värdet av en djuretiskt hållbar animalieproduktion, och detta avspeglar sig nu också i våra köpmönster. För många är det inte längre bara en läpparnas bekännelse att välja kött från grisar som haft en drägligare tillvaro, man gör det valet även i affären. Ett skadat konsumentförtroende kommer att kosta betydligt mer än Swedish Meats ledning tycks tro, både på kort och framför allt på lång sikt.

Så lägg planerna om en industrigris på hyllan och framhåll istället de värden svensk svinavel och svinuppfödning har. Med tydligare märkning av svenska charkvaror och bättre information om vad den svenska uppfödningen innebär, skulle det bli lättare för konsumenten att välja Piggham. Priset är fortfarande den enda faktor som de flesta konsumenter har att jämföra olika köttbitar med när de gör sitt val i butiken. Om detta kan ändras kommer Swedish Meats att upptäcka att djuretisk avel är betydligt lönsammare än industrigrisar.

Johan Beck-Friis

Sveriges Veterinärförbund

Box 12 709, 112 94 Stockholm

Besöksadress: Kungsholms Hamnplan 7. e-post: office@svf.se hemsida: www.svf.se

Kansli
Telefon: 08-545 558 20
Telefax: 08-545 558 39

Kanslichef:
DAG HULTEFORS, leg. vet.
Dir.tel. 08-545 558 21
(Bost.tel. 035-17 35 88)
(Mobiltel. 070-566 08 36)
e-post: dag.hultefors@svf.se

Förhandlingschef:
ANDERS LEFRELL, jur kand.
Dir.tel. 08-545 558 25
(Bost.tel. 08-765 91 19)
(Mobiltel. 070-418 07 99)
e-post: anders.lefrell@svf.se

Generalsekreterare SVS:
CHRISTINA AROSENIUS, leg. vet.
Dir.tel. 08-545 558 24
(Bost.tel. 018-24 24 61)
(Mobiltel. 070-717 73 19)
e-post: christina.arosenius@svf.se

Informationschef:
JOHAN BECK-FRIIS, leg. vet.
Dir.tel. 08-545 558 33
(Bost.tel. 018-54 11 71)
(Mobiltel. 070-717 73 25)
e-post: johan.beck-friis@svf.se

Ombudsman:
AMELIE LOTHIGIUS, jur. kand.
Dir.tel. 08-545 558 26
(Bost.tel. 08-26 25 39)
(Mobiltel. 070-788 70 47)
e-post: amelie.lothigius@svf.se

Kamrer:
RUNE KOSKINEN
Dir.tel. 08-545 558 22
e-post: rune.koskinen@svf.se

Sekreterare:
BIRGITTA LARSSON
Dir.tel. 08-545 558 23
e-post: birgitta.larsson@svf.se

MARIANNE LUNDQUIST, SVS, AEA
Dir.tel. 08-545 558 27
e-post: marianne.lundquist@svf.se

AGNETA SVENSSON, SVF
Dir.tel. 08-545 558 28
e-post: agneta.svensson@svf.se

Telefontid:
9.00–11.30, 12.30–16.30

Postgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

Styrelse
Sveriges Veterinärförbund

Ordförande:	**Bost.tel**
DAG HULTEFORS	035-17 35 88
Vice ordförande.	
ÅSA BERGQVIST	0418-66 21 62
ILMARS DREIMANIS	035-509 84
TORKEL EKMAN	018-38 44 11
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
EVAMARI LEWIN	070-211 90 35
KARIN PETTERSSON	0511-37 10 24
PER SAHLANDER	0171-44 20 93
SUSANNA STERNBERG	018-69 46 64

Kollegium
Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

Ordförande
ANDERS FORSLID

Vice ordförande
ANNE PEDERSEN MÖRNER

PETER FRANZÉN
KRISTER MARTIN
ANDERS SANDBERG
SUZANNE SANDQVIST
LENA STENGÄRDE

Svensk Veterinärtidning
Telefon: 08-545 558 30
Telefax: 08-545 558 29

Ansvarig utgivare och chefredaktör:
JOHAN BECK-FRIIS
Dir.tel. 08-545 558 33
(Bost.tel. 018-54 11 71)
(Mobiltel. 070-717 73 25)
e-post: johan.beck-friis@svf.se

Journalist:
KARIN ÅSTRÖM BENGTSSON (tjänstl)
KATARINA HÖRLIN BARNEKOW
Dir.tel. 08-545 558 32
e-post: katarina.horlin.barnekow@svf.se

Redaktionssekreterare, annonser:
BIRGITTA AHLKVIST
Dir.tel. 08-545 558 31
e-post: birgitta.ahlkvist@svf.se

Prenumerationspris 2001
Sverige: 765 kronor + moms.
Norden: 1020 kronor + moms.
Europa utanför Norden: 1090 kronor + moms.
Utanför Europa: 1235 kronor

Utgivningsdagar 2001

1	23 jan	10	15 aug
2	13 feb	11	5 sep
3	6 mar	12	26 sep
4	27 mar	13	17 okt
5	18 apr	14	7 nov
6	10 maj	15	28 nov
7	7 jun	16	19 dec
8–9	28 jun		

Manusdagar: 4 veckor före utgivningsdag. Korta repliker införes i nästkommande tidning om de är redaktionen tillhanda senast 2 veckor efter manusdag.

Annonsmaterialdagar: 3 veckor före utgivningsdag.

Fackpressupplaga 2000
= 2.800 ex.

Riksföreningar inom Sveriges Veterinärförbund

SVENSKA DISTRIKTSVETERINÄRFÖRENINGEN – DVF
Ordförande: Ilmars Dreimanis
Sekreterare: Kristina Olsson

SVENSKA BESIKTNINGSVETERINÄRFÖRENINGEN – BVF
Ordförande: Leif Skarhed
Sekreterare: Tone Lindvåg

SVERIGES YNGRE VETERINÄRERS FÖRENING – SYVF
Ordförande: Anette Karlsson
Sekreterare: Susanne Åkerblom

FÖRENINGEN VETERINÄRER I ENSKILD TJÄNST – FVET
Ordförande: Johan Hellander
Sekreterare: Christer Gyllerup

FÖRENINGEN FÖR VETERINÄRER I ADMINISTRATIV TJÄNST – VIAT
Ordförande: Torsten Jakobsson
Sekreterare: Anna Waldensten

FÖRENINGEN FÖR VETERINÄRER VID VETENSKAPLIGA INSTITUTIONER – FVVI
Ordförande: Ingrid Hansson
Sekreterare: Ursula Nord-Bjerselius

PRIVATPRAKTISERANDE VETERINÄRERS FÖRENING – PVF
Ordförande: Per Arvidsson
Sekreterare: Anneli Bjöersdorff

DJURSJUKHUSANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – DaVF
Ordförande: Fredrike Ritter
Sekreterare: Eva Hjortstad

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN
Ordförande: Krister Martin (tf)
Sekreterare: Patricia Hedenqvist

HUSDJURSSEKTIONEN:
Ordförande: Lena Stengärde
Sekreterare: Gösta Nyberg

HÄSTSEKTIONEN
Ordförande: Peter Franzén
Sekreterare: Bengt Johansson

LIVSMEDELSSEKTIONEN
Ordförande: Anders Sandberg
Sekreterare: Karin Granath

SMÅDJURSSEKTIONEN
Ordförande: Suzanne Sandqvist
Sekreterare: Helene Hansson

Svensk Veterinärtidning

TIDSKRIFT FÖR SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND VOLYM 53 AUGUSTI 2001 NR 10

Centraltryckeriet AB, Borås 2001 ISSN 0346-2250

INNEHÅLL

Granskade artiklar

497 **L Pelander, J Häggström: Troponin I – en möjlig markör för hjärtmuskelcellskada hos hund?**
Denna artikel presenterar och värderar en ny analys för påvisande av skada på hjärtmuskelceller hos hund.

493 **Ledare**
J Beck-Friis: Industrigrisar är ingen lösning

503 **Remissvar: Alternativmedicinska behandlingsmetoder för djur**
Artikeln återger ovanstående remissvar från veterinärförbundet i förkortad form.

506 **Läkemedel – ett miljöproblem?**
Apoteket AB höll torsdagen den 7 juni en endagskonferens för att diskutera om läkemedel är ett miljöproblem.

513 **Månadens Epiztel**

515 **M Widell: Fortsatt information om modernisering av köttkontrollen**

517 **Europaveterinärer träffades i öst**

521 **Preliminärt program för Veterinärmötet 2001**

526 **Hon vill ha förslag på utbildningar**

527 **Kompetenscentrum Smådjur invigt**

529 **L Brattberg, M Sjölund: Vidbränd, utbränd eller bara trött på alltihop?**

531 **J Holm: Tankar kring djurförtryck och storskalig livsmedelsproduktion**

535 **Gratis litteratursökning via veterinärförbundets hemsida**

536 **A Sandberg: Luffaren och remissen**

539 **Ansvarsärende**

543 **I Dreimanis, B O Häggmar: Olle Lindahl till minne**

544 **Kongresser och kurser**

Från styrelsen
546 Rapport från förbundsstyrelsen

549 **Disputationer**

Läkemedel
549 Nya karensföreskrifter – SLV FS 2001: 18 (H:65)

Noterat
550 Ny BSE-teori presenterad
550 Varning för ostar från Torkelsbovallen
551 Grytanlagsproven utreds – igen
551 Aviseringsavgift för läkemedel på avbetalning
552 Danmark kände till inhemsk BSE redan 1995
552 Mindre selen i KRAV-mjölk
552 Nya regler för cirkusar

Kanslinytt
552 Nya medlemmar
552 Nytt försäkrings- och informationsmaterial för privatanställda

SVT nr	Utkommer	Senaste manusdag	Senaste annonsdag
11/01	5 sep	8 aug	15 aug
12/01	26 sep	29 aug	5 sep

Omslagsfoto: Johan Beck-Friis.
Hästuppvisning av ryttare i traditionella kläder på den ungerska pustan. På sidan 517 sammanfattas den europeiska veterinärfederationen FVE:s senaste generalförsamling som ägde rum i Budapest, Ungern.

Troponin I – en möjlig markör för hjärtmuskelcellskada hos hund?

*LENA PELANDER, leg veterinär, JENS HÄGGSTÖM, VMD, docent och BERNT JONES, VMD, professor.**

Myokardit och andra tillstånd med cellsönderfall i hjärtat är svåra att diagnostisera på hund. I denna artikel, som är en bearbetning av Lena Pelanders fördjupningsarbete (FDA), presenteras och värderas en ny analys för påvisande av skada på hjärtmuskelceller. Resultaten visar att analys av myokardspecifikt troponin kan bidra till effektivare och säkrare diagnostik av akuta cellsönderfall i hjärtat hos hund.

Inledning

Skador på hjärtmuskelceller kan uppstå till följd av primära eller sekundära hjärtsjukdomar hos våra husdjur. Skadorna kan histologiskt yttra sig som inflammation eller nekros i myokardiet och påverka hjärtfunktionen. För att diagnostisera dessa sjukdomar används idag bland annat EKG, röntgenundersökning, ultraljud och vissa klinisk kemiska undersökningar (14).

Myokardcellsskador kan ibland ge rytmrubbningar som kan identifieras med hjälp av EKG, men vi har idag svårigheter att diagnostisera denna typ av cellulära skador hos djur då specifika test saknas (14). Användning av ultraljud kan ge information om i vilken mån hjärtats funktion och makroskopiska struktur är påverkad (t ex dilatation eller hypertrofi). Trots helt olika patogenes kan dilaterad kardiomyopati och hjärtmuskelinflammation (myokardit) ge likartade förändringar i hjärtats funktion (dilatation och nedsatt kontraktilitet) vilket påvisas med hjälp av ultraljud (14). De två sjukdomarnas särarter kan observeras vid obduktion (16), men det skulle vara värdefullt att kunna använda en diagnostisk metod som identifierar de skadade hjärtmuskelceller som karakteriserar myokarditen. Hjärtmuskelskador kan också uppkomma på grund av infarkter, men stora infarkter av den typ som ses hos människa inträffar sällan hos hund (6, 10). Mindre infarkter är dock relativt vanliga.

Inom humanmedicinen har man länge använt olika markörer för att påvisa infarkter, t ex mer eller mindre myokardspecifika enzymer som CK-MB, ett myokardspecifikt isoenzym av CK (kreatinkinas) (3). Detta test går dock inte att använda för diagnostik av myokardskador hos våra husdjur då analysen bygger på immunologisk identifiering av CK-MB.

På senare år har analys av en annan hjärtspecifik markör, troponin, börjat användas för att diagnostisera infarkter på människor (1, 3, 4). Tropониner är proteiner som finns i muskelceller och kan läcka ut i blodet när cellen skadas (Figur 1). Troponin I finns i tre isoformer, en i hjärtmuskel (cTnI) och två i skelettmuskulatur. Hos människa skiljer sig aminosyrasekvensen i cTnI markant från den i de två skelettmuskelisoformerna (ca 50 % homologi) (17). Man har tagit fram antikroppar specifikt mot cTnI för att kunna påvisa t ex myokardinfarkter som ger läckage av cTnI från skadade myokardceller. Då koncentrationsgradienten mot serum är hög, blir känsligheten för läckage hög (8). Aminosyrasekvensen hos hundens cTnI överensstämmer till 95 procent med den hos människa (9). Med anledning av detta gjordes en mindre studie, i form av ett fördjupningsarbete, för att undersöka om bestämning av cTnI i blodserum kan användas för att påvisa myokardcellsskada även hos hund.

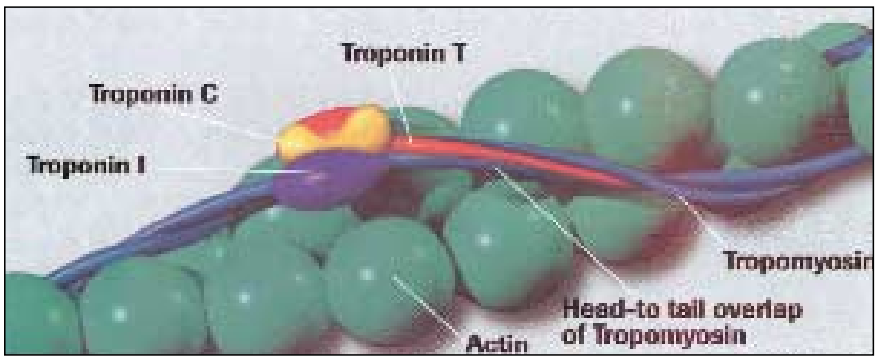

Figur 1. Aktin och tropomyosin är viktiga delar i kontraktionsprocessen hos muskelceller. Troponin är ett proteinkomplex som består av tre delar: troponin C (kalcium), troponin T (tropomyosin) och troponin I (inhibition). Komplexet binder samman f-aktin och tropomyosin genom att troponin T (TnT) binder till tropomyosinet och troponin I (TnI) binder till f-aktinet, vilket hindrar kontraktion av muskelfibrillen genom att gömma dess aktiva ställen för myosinet. Troponin C (TnC) kan binda kalcium och när detta sker förändras komplexet och blottar aktinets aktiva ställen för myosinhuvudet så att en kontraktion sker. Återgivet med tillstånd av Roche.

Material och metoder

Djurmaterial

I studien ingick fyra grupper av hundar, en normalgrupp och tre

grupper med någon typ av fastställd eller misstänkt hjärtsjukdom.

Gruppen normala hundar bestod av två undergrupper. Den ena bestod av 20 hundar av olika raser. Dessa hundar uppfattades som friska av sina ägare och det fanns inget i deras tidigare sjukdomshistoria om hjärtfel. De bedömdes som hjärtfriska efter undersökning med EKG och ultraljud. Alla utom två av dessa hundar (en dvärgschnauzer och en cocker spaniel) tillhörde storvuxna raser. Den andra delen av normalgruppen bestod av 69 hundar av olika raser där fryst blodserum fanns tillgängligt vid Institutionen för klinisk kemi, SLU, då prov sänts in för tyreoideadiagnostik (67 st) eller bestämning av progesteron (2 st). Dessa hundar var inte undersökta specifikt avseende hjärtstatus.

En andra grupp hundar bestod av 33 hundar med dilaterad kardiomyopati (DCM) som diagnostiserats med hjälp av ultraljudsunderökning som tidigare beskrivits (16). Av dessa hade 18 kliniska och radiologiska tecken på hjärtsvikt (symtomatiker) medan övriga 15 hundar varken hade symtom eller radiologiska tecken på svikt (asymtomatiker).

Den tredje gruppen, endokardosgruppen, utgjordes av 38 hundar (cavalier king charles spaniel) med kronisk hjärtklaffsdegeneration diagnostiserad med hjälp av ultraljudsundersökning. Av dessa hade 20 kliniska och radiologiska tecken på hjärtsvikt (symtomatiker) och resterande 18 hundar var asymtomatiska.

Fallgruppen bestod av fyra hundar med klinisk misstanke på myokardit (fall 1–4). För två av dessa hundar kunde diagnosen fastställas vid obduktion.

Analyser

Troponin I analyserades med hjälp av en kommersiellt tillgänglig metod (IMMULITE Troponin I, Diagnostic Products Corporation, Los Angeles, CA, USA). Detta är en immuno-metrisk metod där antikroppar mot humant cTnI kvantitativt påvisar förekomst av cTnI i provet. Metodens möjlighet att påvisa cTnI från hund undersöktes genom seriespädning av en suspension av myokard från en nyligen avlivad hund. Minsta detekterbara värde med metoden är 0,2 µg/l. Inomkörningsvariationen (CV) för analysen uppges, av tillverkaren, vara mellan 2,7 och 5,8 procent beroende på cTnI-halt i provet medan mellankörningsvariationen är mellan 6,1 och 8,4 procent (12).

Hematologiska och klinisk kemiska analyser i övrigt utfördes med de rutinmetoder som används vid Institutionen för klinisk kemi, Veterinärmedicinska fakulteten, SLU.

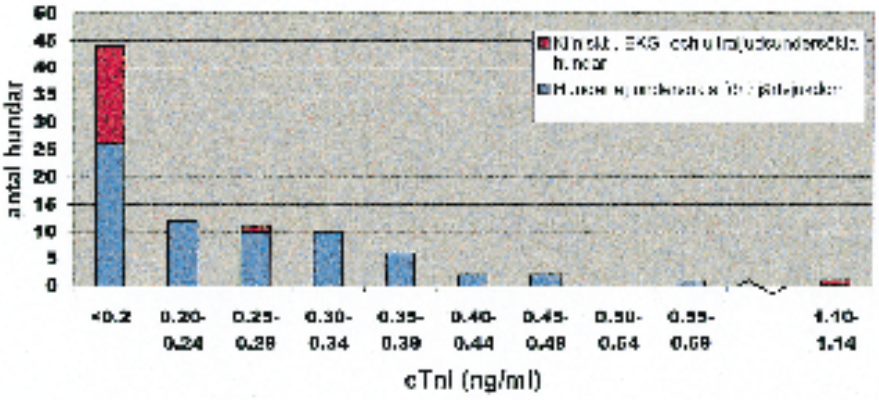

Figur 2. Fördelning av cTnI-halter i serum hos 89 hundar som utgjorde referenspopulation i denna studie. Röda delar av staplarna symboliserar antal hundar som genomgått en fullständig undersökning omfattande klinisk undersökning, thoraxröntgen samt ultraljudsundersökning. De blåa delarna av staplarna symboliserar hundar som inte genomgått fullständig hjärtundersökning.

Resultat

Normala hundar

Nära hälften (44/89, 49 %) hade icke mätbara halter av cTnI i serum, dvs <0,2 µg/l (Figur 2). Ytterligare 43 hundar (48 %) hade värden mellan 0,2 och 0,5 µg/l. En hund hade 0,59 µg/l och hos den hund som hade det högsta värdet uppgick halten cTnI till 1,1 µg/l.

Hundar med dilaterad kardiomyopati

Huvuddelen av hundarna med diagnosen DCM (24/33, 73 %) hade värden som låg under 0,5 µg/l. Hela 61 procent (20/33) hade ej mätbara halter cTnI (< 0,2 µg/l) i serum (Figur 3). En hund hade 12,4 µg/l och resterande åtta hundar (24 %) hade värden i intervallet 0,5–4,8 µg/l. Alla asymtomatiker utom en hade värden under 0,5 µg/l.

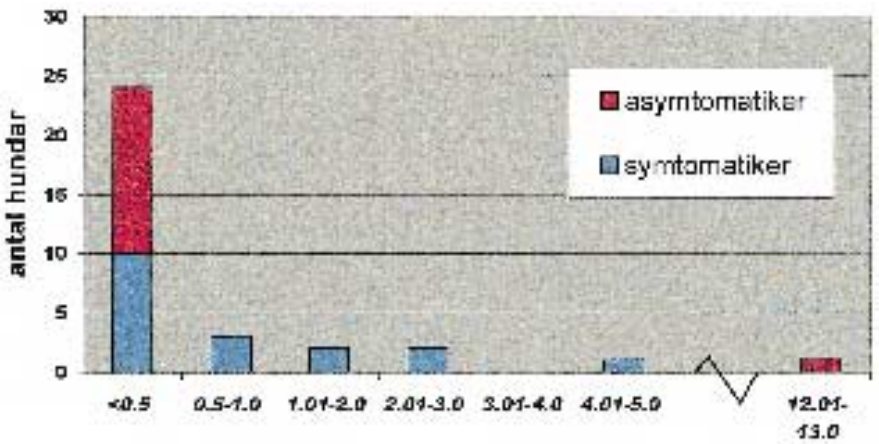

Figur 3. Fördelning av cTnI-halter i serum hos 33 hundar med dilaterad kardiomyopati (DCM). Blåa delar av staplarna symboliserar hundar med kliniska tecken på hjärtsvikt (symtomatiker) De röda delarna av staplarna symboliserar hundar med dilaterad kardiomyopati utan kliniska tecken på hjärtsvikt (asymtomatiker).

Hundar med endokardos

Även hundarna med diagnosen endokardos hade låga halter cTnI i serum då 84 procent (32/38) hade <0,2 µg/l (Figur 4). Ytterligare tre hundar (8 %) hade värden i intervallet 0,2–0,5 µg/l. Resterande tre hundar, alla med symtom på insufficiens, hade 0,68, 0,81 respektive 31,8 µg/l.

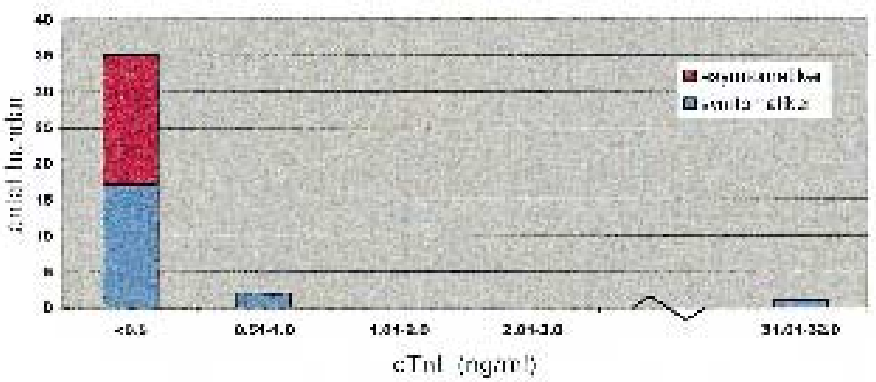

Figur 4. Fördelning av cTnI-halter i serum hos 38 hundar med kronisk hjärtklaffsdegeneration. Blåa delar av staplarna symboliserar hundar med kliniska tecken på hjärtsvikt (symtomatiker), medan de röda delarna av staplarna symboliserar hundar med kronisk hjärtklaffsdegeneration utan kliniska tecken på hjärtsvikt (asymtomatiker).

Fallbeskrivningar

Fall 1

Det första fallet var en åtta år gammal collie. Anamnes utgjordes av kräkningar, stelhet och smärta i kroppen under en vecka. Hunden fick senare feber och anorexi. Status vid undersökning var att patienten stod med krum rygg och visade smärta vid bukpalpation. Blodprov tio dagar efter symtomdebut visade leukocytos (25,4 x 109/l) och vänsterförskjutning. Hunden försämrades under de följande fyra dagarna och utvecklade en kammartakykardi. Blodprov togs för analys av cTnI och svaret visade en koncentration av 4,9 µg/l. Hunden avlivades och obducerades. Obduktionsfynden inkluderade sår i magslemhinnan, njurinfarkter, endo- och myokardit samt en infarkt i hjärtats apexregion.

Fall 2

Det andra fallet var en tvåårig springer spaniel med anamnes anorexi, vinglighet och svimningar. Vid undersökning registrerades bleka slemhinnor, bradykardi (48 slag/minut) trots nervositet, samt förlängd kapillär återfyllnadstid (>2 sekunder). EKG visade tredje gradens AV-block, vänstersidigt skänkelblock och ventrikulär takykardi i episoder. Förutom första och andra hjärttonen kunde även den tredje och fjärde ses på fonokardiogrammet, vilket hos hund är patologiskt. Blodprov visade på förhöjd transaminasaktivitet (S-ALAT) på 4,9 mikrokataler/l (normalvärde är under 1,2). Hunden behandlades med tetracykliner på grund av misstänkt ehrlichios alternativt borrelios och blev under de följande två dagarna piggare. EKG på dag tre visade fortfarande tredje gradens AV-block och vänstersidigt skänkelblock men inga episoder av ventrikulär takykardi. Halten cTnI i serum uppgick på dag tre till 5,8 µg/l. På dag fem visade EKG förmaksflimmer och ultraljud en dilaterad vänster kammare samt nedsatt kontraktilitet (Fractional Shortening 10 %). Den följande månaden sågs fortsatt höga aktiviteter av S-ALAT (3,0 mikrokataler/l) men även glutamatdehydrogenasaktiviteten (S-GLDH) var hög under denna tid (320 nkataler/l, normalvärde under 150). En månad efter symtomdebut dog hunden. Vid obduktionen sågs kroniskt aktiv myokardit med akut lungödem och leverstas.

Fall 3

Fall 3 utgjordes av en tio år gammal irländsk setter som visat anorexi och trötthet. Status vid undersökning var påvisande av ascites, takykardi (220/min) samt förstärkta andningsljud. EKG var normalt men röntgen av brösthålan visade ett hjärta med rundad form. Ultraljud visade på vätska i perikardiet och en något nedsatt kontraktilitet i vänster kammare (Fractional Shortening 26 %) och 2 dl leukocytrik vätska kunde aspireras från perikardiet. Hunden behandlades med furosemid. Troponinhalten i serum uppmättes till 3,7 µg/l. Perikardiet tömdes ytterligare en gång och även buken tömdes på ascites. Prednisolon sattes in för att förhindra återfyllnad av perikardiet. Hunden behandlades även med digoxin och enalapril och fick åka hem för fortsatt behandling. Vid återbesök två veckor senare visade ultraljudsundersökningen att kontraktiliteten fortfarande var nedsatt. Ingen vätska kunde urskiljas i perikardiet.

Fall 4

Det fjärde och sista fallet var en tvåårig labrador retriever. Anamnesen pekade på misstänkt förgiftning med plötslig slöhet och kräkningar. Vid klinisk undersökning konstaterades normal kroppstemperatur (38,6°), takykardi samt kalla öron och distala extremiteter. Blodprov visade höga aktiviteter av S-ALP och S-ALAT. På dag två utvecklades även en hemorragisk gastroenterit. Vid EKG-undersökning sågs att till och med minimal fysisk aktivitet hos hunden genast utlöste ventrikulära takykardier. Detta upphörde efter att hunden behandlats med tokainid. Aktiviteterna av S-ALP och S-ALAT var något lägre än dagen innan. På dag tre hade enzymaktiviteterna sjunkit ytterligare och EKG visade ventrikulära kammarextraslag. Serumhalten av cTnI vid första provtagningen, dag två, var 13,4 µg/l. Två dagar senare var EKG utan anmärkning och den blodiga diarrén hade upphört. Halten cTnI hade dag fem sjunkit till 4,0µg/l och vid återbesök en vecka senare var EKG fortfarande utan

anmärkning och troponinhalten i serum var inte längre mätbar (<0,2 µg/l).

Diskussion

Inom humanmedicinen anses idag cTnI vara en känslig och tillförlitlig markör för myokardcellsskador (1, 2, 3, 4, 5, 7, 11, 15). Det finns även veterinärmedicinska rapporter om användbarheten av denna analyt på hund, men man har där använt en annan humanmedicinsk analysmetod än den vi använt (12). Då den använda typen av immunologiska tester framtagna för humanmedicinsk bruk är helt beroende av eventuell korsreaktion med analoga proteiner från andra djurslag än människa måste de testas i varje enskilt fall för att säkerställa deras användbarhet inom veterinärmedicinen. Inledningsvis i vår undersökning kontrollerades därför korsreaktionen mot hundtroponin genom att en seriespädning med färskt homogeniserat myokard från hund analyserades. Resultatet visade parallellitet och total överensstämmelse mellan vår seriespädning och testets standardkurva. Även detta kommersiella test (IMMULITE TroponinI) är därför användbart för att påvisa myokardcellsskador hos hund, vilket också visas av de fåtal fall vi undersökt med påvisad cellskada. Fördelningen av analysvärdena från gruppen med friska hundar (Figur 2) visar att ett lämpligt referensintervall är <0,5 µg/l, tills större erfarenhet vunnits av detta test.

Halterna av cTnI är låga och oftast under testets detektionsgräns hos hundar utan påvisad hjärtsjukdom. Även de båda hundgrupperna med diagnostiserad hjärtsjukdom, DCM och endokardos, hade i allmänhet värden inom referensområdet (<0,5 µg/l). Detta är förväntat då båda dessa tillstånd, vad vi idag vet, inte ger cellsönderfall. De nio hundar (50 %) med DCM som visade symtom på hjärtsvikt och hade förhöjda halter cTnI i sitt blod (0,6–4,8 µg/l) kan ha haft infarkter eller skador på cellerna som en följd av svikten. I en liknande tysk studie, där 16 DCM-hundar undersökts, påvisades förhöjda halter cTnI hos elva (69%) av hundarna (13). Även här kan misstänkas att de hundar som visade förhöjda halter hade komplikationer till DCM eller myokardit. Då ingen av hundarna i vår studie obducerats är dock förekomsten av infarkter som orsak till de förhöjda värdena bara en möjlig spekulation. Samma resonemang kan föras om våra tre hundar med endokardos och förhöjda värden av cTnI (15 % av symtomatikerna). Speciellt den hund som hade det högsta värdet i denna grupp, 31,8 µg/l, kan starkt misstänkas ha haft ett sjukdomsförlopp komplicerat av en myokardinfarkt då den vid provtagningstillfället även hade kammararytmier. Lennart Jönsson visade i sin avhandling (1972) att infarkter var ett relativt vanligt fynd i hundhjärtan med endokardos (10).

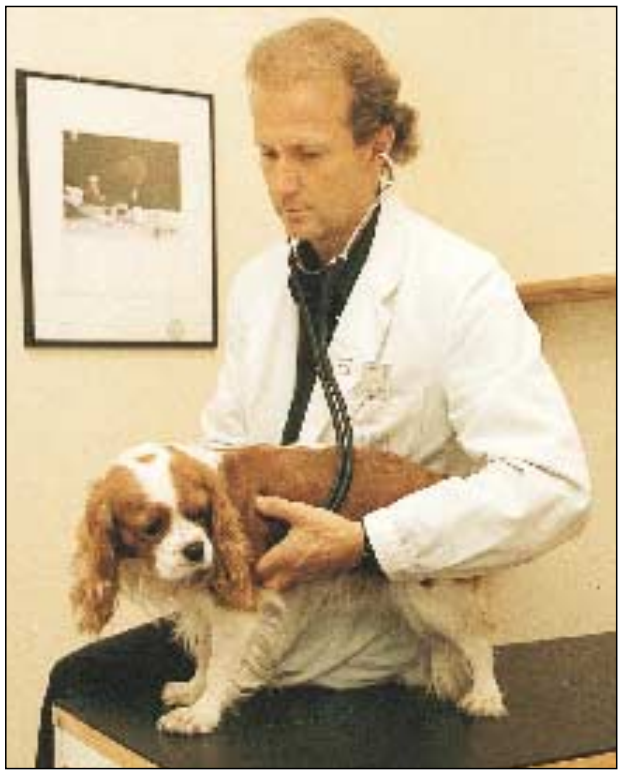

Figur 5. De båda hundgrupperna med diagnosticerad hjärtsjukdom, DCM och endokardos, hade i allmänhet cTnI-värden inom referensområdet (< 0,5 µg/l). Detta är förväntat då båda dessa tillstånd, vad vi idag vet, inte ger cellsönderfall.

Tidig provtagning viktig

För den ideala markören bör gälla att den totala mängden frisatt markör är proportionell mot skadans storlek och att själva frisättningen har en förutsägbar profil. Detta har vi inte kunnat undersöka närmare i denna retrospektiva studie. Vi har inte heller kunnat undersöka hur cTnI försvinner från blodplasma efter en akut enstaka skada. Detta finns dock tidigare redovisat i en studie (7) där koronarkärlen ligerades på hund och halten cTnI följdes under tre veckor (Figur 5). Förloppet i Fall 4 visar också att halten cTnI sjunker snabbt efter en myokardcellsnekros, vilket gör det nödvändigt att ta prov tidigt vid misstanke om myokardit eller andra tillstånd med myokardcellsnekros.

De fyra fall som relateras visar alla förhöjda halter av cTnI i serum (3,7–13,4 µg/l). Hos fall 1, 2 och 3 fanns klar misstanke om myokardit vilket också verifierades vid obduktion av de båda första fallen. I fall 3 beskrivs en hund med perikardit.

Magomvridning ger ofta sekundärt hjärtpåverkan, vilken visar sig i form av arytmier. Orsaken till detta är inte fastställd, men en teori är toxinpåverkan från den uppsvällda magsäcken. Även vid trauma mot bröstkorgen kan skador på hjärtmuskeln uppstå. Dessa skador varierar i omfattning från kontusioner till ruptur er av olika strukturer i hjärtat. Konsekvenserna kan bli allvarli-

ga, till exempel i form av plötslig hjärtdöd, hjärtsvikt eller fatala arytmier (13). Hur ofta denna typ av skador i hjärtat uppstår hos hund är omtvistat eftersom ofta inga specifika symtom ses och skadan därför är svårdiagnostiserad. Ultraljud kan i vissa fall visa på onormala rörelser av hjärtmuskelväggen, så kallade segmentella asynergier. För säker diagnos krävs dock histologisk undersökning av biopsi- eller obduktionsmaterial. I den tidigare nämnda tyska studien visades att mer än 50 procent av hundar med denna typ av skada hade förhöjda halter cTnI i blodet (12). Något samband mellan relevanta EKG-förändringar och halten cTnI i serum efter trauma kunde inte ses. Slutsatsen var att analys av cTnI är en känsligare metod för att upptäcka cellskador vid myokardiell kontusion än EKG.

CTnI-analys känslig metod

Myokarditer har tidigare varit svåra att diagnostisera utan hjälp av histopatologi efter biopsitagning eller obduktion. Då biopsitagning av hjärtvävnad medför risker och metoden inte heller har någon hög sensitivitet är den lite använd. Eftersom cTnI i olika studier visat sig vara en god indikator på cellskada i samband med myokardit och andra patologiska tillstånd med cellsönderfall, är analys av denna polypeptid lämpligt att inkludera vid utredning av fall med misstanke om denna typ av myokardskada (15).

Sammanfattningsvis kan sägas att analys av cTnI verkar vara en känslig metod att diagnostisera hjärtmuskelcellskada hos hund. Denna analys kan komma att underlätta diagnostiken vid olika former av hjärtpåverkan, kanske framför allt vid differentialdiagnostisering av dilaterad kardiomyopati och myokardit samt vid identifiering av hjärtmuskelskada vid trauma och toxiska skador.

Summary

Troponin I – a possible marker for myocardial cell injury in dogs?

Myocardial cell injury is a common sequel of both primary and secondary heart diseases. Diagnosing cellular injuries can be very difficult using ECG and echocardiography. Analysis of the art-specific cardial troponin I (cTnI) is a method of identifying myocardial cell damage in man. As the amino acid sequence of this protein in the dog shows 95 % homology to human troponin, commercial analytic kits can be used also for the determination of cTnI in canine serum. In this study the serum concentrations of cTnI were measured in 89 healthy dogs, 38 dogs with myxomatous mitral valve disease and 33 dogs with idiopathic dilated cardiomyopathy. cTnI was also measured in serum from 3 dogs with suspected myocarditis and one dog with pericarditis. The healthy dogs had low serum concentrations of cTnI. The analyses of healthy dogs gave a reference interval of <0,5 µg/l. The concentrations of cTnI in serum from dogs with endocardosis and cardiomyopathy were also low in most (24 out of 33) cases. This was also expected as the pathogenesis of these diseases do not involve significant cell damage and necrosis. In contrast, all four dogs in the last group had elevated levels of cTnI, indicating ongoing myocardial cell damage. Results from this and earlier studies on cTnI in dogs show that this analysis could be a useful indicator of myocardial cell damage.

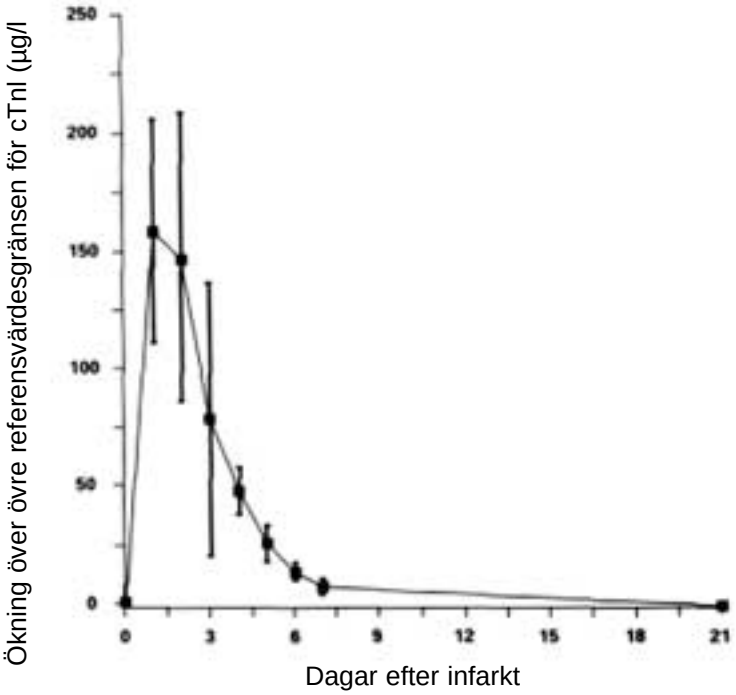

Figur 6. Genomsnittsvärden på serumkoncentrationer av cTnI hos sex hundar som usatts för experimentell hjärtinfarkt. Ändring av cTnI-halten är uttryckt som multipler av övre referensvärdet (från ref 11, med tillstånd av Am J Clin Pathol).

Referenser

1. Adams JE, Bodor GS, Davila-Roman VG, et al. Cardiac troponin I. A marker with high specificity for cardiac injury. Circulation, 1993, 88, 1, 101–106.
2. Adams JE, Davila-Roman VG, Bessey PQ, Blake DP, Ladenson JH & Jaffe AS. Improved detection of cardiac contusion with cardiac troponin I. Am Heart J, 1996, 131, 2, 308–312.
3. Adams JE, Schechtman KB, Landt Y, Ladenson JH & Jaffe AS. Comparable detection of acute myocardial infarction by creatine kinase MB isoenzyme and cardiac troponin I. Clin Chem 1994, 40, 7, Pt 1, 1291–1295.
4. Adams JE, Sicard GA, Allen BT, et al. Diagnosis of perioperative myocardial infarction with measurement of cardiac troponin I. N Engl J Med, 1994, 330, 10, 670–674.
5. Antman EM, Tanasijevic MJ, Thompson B, et al. Cardiac-specific troponin I levels to predict the risk of mortality in patients with acute coronary

syndromes. N Engl J Med, 1996, 335, 18, 1342–1349.
6. Falk, T & Jönsson, L. Ischemic heart disease in the dog; a review of 65 cases. J Small Anim Pract, 2000, 41, 97–103.
7. Fernandes CJ, Akamine N & Knobel E. Cardiac troponin: a new serum marker of myocardial injury in sepsis. Intensive Care Med, 1999, 25, 10, 1165–1168.
8. Ganrot P, Grubb A & Stenflo J. Klinisk kemi i praktisk medicin, 7:e utgåvan, 1997, 464–465.
9. Hastings KE. Strong evolutionary conservation of broadly expressed protein isoforms in the troponin I gene family and other vertebrate gene families. J Mol Evol, 1996, 42, 6, 631–640.
10. Jönsson L. Coronary arterial lesions and myocardial infarcts in the dog. Acta Veterinaria Scandinavica, 1972, Supplement 38.
11. Ricchiuti V, Sharkey SW, Murakami MM, Voss EM & Apple FS. Cardiac troponin I and T alterations in dog hearts with myocardial infarction: correlation with infarct size. Am J Clin Pathol 1998, 110, 2, 241–247.
12. Schober K, Kirbach B & Oechtering G. Noninvasive assessment of myocardial cell injury in dogs with suspected cardiac contusion. J Vet Cardiol, 1999, 1, 2, 17–25.
13. Schober K, Kirbach B, Oechtering B & Pott A. Myocardial cell injury from traumatic, degenerative, and metabolic heart disease in dogs. 17th Annual Conference of the American College of Veterinary Medicine (ACVIM). Chicago, USA, 1999, 66–67.
14. Sisson D, Thomas W & Keene B. Primary myocardial disease in the dog. In: Ettinger S & Feldman E, eds. Textbook of Veterinary Internal Medicine, 5:e utgåvan. Saunders, 2000, 874–895.
15. Smith SC, Ladenson JH, Mason JW & Jaffe AS. Elevations of cardiac troponin I associated with myocarditis. Experimental and clinical correlates. Circulation, 1997, 95, 1, 163–168.
16. Tidholm A. Canine idiopathic dilated cardiomyopathy. Avhandling Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala, 2000.
17. Wilkinson JM & Grand RJ. Comparison of amino acid sequence of troponin I from different striated muscles. Nature, 1978, 271, 5640, 31–35.

*Leg veterinär Lena Pellander, Läckeby djursjukhus, Örntorp 4077, 380 31 Läckeby.
Docent Jens Häggström, Institutionen för kirugi och medicin smådjur, Sveriges Lantbruksuniversitet, Box 7037, 750 07 Uppsala.
Professor Bernt Jones, Institutionen för klinisk kemi, Sveriges Lantbruksuniversitet, Box 7038, 750 07 Uppsala.

Smådyrshospital til salg i Danmark

Nordre Dyrehospital i Århus Kommune (Jylland) er til salg med overtagelse februar 2002 eller senere. Solid praksis med særdeles gode muligheder for 2 eller 3 veterinærer. Gode pladsforhold, stor, smuk parklignende have med god bolig, stor parkeringsplads. Skole, sportsfaciliteter, indkøbscenter og offentlig transport nærved.

Direkte henvendelse til ejer:

Veterinær Erik Lindstrøm
Nordre Dyrehospital
Elsted Byvej 12 – Elsted
DK-520 Lystrup, Danmark
telf./fax +45 86224921.

Acta Veterinaria Scandinavica
2001 Vol 42 No 1

CONTENTS

(Abstracts/contents are published in: AGRICOLA, AGRIS, Biological Abstracts, CAB Abstracts, Current Contents, Science Citation Index, Medline, Index Veterinarius, and

Original articles

Milk Fever and Subclinical Hypocalcaemia. *Houe H. Østergaard S. Thilsing-Hansen T. Jørgensen RJ. Larsen T. Sørensen JT. Agger JF. Blom JY* 1
Plants as De-Worming Agents of Livestock in the Nordic Countries: Historical Perspective. Popular Belifs and Prospects for the Future. *Waller PJ, Bernes G, Thamsborg SM, Sukura A, Richter SH, Ingebrigtsen K, Höglund J* 31
Impact of Postovulatory Food Deprivation on the Ova Transport. Hormonal Profiles and Metabolic Changes in Sows. *Razdan P, Mwanza AM, Kindahl H, Hultén F, Einarsson S* 45
Comparison of Worm Control Strategies in Grazing Sheep in Denmark. *Boa ME, Thamsborg SM, Kassuku AA, Bøgh HO* 57
Demographic Data of a Population of Insured Swedish Dogs Measured in a Questionnaire Study. *Sallander M, Hedhammar A, Rundgren M, Lindberg JE* 71
Eradication of Lice in Cattle. *Nafstad O. Grønstøl H* 81
Variation in the Level of the Grain Defect LIght Flecks and Spots on Cattle Hides. *Nafstad O. Grønstøl H* 91
The Effect of Eradication of Lice on Occurrence of the Grain Defect Light Flecks and Spots on Cattle Hides. *Nafstad O. Grønstøl H* 99
Morphology of the Leather Defect Light Flecks and Spots. *Nafstad O. Wisloff H, Grønstøl H* 107
Bovine Respiratory Syncytial Virus (BRSV) Pneumonia in Beef Calf Herds Despite Vaccination. *Larsen LE, Tegtmeier C, Pedersen E* 113
Cubicle Refusal and Rearing Accomodation as Possible Mastitis Risk Factors in Cubicle-Housed Dairy Heifers. *Kjærstad HP, Simensen E* 123
Management of Calving in Norwegian Cubicle-Housed Dairy Herds. *Kjærstad HP, Simensen E* 131
Changes in Some Blood Micronutrients, Leukocytes and Neutrophil Expression of Afhesion Molecules in Periparturient Dairy Cows. *Meglia GE, Johannisson A. Petersson L, Persson Waller K* 139
15-Ketodihydro-PGF2α. Progesterone and Cortisol Profiles in Heifers After Induction of Parturition by Injection of Dexamethasone. *Königsson K, Kask K, Gustafsson H, Kindahl H, Parvizi N* 151
Regulation by Gonadal Steroids of Estrogen and Progesterone Receptors Along the Reproductive Tract in Female Lambs. Meikle A, Garófalo EG, Rodríguez-Piñón M, Tasende C, Sahlin L 161
Failure to Use Cubicles and Concentrate Dispenser by Heifers After Transfer from Rearing Accomodation to Milking Herd. *Kjærstad HP, Myren HJ* 171
Cubicle Refusal in Norwegian Dairy Herds. *Kjæstad HP, Myren HJ* 181
Antibacterial Drugs Prescribed for Dogs and Cats in Sweden and Norway 1990–1998. *Odensvik K, Grave K, Greko C* 189

Remissvar

Alternativmedicinska behandlingsmetoder för djur

Remisstiden för den statliga utredningen ”Alternativmedicinska behandlingsmetoder för djur” gick ut den 31 juli, och veterinärförbundet skickade in ett omfattande yttrande till jordbruksdepartementet. Artikeln återger remissvaret i förkortad version.

Sveriges Veterinärförbund (SVF) besvarade den 26 juli remissen Alternativmedicinska behandlingsmetoder för djur (SOU 2001:16). Då detta är en fråga som har stort intresse för veterinärkåren har många synpunkter inkommit, varför förbundets svar blev detaljerat och omfattande. Följande artikel sammanfattar veterinärförbundets yttrande.

Allmänna synpunkter

Utredningen har haft att redogöra för ett för veterinärer svårgripbart problem, som dessa allt oftare stöter på i sitt dagliga värv. Med tanke på ämnets komplexitet anser SVF att enmansutredaren Maggi Mikaelsson har gjort ett gott arbete. Kontakt har sökts med företrädare för berörda intresseorganisationer, och de slutsatser utredaren drar synes vara väl förankrade i den både teoretiska och praktiska kunskap som utredningen presenterar.

Utredaren börjar med att klargöra att hon anser att alternativmedicin är ett svårdefinierat begrepp samt att ange att bedömningen av vad som är alternativmedicin varierar med tid och inställningar. Det finns ingen fix gräns och det bör det heller inte göra. I detta instämmer SVF, det är viktigt att var öppen för nya behandlingsmetoder samt att hela tiden vara beredd att ompröva ställningstaganden. Det ligger i ett vetenskapligt synsätt att vara öppen för nya metoder. Dock måste grundkraven gällande dokumentation om behandlingsmetodens effektivitet och säkerhet uppfyllas. Detta för att förhindra att djur utsätts för onödigt lidande och för att djurägare ska kunna undvika bedrägeri eller ges falska förhoppningar om en metods effektivitet. Därför förvånas förbundet av att problematiken kring den bristande ekonomiska redligheten i att erbjuda metoder som inte har några vetenskapliga grunder bara i förbigående har tagits upp. Inte heller berör utredningen de starka ekonomiska drivkrafter som påverkat det alternativmedicinska utbudet.

Sådana oklarheter har naturligtvis ingen betydelse för tolkningen av utredningen. Svårt är dock att förstå användandet av ordet ”yrkesmässigt” i de slutliga förslagen. Detta måste preciseras eller bytas ut, eftersom det annars ger möjligheter att med fria tolkningar krypa runt den eventuella lagstiftning som utredningens vidare gång kan leda fram till. En definition kan vara: Den som ger råd till behandling av annans djur, eller behandlar annans djur. Om inte en klar definiering här sker, ser veterinärförbundet risker för problem i framtiden. Slutresultatet kan annars medge att vilka alternativbehandlingar som helst får ske, bara det inte sker yrkesmässigt. Ordet får inte enbart knytas till pengar eller heltidsarbete.

Som exempel på följderna av svårigheten att tolka ordet ”yrkes-

Remisstiden för utredningen om alternativmedicinska behandlingsformer för djur gick ut den 31 juli. Veterinärförbundet anser att enmansutredaren Maggi Mikaelsson har gjort ett gott arbete.

utövande” kan tas utredningens förslag att yrkesutövande alternativbehandlare endast får behandla ett sjukt eller skadat djur i samråd med veterinär. Om bakgrunden är djurskydd eller smittskydd torde samrådet med veterinär vara lika aktuellt, även för andra alternativbehandlare än de som jobbar ”yrkesmässigt”.

Diskussionspunkter

Dokumenterad effekt

Utredningen ser problemen med att slutförslaget kan strida mot djurskyddslagens 9§ som lyder: Ett sjukt eller skadat djur skall snarast ges nödvändig vård, om inte sjukdomen eller skadan är så svår att djuret måste avlivas omedelbart.

Utredningens lösning är en tilläggsparagraf 9a som tar upp en önskad kompetens hos den ickeveterinär som behandlar djuret. Svagheten här är att ingenting nämns om att det medel eller den metod djuret behandlas med skall ha påvisad och kontrollerbar effekt. EU-förordningen 1804/1999, som är en viktig bakgrund för utredningen, har i sig formuleringar som talar om effekten av insatta medel enligt följande: ”...under förutsättning att de har en effektiv terapeutisk verkan på den djurart och under de förhållanden behandlingen är avsedd för”.

Veterinärförbundet kan inte godta att en sådan väsentlig del i EU-förordningen försvinner på sin väg in i svensk djurskyddslagstiftning. En lösning här kan vara att använda preparat skall vara godkända av läkemedelsverket, och att krav på dokumenterad effekt skall värderas.

Karenstider

SVF finner att tillförsel av främmande ämnen till livsmedelsproducerande djur bör diskuteras när det gäller alternativmedicin. Insats med homeopatiska preparat har av utövare ansetts inte behöva kombineras med karenstider. Bakgrunden är den utspädning/potentiering grundsubstansen har genomgått. Då insatta medel enligt utövarna har effekt, påstås också att här finns något som påverkar kroppen, och dessutom under mycket lång tid. Följden blir att karenstider för livsmedelsproducerande djur vid homeopatisk behandling måste diskuteras. I första hand för dagliga produkter såsom mjölk och ägg, men även för kött. Insats av fytoterapiprodukter, naturläkemedel och örtmedicin sammanblandas ofta och är ibland identisk med homeopatibehandling, och får därför inte utelämnas i en diskussion om karenstider. Speciellt inte om man ger produkten en påstådd effekt. En missuppfattning bland lekmän är att naturläkemedel och örtmedicin är ”naturliga” och nyttiga, men i växtriket finns många potenta gifter.

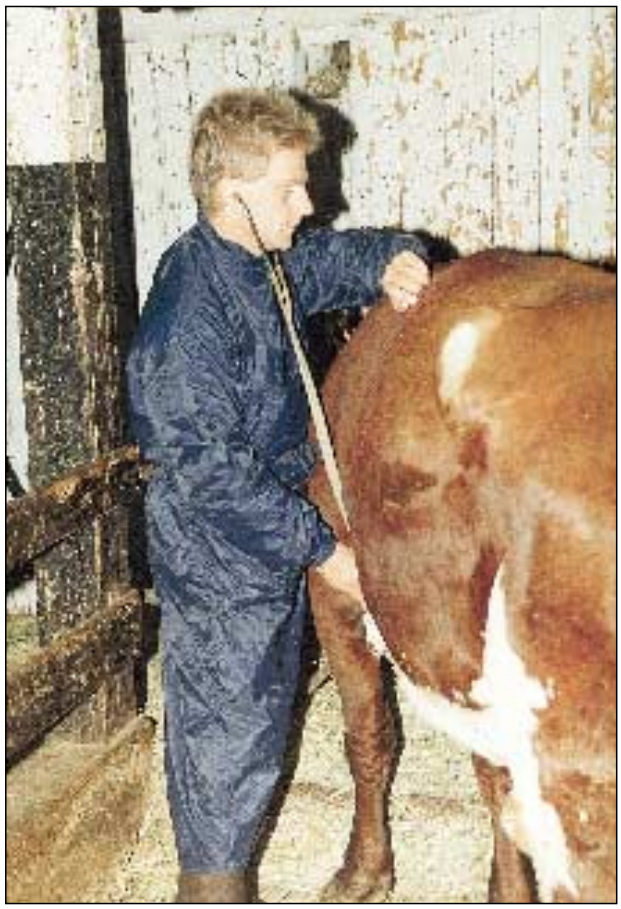

Utredningen föreslår att alternativmedicinsk behandling av djur bara får ske i samråd med veterinär efter veterinär undersökning. Detta ser SVF som ett grundläggande krav.

SVF anser att för alla medel som tillförs animalieproducerande djur, och som påstås ha någon effekt på djuret, skall en karenstid diskuteras. Journalföring över vilka främmande ämnen som tillförts måste vara ett krav. Hänsyn måste också tas om ämnena som tillförs kan interagera med veterinärmedicinska preparat och konventionella läkemedel.

Om den påstådda effekten inte beror på påvisbara substanser utan på något icke påvisbart bör läkemedelsverket diskutera karenstider utifrån konsumentens ögon och förtroende för animalieproduktion. Grunden här kan vara att om ett djur behöver tillföras en icke påvisbar substans med påstådd effekt, för att bota eller lindra sjukdom eller symtom, så är djuret inte friskt, och under den tiden (karenstiden) skall heller inte produkter från djuret godkännas till konsumtion.

Personlig undersökning av sjukt djur

Utredningen tar upp vad som gäller för personer yrkesverksamma inom det alternativmedicinska området på humansidan. Här diskuteras bland annat behovet av personlig undersökning av det sjuka djuret. SVF ser som grund i en sådan diskussion att den ickeveterinär som behandlar ett djur, eller ger råd och anvisningar om behandling av ett djur, skall ha gjort en personlig undersökning av djuret. Till

detta kan läggas utredningens förslag om att alternativmedicinsk behandling av djur av yrkesmässig utövare bara får ske i samråd med veterinär efter veterinär undersökning. Men här återkommer igen oklarheten med ”yrkesmässig”.

Alternativ behandlingsform i veterinära händer

Veterinärförbundet delar inte utredarens åsikt att: ”Jag anser det som djupt otillfredsställande att svensk lagstiftning reglerar användningen av behandlingsmetoder för djur som vissa veterinärer, med hänvisning till behörighetslagen, upplever sig vara förhindrade att använda.” SVF anser att det är mycket tillfredsställande att veterinärer skall agera med utgångspunkt i vetenskap och beprövad erfarenhet. Förbundet anser att endast de behandlingsmetoder där det finns vetenskaplig dokumentation eller otvetydig långvarig klinisk erfarenhet att metodiken fungerar, skall kunna användas av veterinärer. SVF konstaterar att det för närvarande saknas bevis för t ex homeopati i båda dessa avseenden. Krav på vetenskaplig dokumentation av behandlingsmetoder är nödvändigt, dels för att undvika att djur utsätts för onödigt lidande, dels för att djurägare inte skall bli lurade eller inges falska förhoppningar om en metods effektivitet. Det ligger emellertid i ett vetenskapligt synsätt att vara öppen för nya metoder samt att vara beredd att ompröva ställningstaganden. Grundkraven gällande dokumentation om en behandlingsmetods effektivitet och säkerhet måste dock uppfyllas innan den tas i bruk.

Det är intressant att studera hur reglerna i Sverige skiljer sig från de länder som utredaren besökt där det är just veterinärerna, efter vidareutbildning, som är de enda som anses få hantera alternativmedicinska metoder på grund av sina basmedicinska kunskaper.

Utredningen tar vidare upp spörsmålet om svenska veterinärer skall få använda alternativmedicinska behandlingsmetoder i vissa fall, och hur detta skall prövas för varje enskild veterinär. Grundsynen är bra, men här ser SVF också möjliga oklarheter. Det finns alternativa behandlingsmetoder som kan ligga i gränslandet till etablerade metoder, t ex delar av akupunkturen. Hur det skall förfaras när en alternativ behandlingsform eller del därav blir etablerad, vilket inte kan uteslutas inträffa, måste klarläggas. Om metoden uppvisar dokumenterad klinisk effekt borde det vara möjligt också för svenska veterinärer att använda den efter lämplig vidareutbildning.

Förtydligande av djurskyddslagen

SVF stödjer i princip utredningens förslag att endast veterinär skall tillåtas utföra operativa ingrepp, inklusive injektioner på djur. Förbundet vill emellertid med kraft påtala att möjlighet till blodprovstagning, viss behandling med injektioner av t ex vitaminer, vaccin m m även framgent måste ges till den utbildade tekniska personal som finns både vid husdjursföreningar och djursjukhus/djurkliniker. Denna personal arbetar på delegation av veterinär med skolmedicinska metoder och är oumbärlig i det dagliga kliniska arbetet, genomförandet av nationella sjukdomsbekämpningsprogram osv. Vidare måste djurägare ges rätten att fullfölja en av veterinär påbörjad behandling. Om en lagändring genomförs måste det förutsättas att Jordbruksverket noggrant får specificera vad som är tillåtet med utgångspunkt från dagens föreskrifter och praxis.

Godkännande av homeopatiska preparat

I utredningen tas frågan upp om och när det finns behov av att kontrollera påstådd effekt av homeopatiska preparat. SVF vill bara påpeka den otydlighet i EU:s lagstiftning som i det här fallet drabbar vår kontrollerande myndighet, Läkemedelsverket. Diskrepans råder mellan rådets förordning nr 1804/1999 om ekologisk djurhållning samt 92/74/EEG rörande registrering av homeopatika. För närvarande gäller att homeopatiska preparat för livsmedelsproducerande djur inte får registreras, samtidigt som de rekommenderas som förstahandsval vid behandling av djur i ekologisk djurhållning. Detta måste belysas ytterligare.

SVF finner det självklart att medel som används för att bota djur med sjukdom, eller andra problem som kräver behandling, skall ha dokumenterad effekt och vara registrerade och godkända att användas. Om det ska vara tillåtet att tillföra främmande

SVF finner det självklart att medel som används för att bota djur med sjukdom ska ha dokumenterad effekt och vara registrerade och godkända att användas.

ämnen till livsmedelsproducerande djur måste man veta exakt vad som tillförts. Det måste krävas ett MRL-värde och karenstider måste fastställas. Om detta krav ska kunna tillgodoses måste de främmande ämnena registreras och standardiseras samt förses med doseringsanvisningar. Homeopatiska produkter med animaliska ämnen bör dessutom endast kunna registreras/användas om grundsubstansen först har genomgått en behandling som avser att avdöda smitta i riskmaterial, då det i vissa beredningar t ex ingår cerebrum och hippocampus. Med den risk för prionsjukdomar (BSE) som föreligger torde detta vara ett oavvisligt krav oavsett om man anser att homeopatika har effekt eller inte. Den juridiska situationen idag gör att homeopater utnyttjar bristen på klarhet till sin egen förmån. Utredningen nämner också detta problem.

Vem skall behandla sjuka djur?

En av utredningens kärnfrågor är: Vem skall få behandla sjuka djur? Utredningen föreslår att ”Den som utan att vara veterinär yrkesmässigt behandlar ett djur med en alternativmedicinsk behandlingsmetod 1) skall ha vissa fastställda medicinska baskunskaper om djur, djurskydds- och smittskyddslagstiftningen samt om ansvarsfrågor, 2) skall ha erforderliga kunskaper för behandlingsmetoden ifråga, 3) får endast behandla ett sjukt eller skadat djur i samråd med veterinär, efter veterinär undersökning, diagnos och behandlingsföreskrift och 4) skall skriftligt dokumentera behandlingen för varje enskilt djur.”

SVF kan ge förslaget sitt stöd om tillräckliga garantier kan ges att regler för punkt 1 och 2 tas fram på ett lämpligt sätt. Det är viktigt att en lämplig nivå fastslås på vad som anses vara baskunskaper enligt punkt 1 och erforderliga kunskaper enligt punkt 2. Förbundet anser att den som behandlar sjuka djur, yrkesmässigt eller inte, skall ha de kunskaper punkt 1 beskriver. Punkt 3 är speciellt viktig och verkar vara i enlighet med vad som förekommer i ett antal andra länder, även om i dessa länder vissa behandlingar bara får göras av veterinär.

Efter det att medlemmar i SVF vid flera tillfällen varit i kontakt med alternativmedicinare som inte inser att djuret orsakas onödigt lidande, är det förbundets grunduppfattning att sjuka djur skall behandlas av veterinär eller under veterinärt överinseende. Framför allt anser förbundet att ingen lekmannabehandling får ske av annans sjuka djur. Bedömning och behandling skall ske av veterinär, eller i veterinär närvaro. SVF stödjer utredningens förslag att möjliggöra för veterinär att under vissa förhållanden arbeta med alternativmedicinska behandlingsmetoder. Dock under förutsättning att sådan veterinär har erforderliga kunskaper i metoden samt att syftet, under överskådlig tid, är att utföra kliniskt kontrollerad forskning i fält eller på klinik. Rutinmässig behandling bör alltså inte tillåtas förrän metoden uppvisat dokumenterad klinisk effekt.

Grundläggande enligt veterinärförbundets uppfattning är att all behandling av sjuka djur, med skolmedicin eller alternativ behandlingsform, skall göras av veterinär eller under veterinärt överinseende. Grunden skall vara vetenskap och beprövad erfarenhet, eller godkänd forskning med målet att nå sådan. Djurskydd och smittskydd är basala.

Veterinärförbundet stödjer utredningens förslag att ”alternativbehandlare” skall utbildas, testas och vara registrerade hos myndighet.

En följd av denna grundsyn är att när en alternativ behandlingsform genom forskning eller andra undersökningar kan sägas fylla kraven på vetenskap och beprövad erfarenhet, så läggs den automatiskt in i den behandlande veterinärens metodarsenal.

Auktorisation

SVF stödjer utredningens förslag att ”alternativbehandlare” skall utbildas, testas samt vara registrerade hos myndighet, för närvarande lämpligen Jordbruksverket. En auktorisation kan dock anses som ett erkännande av effekt, vilket inte är lämpligt. Ett stort ansvar läggs därmed på det råd som ska avgöra vilka metoder som kan anses uppfylla kravet att metoden ska kunna uppvisa dokumenterad klinisk effekt. Ord som auktorisation och legitimation bör helt undvikas innan en metod har blivit accepterad och anses ha effekt. Yrkesgrupper med dokumenterat hög kompetens såsom universitetsutbildade hovslagare, djursjukvårdare och vissa specialutbildade veterinärer tillåts inte bli särskilt auktoriserade. I det perspektivet känns det egendomligt och omotiverat att föreslå en auktorisation av alternativmedicinska utövare.

Förbundet anser också att i de fall man har vetenskapliga bevis för att en alternativmedicinsk metod verkligen fungerar, och det därmed också finns en yrkesgrupp som utför den, är det ett oavvisligt krav att denna behandling först får sättas in efter det att en veterinär har ställt en diagnos och ordinerat behandlingen.

Vetenskapligt råd

Det är bra om ett vetenskapligt råd för alternativ- och veterinärmedicinsk utveckling bildas för

bedömning och utvärdering av nya metoder, med möjlighet att stimulera forskning inom området. Titeln på rådet bör dock ändras eftersom den nuvarande lydelsen innebär råd för både alternativmedicinsk och veterinärmedicinsk utveckling, vilket inte är lämpligt. Ett förslag är att i stället kalla det ett ”Vetenskapligt råd för utveckling av alternativmedicinska behandlingsmetoder för djur”.

Rådets arbetsuppgifter är enligt förslaget både många och svåra, vilket gör att det kommer att vara mycket viktigt att sammansättningen av gruppen blir lämplig. Det är också viktigt att rådet är opartiskt och oberoende, varför det är nödvändigt med en statlig organisation och finansiering. Det måste vara klart på vilken basis rådet ska kunna godkänna/förbjuda metoder. Det bör övervägas om rådet ska ha direkt beslutande funktion eller om dess beslut ska sanktioneras på annat håll, t ex av Jordbruksverket. För att dokumentationen från alternativbehandlare skall ha något värde som underlag för utvärderingar bör den vara så enhetlig som möjligt. Det vetenskapliga rådet bör därför samråda med Jordbruksverket gällande krav på innehåll, utformning och rapportering av dokumentationen.

Metoder som det vetenskapliga rådet inte accepterar befarar SVF på samma vis som idag kommer att skötas vid sidan om, utan vare sig kontroll eller samarbete med veterinärmedicinens utövare. Det tål att påpekas att homeopatin redan idag är vanligt förekommande bland våra produktionsdjur trots att det inte finns några homeopatiska medel inregistrerade som läkemedel. Medlen är därmed otillåtna att använda på livsmedelsproducerande djur. En del av dessa preparat intas inte heller via munnen utan används i andra kroppshåligheter, i första hand ändtarm och slida. Eftersom detta inte är tillåtet men utförs likväl riskerar utredningens förslag att bli tandlösa. Risken är stor att behandlingarna även fortsättningsvis kommer att utföras i lönndom.

Forskning om alternativmedicinska behandlingsmetoder

SVF stödjer helhjärtat utredningens förslag om ökade forskningsinsatser inom ämnet. Traditionellt har det varit mycket svårt att få medel till denna typ av forskning. Särskilda medel bör anslås för att genomföra angelägna projekt. Sådana medel skall dock sökas på samma sätt som inom övrig forskning och med beaktande av högt ställda krav både på skolmedicinsk forskningsmetodik och de krav som ställs inom aktuellt alternativmedicinskt område. Projekten måste utformas på ett sätt som gör att resultaten av studien kan accepteras av både skol- och alternativmedicin. För många utövare av homeopati, och kanske även andra alternativa behandlingsformer, har behandlingsmetoden nått närmast ”religiös” nivå. Det är väl känt att resultat av forskning, vetenskap och försök inte alltid biter på en sådan tro.

Alternativbehandlarna utnyttjar idag den brist i forskning i ämnet som finns. Om framtida forskning och dokumentation skulle ytterligare påvisa utebliven effekt av alternativa behandlingar är SVF inte övertygade om att alternativbehandlarna skulle ta någon hänsyn till dessa resultat.

I detta sammanhang kan man också fundera på vem som ska ha bevisbördan för att en behandling har effekt eller inte. När det gäller preparat eller apparatur som används bör det vara producenten och inte användaren som ska bevisa effekten, i enlighet med vad som gäller på läkemedelssidan.

Specifika kommentarer

I utredningen sägs: ”Den som yrkesmässigt behandlar ett djur med en alternativmedicinsk behandlingsmetod skall skriftligt dokumentera behandlingen för varje enskilt djur.” Här är det svårt att inse att alternativmedicinaren inte skulle omfattas av samma regelverk som veterinären eftersom han/hon faktiskt

Det är svårt att inse att alternativbehandlaren inte skulle omfattas av samma regelverk som veterinären, vad gäller obligatorisk rapportering till Jordbruksverket av varje behandling.

utför en veterinär behandling. Således torde även alternativmedicinaren omfattas av obligatorisk rapportering till Jordbruksverket av varje behandling inkluderande id-uppgifter för djuret, diagnos, namn på veterinär som ställt diagnos och gjort behandlingsrekommendation, behandlande alternativmedicinare, behandlingsmetod, antal behandlingar och tidsangivelse.

På köpet får man då en möjlighet att få ett grepp om denna verksamhet. Förbundet kan inte finna några skäl varför obligatorisk rapportering till tillsynsmyndigheten inte bör genomföras vad gäller all alternativmedicinsk behandling.

Beträffande kartläggning av alternativmedicinska behandlingsmetoder för djur har metoderna listats och den historiska bakgrunden presenterats på ett bra sätt. Den stora bristen i utredningen är att man inte kunnat eller vågat göra en utvärdering av de olika metodernas vetenskapliga dokumentation. Utredningen har t ex inte ens tagit upp begreppet signifikans, som är ett av de mest grundläggande begreppen i värdering av vetenskapliga undersökningar. Utredaren har nämnt ett urval av undersökningar och dessutom redovisat resultaten av dessa utan att ange om resultaten varit statistiskt säkerställda. Detta har säkert varit missledande för vissa remissinstanser som inte är insatta i kraven på medicinsk forskning. Enligt veterinärförbundets uppfattning borde den delen av utredningen, när man inte kan fullfölja en utvärdering, helt strykas.

Sammanfattning

Sveriges Veterinärförbund kan inte finna att utredningens förslag generellt strider mot grundläggande åsikter och ställningstaganden inom förbundet, varför förbundet i huvudsak ställer sig positivt till förslagen. SVF vill särskilt understryka förslaget att sjuka djur inte skall kunna behandlas enbart med alternativmedicinska metoder utan också bli föremål för veterinär diagnostik och behandling.

SVF önskar dock klargöra att det föreslagna förtydligandet av djurskyddslagen inte får innebära begränsningar i nuvarande möjlighet för veterinärer att delegera uppföljande behandling som utförs av ägare till sjuka djur eller att låta utbildade husdjurstekniker eller djursjukhuspersonal utföra provtagning eller injektioner.

SVF önskar vidare framhålla det angelägna att genomföra förslagen om ett vetenskapligt råd och särskilda medel för forskning. Detta med bakgrund av den bristande vetenskapliga dokumentationen av många alternativmedicinska behandlingsformer, däribland homeopati.

Christina Arosenius
Johan Beck-Friis

Sök forskningsbidrag från Agria.

Agria anslår årligen en del av premieintäkten till stöd för veterinärmedicinsk forskning och forsknings- och utvecklingsprojekt rörande husdjur och husdjursskötsel.

Agrias Forskningsfond, som i år delar ut över 1,8 miljoner, har omvandlats till Stiftelsen för djurhälsa och djurvård. På sikt innebär det ökade forskningsanslag för de som arbetar för friskare och tryggare djur.

Ansökningarna prövas på sedvanligt sätt av en särskild forskningskommitté bestående av 6 fristående ledamöter samt en representant för Agria. **Ansökningtiden för forskningsåret 2002 utgår 1 oktober 2001.**

Skriv ut ansökningshandlingar från Agrias webbplats, www.agria.se, eller beställ genom att e-posta: jan-otto.lindell@agria.se

AGRIA
DJURFÖRSÄKRING
Telefon 020-88 88 88 • www.agria.se
Ett specialistbolag inom Länsförsäkringar
CERTIFIERAT KVALITETSSYSTEM ENLIGT ISO 9001

Läkemedel – ett miljöproblem?

Apoteket AB inbjöd torsdagen den 7 juni till en endagskonferens i Stockholm, där avsikten var att diskutera om läkemedel är ett miljöproblem. Många läkemedelssubstanser är svårnedbrytbara och biologiskt aktiva långt efter det att de lämnat kroppen. De kan påträffas både i reningsverk och i naturen. Trots detta är kunskapen om läkemedlens effekter i miljön fortfarande mycket begränsad. Det konstaterades att oron för miljön är ganska unik för Sverige och inte förekommer i de flesta övriga EU-länder.

Drygt 160 deltagare hade lockats till Apotekets konferens om läkemedel som miljöproblem. Det måste tyvärr konstateras att de veterinärmedicinska läkemedlen och deras eventuella effekter på miljön helt hade utelämnats denna dag, fokus var enbart på humanläkemedel och rester efter dessa i vår miljö. De siffror och den statistik som redovisas här rör därför enbart humana preparat. Det kanske också var en anledning till att mötet endast hade lockat fem till sex veterinära deltagare. En del information rörande hormoner i miljön från veterinärmedicinsk synpunkt rapporterades och diskuterades dock nyligen på ett seminarium vid SLU, och rapport från detta finns i SVT nummer 5/01.

Vad vet vi om läkemedel i miljön?

Den första svårigheten när man skall studera eventuella effekter av läkemedel på miljön är att fastställa exakt hur mycket läkemedel som säljs och vilka substanser som kan vara riskabla. I Sverige säljs årligen ca 1 000 ton aktiv substans, men hälften av detta är laxermedel och utgör inget miljöproblem. Som nummer två i storleksordning följer smärtstillande medel och även antibiotika ligger högt på listan. De ämnen som är intressanta ur miljöperspektivet är framför allt könshormoner, antibiotika, cytostatika, blodfettregulatorer, antiepileptika och betablockerare. 90 procent säljs via recept till hushållen och tio procent går till sjukvården. Eftersom 90–95 procent av Sveriges hushåll är anslutna till reningsverk går oförändrade substanser ut den vägen och vidare till vattenrecipienten, eller till slammet från reningsverk och sedan vidare till jordbruksmark. Läkemedelsförbränning sker på fyra platser i landet och resterna deponeras. Det kan finnas risker att föroreningar går ut med lakvattnet. Om man vill bedöma riskerna måste man också bestämma sig för om man är intresserad av riskerna för miljön eller för människors hälsa, vilket inte alltid är samma sak.

Överallt i miljön kan man påträffa biologiskt aktiva substanser, förutom läkemedel även biocider, livsmedelstillsatser, pesticider och desinfektionsmedel. Dessutom tillkommer industrikemikalier som inte är menade att vara biologiskt aktiva men som ibland visar sig ha effekter som ”härmar” t ex hormonella substanser eller enzymer. Inom EU arbetar man med att lista, klassificera och riskbedöma alla dessa ämnen och klarar av ca två till tio/år av de ca 100 000 existerande kemikalierna. Varje år tillkommer dessutom 100–200 nya kemiska substanser. Många läkemedel utsöndras som metaboliter och då måste även dessa testas. Metaboliter från antibiotika är nästan alltid biologiskt aktiva, dock aldrig mer potenta än modersubstansen. De hittills testade antibiotika är mycket vattenlösliga och därmed också rörliga i miljön, en del faktiskt så rörliga att om de varit pesticider skulle de ha förbjudits.

Vad händer i reningsverken?

De kemiska substanser som har högst förekomst i kommunala reningsverk är läkemedel och deras metaboliter. Många reduceras dock avsevärt under passagen, upp till 96 procent. I Tyskland har man ändå hittat läkemedelsförorening i 25 procent av grundvattnet. I dricksvatten efter hantering i vattenreningsverken påträffas substanser en-

De kemiska substanser som har högst förekomst i kommunala reningsverk är läkemedel och deras metaboliter. I Tyskland har man hittat läkemedelsförorening i 25 procent av grundvattnet.

staka gånger. En eventuell terapeutisk effekt av dricksvatten kan man därför bortse från men man bör ta med i riskberäkningen en eventuell långtidseffekt av små doser av högpotenta ämnen. En möjlighet finns också att mikrofloran i reningsverken kan påverkas av tillförd antibiotika. En redovisning gjordes också av östrogenhalten i svenska avloppsvatten från tre kommunala reningsverk, inklusive eventuell effekt på exponerad fisk. Renat avloppsvatten visade sig innehålla östrogena ämnen som också togs upp av fisken. En utspädningseffekt fanns men substansen kvarstod så långt som två kilometer nedströms reningsverket.

Samspel mellan bakterier och antibiotika

En engagerad och rolig föreläsare var Tore Midtvedt från avdelningen för medicinsk mikrobiell ekologi på Karolinska Institutet. Han fängslade auditoriet med sin beskrivning av antibiotika som Moder Naturs egna vapen för att etablera och uppehålla alla ekologiska system, ett slags ekoregulatorer, mycket potenta toxin som alltid funnits. Följaktligen har resistenser också alltid funnits. Han ansåg att vår syn på antibiotika är primitiv, bakterierna är inte dumma och ligger hela tiden före. Även om antibiotika tas bort ur miljön kan resistenserna kvarstå mycket länge, kanske upp till 150 år, och ny resistensöverföring sker ständigt i alla miljöer inklusive våra egna kök. Människans mest komplicerade ekologiska system är tarmen och antibiotikaanvändning leder till en serie av ytterst komplexa interaktioner i tarmsystemet. Varje antibiotika skapar sin egen profil –- ”ge mig din avföring så skall jag säga vilket antibiotikum du använder”!

Tarmbakterier resistenta mot vankomycin finns idag i utgående vatten från reningsverk. Vår miljö innehåller stora mängder bakterier, ca 4 000/gram jord, och mindre än en procent av dessa arter kan odlas fram med nuvarande laboratoriemetoder. Detta innebär att vi vet så gott som ingenting om den normala floran och dess funktion i naturen.

Forskarna har ändå en viss uppfattning om ”resistenskonceptet”. Man talar nu alltmer om ”ecological shadow”, som innebär framtida ekologiska förändringar orsakade av dagens antibiotikaanvändning. Ekoskuggan mäts dels som förändringar i bakterieflorans komposition och dels som förändringar i dess funktion. Dessa faktorer påverkas av ett antibiotikums spektrum och dess halveringstid. Ekoskuggan blir längre ju mindre nedbrytbart ett antibiotikum är och ju längre bort från målmikroben det verkar. Lång ekoskugga har t ex kinoloner och tetracykliner medan penicillin har kort. För att minska ekoskuggan bör vi därför välja medel med snabb nedbrytning till icketoxiska metaboliter och medel som inte ackumuleras i miljön.

Vad gör myndigheterna?

De myndigheter som redovisade eventuella åtgärder var Socialstyrelsen, Läkemedelsverket och Naturvårdsverket.

Socialstyrelsens uppgift är att bevaka miljörelaterade hälsoeffekter och att vara uppdaterad på pågående forskning, hälsoläget och effekter av läkemedelsrester. Vårt nuvarande avloppssystem byggdes en gång upp från smittskyddssynpunkt, skall vi nu gå tillbaka? Nu när problemen kanske är andra, skall vi börja fundera på urinseparering och hygienisering i form av lagring av separerade fraktioner? Det påpekades också att det inte är tillåtet att hälla ut läkemedel i avloppet, detta är ett brott mot miljöbalken som kan ge fängelse i upp till två år.

För Läkemedelsverket talade veterinär Margareta Malmqvist och redogjorde för de regler som styr läkemedelshanteringen, dvs EU:s kommissionsdirektiv. Dessa är vagt formulerade från miljösynpunkt. För levande vaccin ingår dock test av överlevnad och spridning av virus. Margareta, och flera deltagare i publiken, framförde åsikten att FASS även borde innehålla information om läkemedlens eventuella miljöeffekter.

Naturvårdsverket tittar på olika substansers persistens i naturen, halveringstider, bioackumulerbarhet och toxicitet, men erkände att man generellt hade dåliga kunskaper om läkemedel.

Vad gör läkemedelsföretagen?

I Sverige finns 125 läkemedelsföretag, varav 22 bedriver ett aktivt miljöarbete. Detta kan innebära att man har egna reningsverk, miljöprogram för arbetet inom företaget etc.

Industrins ansvar ansågs vara att ge samhället och myndigheterna en möjlighet att göra av-

Margareta Malmqvist från Läkemedelsverket samtalar med Girma Kinfe från Jordbruksverket om läkemedlens eventuella miljöeffekter.

vägningar mellan läkemedlens effekt och deras miljöpåverkan, en miljökonsekvensbeskrivning är numera del i varje modern registreringsdokumentation. Det är närmast självklart att medel med medicinska effekter också har miljöeffekter, men hur stor miljöpåverkan är acceptabel? I slutändan är detta ett politiskt beslut, är vi beredda att ta en miljörisk för att kunna ge läkemedel till akut och svårt sjuka med kancer, AIDS etc? Det påpekades också att det behövs inte bara krav på industrin vad gäller miljömedveten utveckling utan också stimulans, det måste löna sig att tänka på miljön. Kostnaden för att ta fram ett nytt läkemedel ligger i storleksordningen en till tio miljoner kronor.

Läkare – patient

Åke Wennmalm från Stockholms läns landsting gav åhörarna en liten inblick i verkligheten. I allmänhet saknar läkaren den information som behövs för att kunna ta miljöhänsyn vid valet av läkemedel. Genom olika studier vet man att patienten sällan känner till läkemedlens effekt och vad värre är – det gör ofta inte läkaren heller. Läkemedel testas inte heller på sjuka personer utan på friska testpersoner, varför man inte alltid har rätt uppfattning om hur läkemedlen metaboliseras och utsöndras. Av de förskrivna läkemedel som hämtas ut, vilket inte är alla, tas ca 30–40 procent enligt förskrivningen. Ofta blir det medicin över. Var denna blir av är oklart, en del lämnas in på apotek men mycket spolas nog trots förbud ner i avloppen eller hamnar på vanliga soptippar. Det subventionssystem som finns lockar också till ”hamstring” av mediciner. Man hämtar ut i förväg för att spara pengar, sedan kanske medicinen aldrig används.

Människors irrationella användande av läkemedel är ett stort miljöproblem och ett väldigt resursslöseri. Apoteket gjorde under två veckor hösten 1999 en studie av all medicin som återlämnades till 100 apotek i Skåne. Man fann då att ca två procent av det som sålts återlämnades, vilket motsvarar ungefär 60 miljoner kronor/år. 96 procent av förpackningarna kom från öppenvården, fyra procent från sluten sjukvård och enbart 0,2 procent från veterinärsidan. 50 procent hade passerat utgångsdatum och hela 65 procent hade obrutna förpackningar eller mer än två tredjedelar av innehållet kvar. Till förbränning från apoteken gick år 2000 ca 857 ton, motsvarande ungefär 500 miljoner kronor.

Avslutande debatt

I auditoriet var man ganska eniga om att miljöpåverkan aktualiserar svåra och delvis ännu obesvarade frågor och att mycket ny forskning och informationsinsamling krävs. Utbildning av all personal som hanterar läkemedel för att undvika onödiga förskrivningar och spill sågs som en väg, miljöinformationen i FASS efterfrågades också. En aktivering av myndigheter, reningsverk och läkemedelsproducenter betraktades också som väsentlig. Men liksom vid seminariet på SLU i mars kan man som åhörare konstatera att en sådan här dag lämnar efter sig fler nya frågor än svar på de man tidigare hade.

Christina Arosenius

IMMI och SLU inbjuder
till Temadag om

PROBLEMBETEENDE HOS HUNDAR
Lördag den 13 oktober 2001 kl. 10-16
Plats: SLU, Malmgatan 10, Skara
Innehåll: Presentation av problemhundsverksamhet vid 2 djursjukhus. Därefter diskussion om praktikfall samt samarbetsformer och utbildningsbehov.
Anmälan: Ing-Britt Fogelberg IMMI 0322-40613 eller Jane Geismar SLU 0511-67128 **senast 22 sept. 2001**.

ANSÖKAN OM FORSKNINGSBIDRAG.

ATG:s forskningskommitté har till uppgift att främja forskning kring problem rörande hästen inom främst trav- och galoppsporten.

Kommittén skall vara ett rådgivande organ till ATG:s styrelse och bl a lämna förslag rörande stöd till forskningsprojekt. Totalt avsätter ATG 3 mkr per år för forskning inom hästområdet.

Forskningskommittén inbjuder härmed forskare att ansöka om forskningsbidrag för verksamhetsåret 2002.

Forskningsprojekt som berör störningar orsakade av skador och sjukdomar eller åtgärder för att förebygga dessa, samt uppfödningsproblem liksom förbättring av hästmaterial genom avelsåtgärder eller träningsåtgärder kan komma i fråga.

Särskilt intresse finns för frågor kring konvalescens och rehabilitering.

Ansökningar som är tvärvetenskapliga och har samarbete mellan "forskning och fältet" premieras.

Djurförsök skall innan försök igångsättes vara tillstyrkta av djurförsöksetisk nämnd. Stor vikt lägges vid spridning av erhållna forskningsresultat, både i vetenskaplig och populärvetenskaplig form.

Ansökan om bidrag inlämnas i 13 (hålade) ex, **senast den 1 oktober 2001.** Sökande som ansöker om fortsatt forskningsstöd skall bifoga vetenskaplig redogörelse över det utförda arbetet samt ekonomisk redovisning per den 30 juni året efter erhållet belopp.

Ansökan sändes till:
AB Trav och Galopp
Klinik- och forskningsavdelningen
161 89 Stockholm

Närmare upplysningar lämnas av kommitténs sekreterare Peter Kallings, ATG,
telefon 08-627 20 11 eller
peter.kallings@atg.se
Ansökningsblanketter kan beställas på
telefon 08-627 20 12 eller
fax 08-627 22 34 alternativt
ewa.wiklund@atg.se

För forskningskommittén,
Peter Kallings
Överveterinär, AB Trav och Galopp

ATG

Månadens Epiztel

Från den 1 juli utökades BSE-övervakningen enligt bestämmelser från EU, rapporterar Epizteln. Vidare meddelas att det för första gången på nästan 40 år har påvisats Salmonella pullorum *i två hönsbesättningar. Smittspridning sker ofta från hönan till kycklingen genom överföring av bakterier från äggstocken till ägget. Slutligen aktualiserar fallen av svinpest i Spanien och Tyskland hur viktigt det är att information sprids om förbudet att utfodra svin med matavfall. Epizteln är ett samarbete mellan SVA och Jordbruksverket och är sammanställd av Gudrun Orava, SVA.*

Nya EU-bestämmelser för BSE-övervakningen

Från och med den 1 juli 2001 utökades BSE-övervakningen ytterligare i enlighet med nya EU-bestämmelser. I mitten av juni beslutades om de nya reglerna. Ändringarna ligger i den stora TSE-(transmissibel spongiform encefalopati)-förordning (EG 999/2001) som trädde i kraft den 1 juli 2001.

Samtliga självdöda eller avlivade djur som inte slaktats för human konsumtion och samtliga nödslaktade, sanitetsslaktade eller foderslaktade nötkreatur över 24 månaders ålder skall undersökas med avseende på BSE. Nytt är att åldern har sänkts från 30 till 24 månader och att undersökning av självdöda/avlivade nötkreatur nu skall omfatta samtliga djur jämfört med tidigare stickprovsundersökning. Sverige har dock på frivillig basis undersökt så gott som samtliga djur i denna grupp från den 1 januari 2001. De delar i norra Sverige där det är tillåtet att gräva ned nötkreatur är undantagna från kravet att provta självdöda/avlivade djur, men provtagning av nödslakt/sanitetsslakt skall ske.

Inom EU skall samtliga nötkreatur över 30 månaders ålder provtas i normalslakten. Sverige, Finland och Österrike beviljades undantag och kan välja att endast ta stickprov om 10 000 djur/år, vilket Sverige kommer att göra. Undantaget gäller endast inhemska djur. Importerade djur skall därmed undersökas vid slakt.

Till en början kommer stickproverna i normalslakten att tas ut på de större slakterierna.

Alla prov analyseras vid Statens veterinärmedicinska anstalt. Vid analyserna används snabbtest och vid konfirmering histopatologi, immunohistokemi och western blot. Vid positivt resultat på snabbtest skall samtliga delar av djuret destrueras oavsett resultatet på de konfirmerande testerna, i enlighet med förordningen.

Utbrott av svinpest i Spanien

Den 14 juni 2001 konstaterades ett utbrott av svinpest i Katalonien (autonom region) i Spanien. Enligt OIE (Office International des Epizooties) har utbrottet skett hos slaktsvin. Av informationen framgår att besättningen bestod av ca 2 000 djur varav nästan 200 svin varit kliniskt sjuka.

Total utslaktning och destruktion har skett. Enligt fax från kommissionen har nu ytterligare besättningar drabbats, varav en i Valencia (autonom region). Inga svin får lämna dessa områden, och beslut gällande nya restriktionsområden fattas i skrivande stund.

Utbrott av svinpest i Tyskland

EU-kommissionen informerade den 28 juni 2001 om ett utbrott av svinpest i området Soltau-Fallingbostel i Niedersachsen i nordvästra Tyskland. Svinpest har tidigare konstaterats hos vildsvin i området, där beredskapsåtgärder ska vara initierade i enlighet med EU-direktiv.

Misstankar finns att smittan förts in i besättningen via en veterinär, vilken enligt uppgift hade varit i kontakt med infekterade vildsvin den 4 juni 2001. Utslaktning på den aktuella besättningen och alla kända kontaktbesättningar skedde omgående.

I slutet av juni konstaterades ett utbrott av svinpest i nordvästra Tyskland, och drygt 2 000 grisar avlivades. Bilden är från svinpestutbrottet i Holland 1997, foto: Lena Björnerot.

Telefonnumret till SVA:s epizootijour är följande: 018-67 40 01. Detta nummer kan enbart användas då SVA:s växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Utfodring av svin med matavfall

I samband med en utredning avseende misstänkt klassisk svinpest i Halland, framkom att kunskaperna om riskerna med utfodring med matavfall fortfarande brister hos vissa djurägare. Detta är något som landets veterinärer bör vara uppmärksamma på och informera om.

Det är fortfarande, enligt Statens jordbruksverks föreskrifter, förbjudet att utfodra svin och andra (för mul- och klövsjuka) mottagliga djur med matavfall. I detta fall rörde det sig om en mycket liten besättning med utegrisar där flera svin visade symtom tydande på klassisk svinpest. Ett svin sändes till SVA för obduktion och misstanken kunde avskrivas efter negativt resultat vid försök att isolera virus.

Salmonella pullorum påvisad i hönsbesättningar

Salmonella pullorum har påvisats i två hönsbesättningar (hobbyhöns) i Stockholms län. Detta är första gången sedan 1962 som denna bakterie påvisas hos svenska fjäderfän. Under 1920–50-talen bekämpades *Salmonella pullorum* i Sverige genom obligatorisk blodprovsundersökning på kontrollhönserier. Sjukdomen har därefter ansetts vara utrotad. Numera sker kontroll av *S pullorum* i Sverige rutinmässigt hos kommersiella avelsfjäderfä genom hönshälsokontrollprogrammet.

S pullorum är speciellt anpassad till fjäderfä, det är framför allt höns och kalkoner som drabbas. Sjukdomen kallas pullorumsjuka, ”vit diarré” eller ibland hönstyfus. Hos unga kycklingar (yngre än 2–3 veckor) kan dödligheten vara mycket hög. Äggproduktionen kan minska hos vuxna djur. Smittspridning mellan djuren sker ofta från hönan till kycklingen genom överföring av bakterier från äggstocken till ägget. Djuren kan också infekteras vid kontakt med smittade djur och träck, ibland redan i kläckmaskinen.

Salmonella pullorum *har påvisats i två hobbyhönsbesättningar i Stockholms län. Detta är första gången sedan 1962 som bakterien påvisas hos svenska fjäderfän. Foto: Bengt Ekberg.*

I det nu aktuella fallet sågs här beskrivna symtom och *S pullorum* isolerades vid obduktion av självdöda kycklingar. Besättningen bestod av ca 50 vuxna höns av värpras samt ca 30 kycklingar. Samtliga fjäderfän har nu avlivats och sanering av fastigheten pågår. Besättningen har haft mycket begränsade kontakter med andra fjäderfäbesättningar. Provtagning av dessa kontaktbesättningar pågår och hittills har ytterligare en besättning konstaterats vara smittad. Även i denna besättning har samtliga fjäderfä avlivats och sanering och smittskyddsutredning pågår.

Sjukdomen kan vara svår att påvisa med den så kallade NMKL-metoden för salmonella. Vid odling av misstänkt *S pullorum* sker därför anrikning i så väl Rappaport-Vassiliadis-Soja (RVS)-buljong som Selenitbuljong. Anledningen till att även Selenit används vid denna undersökning är att *S gallinarum/pullorum* anses lite känslig för den högre temperatur som gäller för RVS-anrikning än de flesta andra salmonellaserotyper.

Salmonella är en rörlig bakterie med flageller, undantagna är dock *S gallinarum* och *S pullorum*, vilka saknar flageller och är orörliga. Detta har betydelse vid konfirmering av misstänkta salmonellakolonier då de inte agglutinerar i Poly O, vilket andra salmonellastammar gör.

Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap
SMÅDJURS SEKTIONEN

SVS SMÅDJURSSEKTION

kallar till årsmöte

i samband med Veterinärmötet fredagen den 9 november kl 11.45 i aulan, Undervisningshuset, Ultuna.

Eventuella motioner ska vara sekreteraren tillhanda senast 15 oktober.

Styrelsen

Fortsatt information om modernisering av köttkontrollen

*MARGARETA WIDELL, leg veterinär, chefveterinär.**

I SVT nr 2/01 gav författaren en kommentar kring EU-kommissionens förslag till nya regler för köttbesiktning. Arbetet med de nya reglerna har fortsatt, och den version som diskuterades vid ett möte på kommissionen den 12 juli presenteras här. Noterbart är bland annat att det skett en vändning från det ursprungliga förslaget, då veterinärer inte skulle utföra köttbesiktning på vissa anläggningar. Nu är detta inte längre med i bilden.

Arbetet med nya regler för köttkontroll har varit intensivt i EU-kommissionen under våren och flera möten har hållits med experter från medlemsländerna. Från att ha varit ett rudiment till regler har det växt fram ett dokument som det i stora drag råder enighet kring. Självklart finns det fortfarande detaljer där åsikterna går isär länder emellan, men det får man nog leva med eftersom det knappast är möjligt att nå total enighet i alla detaljfrågor.

Tidplanen är att ett färdigt förslag skall lämnas till rådet i november 2001. Innan dess skall det ut på bred remiss. Förslaget kommer att vara en del av EU-kommissionens så kallade hygienpaket. Dokumentet har tre kapitel som omfattar kontroll för produktion, ansvar och kontrollfrekvens respektive särskilda krav för olika djurslag.

Kontroller för alla slag av färskt kött

Kapitlet inleds med den officielle veterinärens kontroll av företagens egenkontroll. Det är en viktig princip att ansvaret för produktionen på ett tydligt sätt läggs på företagen och att HACCP-principer ska gälla i alla led i produktionskedjan. Därigenom blir det också tydligt att företagen har ansvar exempelvis för att endast friska och rena djur kommer till slakt. Spårbarhet har varit en viktig fråga, inte minst med anledning av de senaste årens ”kriser”. Det föreslås därför att icke korrekt identifierade djur inte ska få slaktas eftersom de logiskt måste räknas till kategorin riskdjur, dvs okänd härkomst och icke spårbara.

Den officielle veterinärens besiktningsuppgifter omfattar bland annat granskning av information som följer djur till slakteriet. Denna information kan utgöra ett underlag till hur levandedjursbesiktningen sedan utförs. Det är viktigt att ta hänsyn till om djur kommer från en stor, uniform uppfödning med känd hälsostatus, annars kan vissa tilläggsundersökningar behöva göras, exempelvis avseende trikinförekomst på hästar från tredjeland. I analogi med hur icke identifierade djur föreslås hanteras är det viktigt att även här inta en strikt hållning och inte tillåta slakt av djur som saknar relevant information från uppfödningen.

Nytt är att övervakning av djurskydd förts in som arbetsuppgift. När det gäller köttbesiktning har det skrivits in att alternativa metoder som exempelvis serologi kan användas i stället för traditionella metoder.

Ansvar och kontrollfrekvens

Kapitlet omfattar sammansättning av besiktningsgruppen, dvs veterinärer och assistenter, kontrollfrekvenser, medverkan från

Förslaget att en ny kategori köttkontrollanter skulle kunna ersätta veterinärer har avvisats av samtliga medlemsländer. Det råder enighet om att levandedjursbesiktning alltid ska utföras av veterinär, även vid små slakterier.

företagspersonal samt yrkeskvalifikationer.

Förslaget att en ny kategori köttkontrollanter skulle kunna ersätta veterinärer fullt ut på små och medelstora slakterier har avvisats av samtliga medlemsländer. Det förtjänar säkert att betonas att diskussionerna alltså nått ett läge där det råder enighet om att levandedjursbesiktning alltid ska utföras av veterinär, även vid små slakterier. Man har klart sagt att veterinär alltid ska utföra besiktning före slakt och att assistenter kan bistå i besiktning efter slakt under veterinärt ansvar, som hittills. Detta innebär också helt logiskt att den kategori ”meat inspectors” som fanns med i tidigare versioner numera är borttagen.

Beträffande tillsynstid framgår det av förslaget att riskanalytisk värdering ska ligga till grund för tillsynstiden. Det kan medföra att ett stort men välskött företag kan behöva mindre tillsynstid än ett mindre men svårskött.

Officielle veterinärens roll tydliggörs

Företagspersonals medverkan i köttbesiktningen har varit föremål för många och långa diskussioner. I många medlemsstater inklusive Sverige förekommer det på fjäderfä. Som princip kan dock de flesta medlemsstater acceptera ett sådant system. Förslaget innehåller villkor för hur vissa arbetsuppgifter inom köttbesiktningen kan överföras till företagens egenkontroll om fastställda villkor är uppfyllda, vilket kan kontrolleras genom revisioner. Det är viktigt att poängtera att den officielle veterinären har ansvar för kontrollens utförande.

Officiella veterinärers yrkeskvalifikationer föreslås tydliggöras och förslaget är mycket innehållsrikt. Däremot finns ingen nivå på kunskaper angiven. Sannolikt kan en modern veterinärutbildning täcka kunskapskraven. En genomförd enkät till alla medlemsstater om utbildning av veterinärer och assistenter visar på stora skillnader i kraven för att få arbeta med köttkontroll. I vissa medlemsstater måste ett test klaras av innan man anställs. Inga gemensamma krav på fortbildning finns.

Särskilda krav

Vetenskapliga veterinärkommittén arbetar med detaljer för besiktning av olika djurslag. Här betonas vikten av information från uppfödningen. Även vikten av serologiska undersökningar betonas. För slaktsvin finns ett tydligt nytänkande genom att förslaget innebär att information från uppfödningen ligger till grund för vilken kontroll som behöver utföras på slakteriet. I korthet innebär det att grupper av svin med känd bakgrund kan besiktigas på ett mer riskanalytiskt anpassat sätt än svin med okänd bakgrund. Ett förslag finns också färdigt för besiktning av fjäderfä. För övriga djurslag återstår att värdera om homogena grupper av djur, exempelvis om kalvar och ungnöt samt lamm i stordrift kan hanteras med samma synsätt som slaktsvin.

*Chefveterinär Margareta Widell, Statens livsmedelsverk, Box 622, 751 26 Uppsala.

JAMAREN

Jamarens Höstmöte

Jamarens Höstmöte hålls på hotell Lingatan i Brastad, Bohuslän 18–20 oktober 2001.

Föreläsare är Harold Tvedten som föreläser om klinisk kemi och hematologi på katt och Anna Tidholm som föreläser om hjärtsjukdomar hos katt.

Anmälan till mötet, uppgift om kurskostnad och förfrågningar: Margareta Tervell, Murar Pers väg 6, 685 33 Torsby. Tel: 0560-104 57 (hem), fax: 0560-133 96, e-post: margareta.tervell@telia.com

Välkomna till några lärorika dagar i det natursköna Bohuslän.

Utlysning av stipendium ur Rasehorns stipendiestiftelse

Rasehorns stipendiestiftelse för katter utlyser härmed ett eller flera stipendier på ett sammanlagt belopp av 80 000 kronor. Medlen delas ut till personer som genom forskning eller annan verksamhet verkar för förbättrad hälsa eller välfärd för katten, eller som verkar för ett stärkande av kattens roll i samhället.

Ansökan om medel ur Rasehorns stipendiestiftelse för katter ska ske skriftligen, med en beskrivning på maximalt 2 A4-sidor över hur stipendiet är tänkt att användas. En budget för det tilltänkta projektet ska också redovisas i ansökan. För den/de stipendiater som erhåller medel, kräver stiftelsen en skriftlig redogörelse av projektets genomförande senast ett år efter det att medel betalats ut.

Den skriftliga ansökan skickas till: Rasehorns stipendiestiftelse för katter, c/o Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm. Ansökan måste ha inkommit senast den 1 november 2001 för att beaktas.

Europaveterinärer träffades i öst

Den europeiska veterinärfederationen FVE förlade sin senaste generalförsamling till Budapest i mitten av maj. Den då högaktuella mul- och klövsjukesituationen präglade hela mötet, men även andra frågor hann belysas. Från svensk sida gjordes aktiva insatser i flera frågor, bland annat rörande regler för kontroll av livsmedelshygien och ett policydokument för djurtransporter.

För första gången i den europeiska veterinärfederationen FVE:s historia träffades dess generalförsamling i en tidigare öststat den 17–19 maj i år. Drygt 160 veterinärer från mer än 30 länder hade mött upp i Budapest, Ungern, för att avhandla aktuella frågor inom det veterinära Europa. Och med mul- och klövsjukans härjningar rykande aktuella fanns det många ämnen att diskutera, även om det ungerska vädret bjöd på högsommarvärme och inte alls stimulerade till utdragna förhandlingar i mörka möteslokaler.

I vanlig ordning inleddes FVE-mötet med en dags överläggningar för federationens sektioner. FVE har fyra sektioner, en vardera för praktiker, myndighetsveterinärer, industri- och forskningsanställda samt livsmedelshygieniker. För Sveriges del deltog Dag Hultefors och Johan Beck-Friis i praktikersektionen, Margareta Widell i livsmedelshygiensektionen och Herbert Lundström i myndighetsveterinärsektionen. Herbert Lundström är för övrigt också ordförande i denna sektion.

Praktikermötet

FVE:s praktikersektion (UEVP) tog under sitt förmöte upp en lång rad frågor, från livsmedelshygien (ur praktikersynvinkel) till utbildning av djursjukvårdare.

Vad gäller livsmedelskontrollen fanns från Tyskland och Holland farhågor att EU-kommissionens förslag till förnyade kontrollrutiner ska försämra livsmedelshygienen. Flera delegater var rädda att konsumentskyddet blir sämre om egenkontroll vid företagen får ersätta statlig köttkontroll. UEVP hade därför sammanställt en resolution till kommissionen där man presenterade sina farhågor, men som Margareta Widell rapporterar på annan plats i denna tidning har kommissionens förslag till köttkontroll ändrats väsentligt sedan UEVP-mötet i Budapest.

Animerad mul- och klövsjukedebatt

En betydligt mer animerad debatt uppstod när de holländska delegaterna krävde att UEVP skulle anta en resolution för vaccination mot mul- och klövsjuka. Holländarna ansåg att det var ett djurskyddsproblem när klövbärande djur avlivades i stort antal på sina gårdar, och ville ha rätt att massvaccinera i förebyggande syfte. Från svensk men även brittisk sida hävdades att stamping out är den enda effektiva bekämpningsmetoden mot mul- och klövsjuka. Dagens system med många och långa transporter av djur genom Europa är grundorsaken till sjukdomens stora spridning, och orsakar betydligt mer djurskyddsproblem än om djuren avlivas på gården, hävdade den svenska delegationen. Vid den slutliga omröstningen blev det ändå en majoritet (14 röster mot 7) för vaccinationsförespråkarna. Vaccinationsresolutionen lades därför fram för FVE:s generalförsamling nästa dag. Den möttes där av en ännu livligare debatt, bland annat efter en föredragning av den brittiske mul- och klövsjukeexperten Joe Brownlie från the Royal Veterinary College, som varnade för att gå över till massvaccination. Eifon Evans från det brittiska veterinärförbundet berättade att 80 procent av mul- och klövsjukeutbrotten i Europa, innan stamping out-policyn infördes för tio år sedan, berodde på misslyckade vaccinationer eller vaccingenombrott.

De central- och sydeuropeiska länderna blev inte övertygade trots britternas föredragningar, men FVE vågade inte ta den föreslagna resolutionen rakt av. Salomoniskt tillsattes en ad hoc arbetsgrupp som ska se över

Drygt 160 veterinärer från mer än 30 länder mötte upp i Budapest, Ungern, för att avhandla aktuella frågor inom det veterinära Europa.

Eifon Evans berättade att 80 procent av MK-utbrotten i Europa, innan stamping out-policyn infördes, berodde på misslyckade vaccinationer.

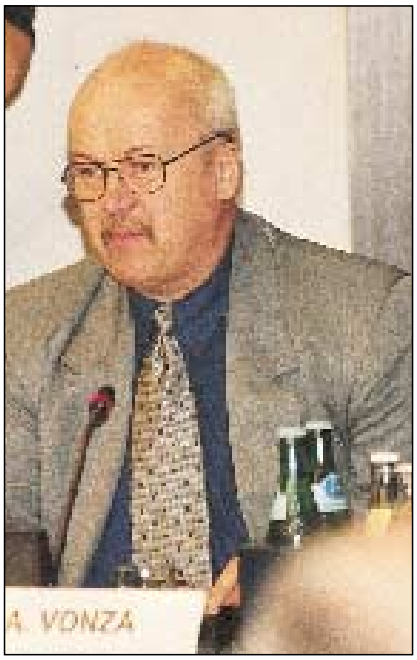

Ungerns jordbruksminister András Vonza är själv från början veterinär, varför hans anförande till FVE var extra hjärtligt.

FVE:s mul- och klövsjukepolicy till nästa generalförsamling.

Styrelsebyte

En viktig punkt på dagordningen var val av ny styrelse i UEVP. Styrelsens sammansättning är alltid ett trätoämne inom såväl FVE som dess sektioner, då balansen mellan representanter från nord och syd samt öst och väst måste upprätthållas. I tur att avgå var den brittiske ordföranden Fred Nind, som skött sitt jobb på ett utmärkt sätt under två år. Till ny styrelse valdes Rémi Gellé, Frankrike (ordförande), Christophe Buhot, Frankrike (generalsekreterare), Alain Schonbrodt, Belgien (kassör), Stephen Ware, Storbritannien, Tobias Held, Tyskland och Zsolt Pinter, Ungern (vice ordföranden).

Generalförsamlingen

Generalförsamlingen är FVE:s högsta beslutande organ, där gemensamma policyuttalanden, arbetsgrupper etc klubbas. Liksom i sektionerna utgjorde diskussionerna kring mul- och klövsjukan dagordningens huvudpunkt.

De europeiska veterinärförbundens representanter välkomnades till generalförsamlingen av Ungerns CVO (chief veterinary officer), av ordföranden i det ungerska veterinärförbundet och av Ungerns jordbruksminister András Vonza. Ministern är själv från början veterinär, varför hans anförande till sina kolleger var extra hjärtligt.

En väsentlig punkt även i generalförsamlingen var val av ny styrelse. Om den geografiska balansen är viktig i sektionerna är den ännu viktigare i FVE:s styrelse. Frankrike förnekade sig inte utan ville i sista stund ändra det komplicerade valsystemet, vilket lyckligtvis stoppades genom ett motförslag från Österrike. Valproceduren genomfördes för första gången på elektronisk väg via inknappning av kandidaterna på en valdator. Dessa nya rutiner avslöjade vissa delegaters totala ovana vid datorer. Efter att flera länders delegationer misslyckats med att klicka med datamusen på avsedda knappar, fick FVE-kansliet bistå med en tekniker som hjälpte till i datorhanteringen.

Utfallet blev att britten Fred Nind valdes till ny ordförande, att efterträda tysken Karlheinz Simon. Till de fyra posterna som vice ordförande fanns sju kandidater, och efter diverse turer framgick att Otto Bro-Jørgensen (Danmark), Andrea Meisser (Schweiz), Borut Zemljic (Slovenien) och Aart-Willem Udo (Holland) blivit valda.

Sakfrågor

När de prestigefyllda personvalen väl var avklarade, kunde uppmärksamheten riktas mot sakfrågorna.

Det utvärderingsprogram för veterinära utbildningsanstalter i Europa som FVE tillsammans med EAEVE (The European Association of Establishments for Veterinary Education) ansvarar för diskuterades. 77 experter från olika länder har anmält intresse att delta som utvärdera-

Här gäller det att hålla tungan rätt i mun och klicka på rätt plats. Dag Hultefors övervakas av Margareta Widell i det elektroniska valet av FVE-ordförande.

En glad Fred Nind gratuleras till sin nya ordförandepost av en grekisk delegat. Fred Nind har tidigare på ett utmärkt sätt skött ordförandeposten i praktikersektionen UEVP.

re, men fortfarande saknas några experter i stordjursmedicin. Från Sverige deltar Christina Arosenius, Lars Audell, Eva Sewelius och Herbert Lundström som experter i programmet.

Beträffande livsmedelskontrollen hade Margareta Widell deltagit i en ad hoc-grupp som utarbetat förslag till EU-kommissionen om nya kontrollregler. Förslagen presenterades och diskuterades, varefter generalförsamlingen godkände gruppens arbete. Förslagen har sedan skickats till europaparlamentarikern och veterinären Horst Schnellhardt (se SVT 1/01), som ska lägga fram en rapport i ämnet till Europaparlamentet under hösten 2001.

Good veterinary practice

Under föregående generalförsamling beslutades att FVE skulle arbeta för att ta fram en gemensam uppsättning förhållningsregler för ”Good veterinary practice”. De länder som har nationella sådana regler uppmanades skicka in dem till FVE:s kansli. Budapestmötet beslutade nu att tillsätta en arbetsgrupp med uppdraget att sammanställa de inkomna bidragen och genom egna kompletteringar sätta ihop en europeisk regelbok för hur en veterinär bör verka. Gruppen ska vara färdig med detta arbete innan utgången av 2001. Från svensk sida förslogs veterinär Kalle Hammarberg ingå i gruppen, vilket senare också blev beslutat. Hammarberg blir därmed den ende nordiske representanten i denna viktiga arbetsgrupp.

Nästa ”veterinary practice” som stod på agendan var bekämpning av mul- och klövsjukan. Som tidigare beskrivits svallade känslorna kring detta ämne, då syd- och mellaneuropéerna, med holländarna i spetsen, ville få FVE att kräva massvaccination som bekämpningsstrategi från EU-kommissionen. Ett besvärande faktum i debatten var att de inbjudna engelska experterna avrådde från vaccination som bekämpning, och ingen kunde förneka att britterna är de som haft störst erfarenhet av sjukdomen. Även Alf-Ecbert Füssel från EU-kommissionen och John Ryan från FAO:s mul- och klövsjukekommission ställde sig tvekande till massvaccination. Den ende expert som förespråkade vaccinationsalternativet var Helmut Roedder från Bayer AG, en av de största tillverkarna av mul- och klövsjukevaccin. I ljuset av de inbjudna experternas föredrag blev det svårt för FVE-styrelsen att föreslå ett tillstyrkande av den tidigare beskrivna vaccinationsresolutionen. Trots klargöranden från John Brownlie (The Royal Veterinary College) att det aldrig har funnits och fortfarande inte finns några förutsättningar för ett fungerande vaccinationsprogram, hördes muttranden från det holländska bordet när deras resolution bordlades.

John Ryan sammanfattade tydligt och lättbegripligt MK-problematiken. Han kommer även att tala på årets veterinärmöte i Uppsala.

Djurtransporter

Under punkten ”djurskydd” fanns förvånansvärt många frågor upptagna på dagordningen. Den första och viktigaste handlade om djurtransporer. Engelsmannen John Williams presenterade de förslag till skärpta transportregler som FVE:s arbetsgrupp kring djurtransporter utarbetat sedan föregående möte. Sverige hade med Johan Beck-Friis som representant i denna grupp. Efter en diskussion med några smärre ändringar i texten beslutade generalförsamlingen godkänna dokumentet. I samtalen med EU-kommissionen kommer nu dessa punkter att framföras som FVE:s krav på förändringar. Det handlar bland annat om ett bättre återrapporteringssystem för transporterna, kortare tillåtna transporttider, bättre kontroll på nationell nivå och ett slopande av alla bidrag som rör transporter av levande djur. Arbetsgruppens punkter hade redan innan mötet i Budapest presenterats för Margareta Winberg, i hennes egenskap av ordförande jordbruksminister inom EU.

Bland övriga djurskyddsfrågor kan nämnas att mötet beslutade tillsätta en arbetsgrupp för att ta fram ett policydokument om kastrering av grisar. Frågan fördes fram på holländskt initiativ.

Övrigt

Generalförsamlingen avhandlade flera mindre frågor till, men mötestiden höll på att ta slut och mycket fick klaras av i hast. En punkt som ändå orsakade dis-

Nordiska överläggningar i plenisalen. Herbert Lundström (till vänster) och Dag Hultefors diskuterar med Eeva Sovijärvi och Paula Junnilainen från det finska veterinärförbundet.

Efter att ha fått hästarna att lägga sig som hundar framförde pustaryttarna avancerade konster med sina långa piskor.

kussion var förläggningen av nästa församling utanför Brysssel. Storbritannien står på tur att vara värd för detta möte, och vill förlägga det till Belfast i Nordirland. Flera delegater, bland annat från Tjeckien, började på ett klart pinsamt sätt argumentera mot Belfast, som man ansåg i det närmaste vara en krigszon. Den stackars nordirländske företrädaren försökte förklara att IRA-attacker i Belfast är mindre vanliga än maffiaöverfall i Budapest eller Prag. Till slut blev ordväxlingen så genant att alla, även de som från början varit tveksamma, röstade för Belfast av ren sympati för nordirländarna.

Besök på pustan

Den mesta tiden i Budapest hade tillbringats i en trång möteslokal, men nu erbjöds en avslutade utflykt till den ungerska pustan för dem som inte tog första möjliga flyg hem. Pustan utgörs av ett enormt slättland sydost om Budapest, och är känd för sina mycket skickliga ryttare. FVE-delegaterna togs med till en hästgård på pustan som var anpassad för turistuppvisningar. I traditionella kläder framförde hästskötarna fantastiska konster med sina hästar och sina långa piskor. Besökarna fick även själva pröva på vissa enklare konster, med varierande framgång. På gården fanns minst ett 50-tal hästar, alla i gott skick och välskötta. Efter en rundvandring i stallarna bjöds man på traditionell ungersk middag, där gulaschsoppan självklart fanns med. Ackompanjerade till musik på traditionella instrument lockades flera av mötesdeltagarna upp att delta i den folkdans som kvällens värdar utförde under middagen.

På detta trevliga och uppiggande sätt avlutades FVE-mötet i Ungern, som för övrigt i alla delar var välorganiserat från det ungerska veterinärförbundets sida. Flera frågor hade också förts framåt en liten bit på det internationella planet, även om de nationella markeringarna fortfarande är starka i många fall. Trenden går dock mot en allt större fokusering på sakfrågor, vilket bådar gott för framtiden.

Johan Beck-Friis

De holländska MK-vaccinföreträdarna gick motvilligt med på att delta i ungerska folkdanslekar. Jublet var desto större bland åskådarna runt om.

VETERINÄRMÖTET 2001

torsdag 8–fredag 9 november (onsdag 7 november ”Get-together party” kl 19.00)
Detaljerat program, se nästa sida

torsdagen den 8 november

Aulan	Loftet	Sal O	Sal J
09.00 **Smådjurs-symposium** Epilepsi	09.00 **SVS-symposium** Immunologi		
09.45 KAFFE	10.00 KAFFE		
10.15 **Smådjur** *forts* Epilepsi	10.30 **SVS** *forts* Immunology		
12.15 LUNCH	12.15 LUNCH		
13.15 **Smådjur** *forts* Neurologi	13.15 **Hästsymposium** Immunologi	13.00 **Husdjurs- och livsmedels-symposium**	13.15 **Aktuella inslag**
14.45 KAFFE	14.45 KAFFE	15.00 KAFFE	
15.15–16.00 **Smådjur** *forts* Neurologi 16.00–16.30 Free com-munications	15.15 **Häst** *forts* Normgruppen 16.15 Fördjupnings-arbeten	15.30 **Husdjur och livsmedel** *forts* 17.00 **Årsmöte livsmedels-sektionen**	

fredagen den 9 november

Aulan	Loftet	Sal O	Sal J	Sal L
09.00 **Smådjurs-symposium** Neurologi	09.00 **Hästsymposium**	08.30 **Husdjurs-symposium** Immunologi	09.00 **Försöksdjurs-symposium** Försöksdjurets roll i forskningen	09.00 **Livsmedels-symposium**
09.45 KAFFE	10.20 KAFFE	10.30 KAFFE	10.35 KAFFE	10.40 KAFFE
10.15 **Smådjur** *forts* Neurologi 11.45 **Årsmöte Smådjurs-sektionen**	10.50 **Häst** *forts*	11.00 **Husdjur** *forts* Immunologi 12.30 **Årsmöte husdjurssektionen med ärtsoppa**	11.00 **Försöksdjur** *forts* Försöksdjurets roll	11.10 **Livsmedel** *forts*
12.30 LUNCH	11.30 LUNCH		13.00 LUNCH	12.10 LUNCH
13.30 **Smådjur** *forts* Neurologi	12.30 **Häst** *forts*	13.45 **Husdjur** *forts* Immunologi	14.00 **Aktuella inslag**	13.10 **Livsmedel** *forts*
15.00 KAFFE	14.20 KAFFE	14.45 KAFFE		14.10 KAFFE
14.00–16.45 **Smådjur** *forts* Neurologi		15.15–16.45 **Husdjur** *forts* Immunologi		

Preliminärt program för VETERINÄRMÖTET 8–9 november 2001

Plats: Undervisningshuset, Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala

Arrangör: Sveriges Veterinärförbund/Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

Följande program är preliminärt och kan komma att ändras. Det slutgiltiga programmet kommer att publiceras i Svensk Veterinärtidning nr 12, som utkommer den 26 september 2001.

Torsdagen den 8 november 2001

SMÅDJURSSYMPOSIUM

Epilepsy in dogs and cats

Moderator: *Karin Hultin-Jäderlund*

09.00–09.45 **Epilepsy: ethiology, patophysiology and seizure classification**
Mette Berendt, Danmark

09.45–10.15 Kaffe

10.15–11.00 **Diagnostic work-up of seizure patients**
Mette Berendt

11.00–11.45 **Therapy, patient monitoring and client relations**
Mette Berendt

11.45-12.15 **Discussion**

12.15-13.15 Lunch

Neurology in dogs and cats

13.15–14.00 **Neurological examinations**
André Jaggy, Schweiz

14.00–14.45 **Neurological localisation**
André Jaggy

14.45–15.15 Kaffe

15.15–16.00 **Cont. localisation**
André Jaggy

16.00–16.30 **Free communications**

SVS-SYMPOSIUM

09.00–09.05 **Veterinärmötet öppnas av Sveriges Veterinärförbunds ordförande**
Dag Hultefors

09.05–09.15 **Sveriges Veterinärmedicinska Sällskaps ordförande och vice ordförande inleder symposiet**
Anders Forslid och Anne Pedersen Mörner

Immunology

Moderator: *Anne Pedersen Mörner*

09.15–10.00 **The basis for using the immune response as a diagnostic tool**
Michael Bailey, UK

10.00–10.30 Kaffe

10.30–11.15 **Cont. immune response**
Michael Bailey

11.15–12.00 **The immune response in the clinical diagnosis – some critical issues**
Ulf Magnusson, SLU

12.00–12.15 **Closing remarks**
Anne Pedersen Mörner

HÄSTSYMPOSIUM

Immunologi

Moderator:

13.15–14.00 **Olika vaccineffekter på immunförsvaret**
Kjell-Olof Grönvik, SVA

14.00–14.45 **Nedre luftvägarna – immunologiska sjukdomar**
John Pringle, SLU

14.45–15.15 Kaffe

15.15–16.15 **Normgruppen för veterinär hästpraktik presenterar fastslagna normer**
Bengt Johansson

16.15–17.00 **Veterinärstudenter presenterar fördjupningsarbeten**

HUSDJURS- OCH LIVSMEDELSSYMPOSIUM

Moderator: *Martin Wierup*

13.00–13.15 **Klinik och diagnostik mul- och klövsjuka**
Stefan Alenius, SLU

13.15–14.00 **Foot- and mouth disease from a global perspective**
John Ryan, FAO

14.00–14.20 **Länsveterinärens agerande vid utbrott samt klinik och diagnostik**
Börje Danell, Länsstyrelsen Stockholm

14.20–14.40 **Lärdomar av MK-utbrottet och konsekvenser för Sverige**
Anders Engvall, SVA

14.40–15.00 **Erfarenheter från deltagande i bekämpning av MK i Storbritannien**
Andrea Holmström och Julia Österberg

15.00–15.30 Kaffe

15.30–16.00 **Klinik, provtagning, analyser mm vid BSE hos får**
Marianne Elvander, SVA

16.00–16.15 **Hantering av SMR (Specific Risk Material) vid slakteri, risker och ev. konsekvenser**
Åsa Bergquist, SLV

16.15–16.45 **Kliniken vid vCJD hos människa, ev. riskvärdering vid förtäring av kött**
Monika Grandien, SMI

17.00–17.30 **Årsmöte med SVS Livsmedelssektion**

AKTUELLA INSLAG

13.15 **Under denna rubrik ryms ett antal inslag där myndigheter och olika organisationer lämnar information i aktuella frågor**

INTERVET AB
Huvudsponsor

Orion Pharma Animal Health
Sponsor för Smådjurssymposiet

Veter AB
Sponsor för Get-together-partyt

Fredagen den 9 november 2001

SMÅDJURSSYMPOSIUM

Neurology in dogs and cats

Moderator: *Karin Hultin-Jäderlund*

08.30–09.00 **Free communications**

09.00–09.45 **Vestibular disease – a problem based approach**
André Jaggy

09.45–10.15 K a f f e

10.15–11.00 **Cont. vestibular disease**
André Jaggy

11.00–11.45 **Steroid responsive meningitis-arteritis**
André Jaggy

11.45–12.30 **Årsmöte med SVS Smådjurssektion**

12.30–13.30 L u n c h

13.30–14.15 **Cont. steroid responsive meningitis-arteritis**
André Jaggy

14.15–15.00 **Spinal and brain embolisms**
André Jaggy

15.00–15.15 K a f f e

15.15–16.00 **Cont. spinal and brain embolisms**
André Jaggy

16.00–16.45 **Complicated cases in cats**
André Jaggy

HÄSTSYMPOSIUM

Moderator: *Anders Ekfalk*

09.00–09.40 **Brosk- och benmetabolism vid ledskada (osteoarthros) hos häst**
Eva Skiöldebrand, doktorand SLU

09.40–10.20 **Ledens inflammatoriska svar vid ledskada (osteoarthros) hos häst**
Stina Ekman, SLU

10.20–10.50 K a f f e

10.50–11.30 **Konventionell och komplementär behandling vid osteoarthros hos människa**
Carl-Otto Aly

11.30–12.30 L u n c h

Moderator: *Bengt Johansson*

12.30–13.00 **Litteraturstudie GAGs (glykosaminoglykaner)**
Karolina Törneke, SLU

13.00–13.40 **Ledbehandlingar på häst – kliniska aspekter**
Bengt Ronéus, Mälaren Hästklinik AB

13.40–14.20 **Paneldebatt – ledproblematik**
Stina Ekman, Karolina Törneke, Carl-Otto Aly, Bengt Ronéus

Kursavgifter m m Veterinärmötet 8–9 november 2001

Differentierade kursavgifter (inkl kompendium) enligt följande:

Hela mötet (torsdag, fredag)	2.500 kr (inkl moms 500 kr)
Enstaka dag	1.625 kr (inkl moms 325 kr)

Långtidsarbetslös och -sjukskriven (minst 6 månader) samt pensionär

Hela mötet (torsdag, fredag)	1.250 kr (inkl moms 250 kr)
Enstaka dag	800 kr (inkl moms 160 kr)
Veterinärstuderande (exkl kompendium)	fri entré

Get-togetherparty 7/11 kl 19.00 75 kronor

HUSDJURSSYMPOSIUM

Immunologi

Moderator: *Ulf Magnusson*

08.30–10.30 **Immunologin hos det växande djuret, särskilt tarmimmunologin, hos den unga kalven och grisen (på engelska)**
Michael Bailey, UK

10.30–11.00 Kaffe

11.00–11.45 **Immunförsvaret hos kon kring kalvningen med tonvikt på dess betydelse för juverhälsan**
Karin Persson Waller, SVA

11.45–12.30 **Immunologin hos den dräktiga suggan och avkomman. Praktiska aspekter på lämpliga tidpunkter för vaccination hos sugga och avkomma**
Per Wallgren, SVA

12.30–13.45 **Årsmöte med SVS Husdjurssektion med ärtsoppslunch**

Moderator: *Eva Heldmer*

13.45–14.15 **Immunfunktioner hos gris runt avvänjningen**
Eva Wattrang, SLU

14.15–14.45 **Praktiska studier av tarmfloran hos gris runt avvänjningen**
Lennart Melin, SVA

14.45–15.15 Kaffe

15.15–16.00 **Upplägg, genomförande och utvärdering av en klinisk prövning av terapi vid akut *Actinobacillus pleuropneumoniae* infektion hos gris**
Per Wallgren, SVA

16.00 **Sammanfattning av dagen**

FÖRSÖKSDJURSSYMPOSIUM

Försöksdjurets roll i forskningen

Moderator: *Jan Törnell*

09.00–09.05 **Inledning**

09.05–09.50 **Djurets betydelse i den biomedicinska forskningen – integrativt synsätt**
Björn Folkow, Göteborgs Universitet

09.50–10.35 **Aktuella djurmodeller**
Peter Thorén, Karolinska Institutet

10.35–11.00 Kaffe

11.00–11.45 **Transgenteknikens möjligheter att skapa nya sjukdomsmodeller**
Jan Törnell, Astra-Zeneca

11.45–12.30 **Tillämpning av multivariant analys i CNS-forskningen**
Nicolas Waters, Göteborgs Universitet

12.30–13.00 **Diskussion och avslutning**

LIVSMEDELSSYMPOSIUM

Moderator: *Marie-Louise Danielsson-Tham*

09.00–09.20 **Födoämnesöverkänslighet**
Ulla Edberg, SLV

09.20–09.40 **Functional Foods**
Åke Bruce, SLV

09.40–10.40 **Är vi för renliga? Disposition för allergier beroende på för få (mag-tarm) infektioner i tidig ålder**
Lennart Nilsson och Ted Jakobsson, Linköpings universitetssjukhus

10.40–11.10 Kaffe

11.10–11.40 **Framtidens mat**
Christina Möller, KF:s provkök

11.40–12.10 **Immunologiska följdsjukdomar efter Campylobacterinfektion**
Bo Svenungsson, Huddinge sjukhus

12.10–13.10 Lunch

13.10–13.40 **Riksprojektet Campylobacter**
Anna Westöö, SLV

13.40–14.10 **Framtidens livsmedelstillsyn – en uppdatering**
Jan Mowitz, SLV

AKTUELLA INSLAG

14.00 **Under denna rubrik ryms ett antal inslag där myndigheter och olika organisationer lämnar information i aktuella frågor**

Hon vill ha förslag på utbildningar

Anna Nilsson är verksamhetsledare för Kompetenscentrum Smådjur, KC-Smådjur. Under invigningen kallade hon sig för spindeln i nätet. Svensk Veterinärtidning ringde upp henne för att höra exakt hur KC-Smådjur kommer att arbeta.

Vilken nytta har smådjurspraktikern i Skåne av Kompetenscentrum Smådjur?

– Det vi vill göra är att få grepp om den kunskap som finns på smådjurssidan inom Lantbruksuniversitetet. Vi ska få en överblick över de utbildningar som finns och se vilket behov av nya utbildningar som kommer, vi ska helt enkelt ha en framförhållning. De smådjursveterinärer som sitter i Skåne, eller någon annanstans i landet, och känner att de skulle vilja ha någon form av vidareutbildning ska absolut höra av sig till mig och berätta vilken form av utbildning han eller hon önskar. Jag är öppen för förslag.

Du vill alltså få in förslag på vidareutbildningar och kurser från landets smådjursveterinärer?

– Jättegärna.

Centret ska även arbeta med utbildning och information samt utveckla ett tvärvetenskapligt synsätt när det gäller forskning och samarbete mellan olika smådjursintressenter i samhället, skriver ni i ett pressmeddelande.

Verksamhetsledare Anna Nilsson är spindeln i smådjursnätet. Foto: Katarina Hörlin Barnekow.

Finns det något exempel på ett samarbete som redan är igång?

– De första månaderna har gått ut på att hälsa på folk och försöka skapa mig en bild av området. Vem kan vad? Nu är det inte bara SLU som har kunskap, utan det finns på många ställen. De stora djursjukhusen, till exempel. Vilka kunskaper finns där? Det ska jag ta reda på. Jag är egentligen en hundtjej i botten med naturvetenskaplig bakgrund. För mig är detta en helt ny värld, som jag försöker bilda mig en uppfattning om, samtidigt är just det poängen, att jag kan se på området med friska ögon.

Kompetenscentrum Smådjur har en virtuell plattform, där du agerar som "spindeln i nätet". Varifrån arbetar du?

– Fysiskt sitter jag på Klinikcentrum på Ultuna.

Om du föreställer dig KC-Smådjur om ett år, hur ser verksamheten ut då?

– Min förhoppning är att vi har en heltidsanställd person. Vi har olika typer av utbildningar, inte bara riktade mot veterinärer, utan även djurvårdare och andra yrkesgrupper. Både vidareutbildningar och fortbildningar, och jag tar som sagt gärna emot önskemål på utbildningar från personer som professionellt arbetar med hund och katt. Inom försäkringsbolagen arbetar också människor med stora kunskaper som vi ska försöka ta tillvara.

– Målet är att vi ska kunna samordna information, när journalister ringer till mig ska jag kunna hänvisa dem till den person som har den färskaste informationen. I början av nästa år tror jag att vi nått dit. Framöver kommer jag att fortsätta att få koll på vad alla gör. Därefter ska KC-Smådjur hjälpa till med forskningsanslag och öka samarbetet mellan alla som arbetar med smådjur.

Katarina Hörlin Barnekow

Ökad kunskap om sällskapsdjuren är KC-Smådjurs mål. Kennelklubben, näringslivet, forskare och veterinärer ska samarbeta.

Rektor Ann-Christin Bylund invigningstalade. Foto: Christina Arosenius.
Överst: *Bodil Ström Holst, SVA, Karolina Törneke, SLU och Helene Hansson, SLU i vimlet. Foto: Katarina Hörlin Barnekow.*

”Låt oss göra stordåd”, uppmanade professor Åke Hedhammar. Foto: Christina Arosenius.

Kompetenscentrum Smådjur invigt

Den 12 juni var det stort kalas i Uppsala. Smådjursvänner från alla läger; veterinärer, försäkringsbolag, SVA och kennelklubben, samlades på Loftet i Ultuna för att fira tillblivelsen av den nya organisationen Kompetenscentrum Smådjur, KC-Smådjur.

Verksamhetsledare Anna Nilsson höll i invigningen, som inleddes med rektor Ann-Christin Bylund.

– Det finns mycket smådjurskompetens inom vårt universitet. Kompetenscentrum Smådjur är ett bra exempel på hur samverkan mellan näringslivet, samhället och universitetet kan se ut, sa hon.

Talarna var många och alla betonade vikten av att ett samarbete äntligen manifesterats.

– Vi har en unik situation i Sverige, 50 procent av alla hundar är försäkrade och med Agria och SLU har vi bemästrat sjukdomar tillsammans. Det måste till ett samarbete för att premiera det sunda djuret, sa Nils-Erik Åhmansson, ordförande i Svenska Kennelklubben.

Framtidens fria rörlighet över EU-gränserna och de sjukdomar som finns i andra länder berördes. Rabies och rävens dvärgbandmask finns ej här, men där. Det betonades att uppfödare, veterinärer och hundägare i framtiden kommer att ha behov av den kunskapsbank KC-Smådjur erbjuder.

Veterinärförbundets ordförande Dag Hultefors avslutade talen. Han hade överraskande nog funnit en magi i ordet Kompetenscentrum.

– Först tyckte jag att det var ett otympligt ord, men sedan insåg jag att: kom står för att samlas, pet står för smådjur, ens står för enas, ce för hög standard, nt betyder i datorsammanhang att bygga nätverk och rum betyder ju utrymme.

Kompetenscentrum Smådjur sorterar under SLU Kontakt och SLU är huvudman för verksamheten. Verksamheten finansieras av Svenska Kennelklubben, Agria Djurförsäkring och SLU. Målet för KC-smådjur är att ”med specialkunskaper och erfarenhet som grund, erbjuda kvalificerad utbildning och forskning samt sakkunnig rådgivning och information inom smådjursområdet”, enligt SLU.

Katarina Hörlin Barnekow

Pekka Olson, Agria och Göran Dalin, v-fak, visar glada miner under invigningen.
Överst: *KC-Smådjurs konstruktörer Åke Claeson, Lena Englund, Pekka Olson, Anne-Sofie Lagerstedt, Göran Dalin, Karin Hedberg, Ulf Uddman och Gunnar Bergsten. Foto: Katarina Hörlin Barnekow.*

Mie Dannanberg och Maria Gillingstam, SLU, provade invigningsbuffén. Foto: Katarina Hörlin Barnekow.

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT

SVA förebygger och bekämpar sjukdomar hos djur och till människan överförbara sjukdomar genom diagnostik, forskning, analys och rådgivning. Grunden i verksamheten är veterinärmedicinsk laboratoriediagnostik. SVA har ett statsanslag för att klara vissa samhällsuppgifter. Till exempel ska SVA ha kunskap och beredskap för att kunna diagnostisera och bekämpa de allvarligaste djursjukdomarna, samt de sjukdomar (zoonoser) som kan överföras mellan djur och människa. Dessutom har SVA s.k. uppdragsverksamhet som idag står för ca två tredjedelar av omsättningen. För att klara våra uppgifter på ett bra sätt satsar SVA betydande resurser på forsknings- och utvecklingsarbete. Vi är idag ca 400 anställda och har arbetsplatser på Ultuna, BMC, Uppsala Science Park (Glunten) och Håtunaholm (utanför Sigtuna). Besök gärna vår hemsida för mer information om vår verksamhet,: http://www.sva.se

SVAs avdelning för sjukdomskontroll och smittskydd (ASK) består av sektionerna för epizootologi, zoonoscenter, samt miljö och smittskydd. Zoonoscenter bildades 1998 med anledning av de krav som EU:s zoonosdirektiv ställer på medlemsländerna. Bland zoonoscenters främsta uppgifter hör att insamla och analysera data rörande zoonoser i Sverige och att sammanställa den årliga zoonosrapport som skall inlämnas till EU-kommissionen enligt zoonosdirektivet. En av våra medarbetare vid zoonoscenter skall vara tjänstledig under ett år med början hösten 2001, för att genomföra en särskild utredning rörande sjukdomsövervakning samt slutföra doktorandstudier rörande den bovina tuberkulosens epidemiologi hos hjort. Vi söker därför nu för vikariat under ett år en

EPIDEMIOLOG

som vill arbeta med

zoonosfrågor

Aktuella arbetsuppgifter är att sammanställa zoonosrapporten samt att insamla och analysera data rörande främst salmonella i animalieproduktionen. Beroende på kompetens, utbildning, m.m. kan också riskanalysarbete komma ifråga.
Sökande kan vara veterinär eller ha annan lämplig utbildning. Du bör ha doktorerat eller tagit en mastersexamen inom området epidemiologi eller ha annan jämförbar utbildning. Utbildning inom och/eller erfarenhet av infektionsepidemiologi är en fördel.
Vikt kommer att fästas vid samarbetsförmåga och övriga personliga egenskaper som bedöms ha betydelse för tjänsten. Tjänsten är på heltid och tillträde önskas i oktober.

Vi hoppas att vi har väckt ditt intresse för detta vikariat och du är välkommen att ta kontakt om du vill veta mer om arbetsuppgifter, anställningsvillkor mm. Våra kontaktpersoner är laborator Ivar Vågsholm, professor Anders Engvall och personalman Anders Egerot. Facklig företrädare för SACO är Håkan Winroth. Samtliga nås på telefon 018-674000.

Välkommen med din ansökan senast den 7 september 2001.

Adressen är: SVA, Registrator, 751 89 Uppsala. Vänligen märk ansökan med SVA 2001/497

Vidbränd, utbränd eller bara trött på alltihop?

Två av veterinärförbundets medlemmar deltog i SACO:s arbetsmiljökurs/funktionsutbildning den 7–9 maj på Vår Gård i Saltsjöbaden. Artikeln utgör ett referat från kursen, som belyste både vår fysiska och psykiska arbetsmiljö. Kursdeltagarna fick lära sig vad man som arbetstagare ska tänka på för att få arbetsmiljön så bra som möjligt.

Tillsammans med ett 25-tal andra deltagare – huvudsakligen huvudskyddsombud från andra SACO-organisationer – deltog vi under tre majdagar i en kurs för skyddsombud i Saltsjöbaden. Vår Gård ligger vackert vid vattnet och standarden är hög. Det förtjänar att nämnas att köksmästaren brukar leda det svenska kocklandslaget och att kurslokalerna är rikligt utsmyckade med 1900-talskonst.

Eftersom deltagarna representerade olika yrken och verksamheter är det naturligt att olika problem i arbetsmiljön lyftes fram. Gemensamt för alla var dock en känsla av att tempot och kravnivån i arbetslivet ökat. Allt mera skall göras av allt färre och dessutom helst på kortare tid. Den resulterande stressen leder lätt till ökad ohälsa exempelvis via förslitningsskador, olycksfall eller ökad infektionskänslighet.

Det konstaterades att kostnaderna för sjukfrånvaron ökat kraftigt de senaste åren. Denna sjukfrånvaro kan i sin tur vara ett resultat av en ökad sjuknärvaro, dvs att många arbetar trots att de egentligen borde vara hemma och vårda sig själva. Framför allt är det långtidssjukskrivningarna – inte minst på grund av mobbning och så kallad utbrändhet – som fått ökat genomslag i statistiken.

Arbetsmiljölagen

Inledningsvis fick vi stifta bekantskap med arbetsmiljölagen. Denna skall finnas på alla arbetsplatser och gärna med kommentarer. Rättigheter balanseras mot skyldigheter för såväl anställda som arbetsgivare. Det framhölls att det är en fördel om arbetsrutiner och instruktioner finns nedskrivna. Fördelen med detta är givetvis att rutiner och arbetssätt standardiseras. Nyanställda och vikarier får också lättare att komma in i rutinerna. Ömsesidigheten betonades. Arbetsgivare och anställd ska samverka för att åstadkomma en god arbetsmiljö.

Några föreläsningstimmar ägnades åt ergonomi. Miljö och arbetsuppgifter måste anpassas efter människan som ska fullgöra sin uppgift. Många har idag ett stillasittande arbete. Tillsammans med övervikt och en inaktiv fritid leder detta till sådana vällevnadssjukdomar som högt blodtryck, diabetes, diskdegeneration och benskörhet. Dessutom blir vi allt sämre rustade för att utföra arbetsuppgifter som medför viss fysisk belastning.

Skärmglasögon och uppskattning

Många av oss tillbringar allt längre tid framför en dataskärm. Den som arbetar mer än en timma per dag vid datorn har rätt att få synundersökning och speciella arbetsglasögon på arbetsgivarens bekostnad. Vanliga läsglasögon är inte alltid lämpliga för arbete vid dataskärm, eftersom läsavståndet oftast är kortare än avståndet till dataskärmen.

Det är viktigt att arbetsdagen rymmer perioder med tillfälle till viss vila och återhämtning. För långa anspänningsperioder ger ansamlad trötthet. Dessutom behöver vi alla uppskattning. All kritik behöver inte nödvändigtvis vara negativ.

Ambitiösa blir utbrända

Företagshälsovårdens roll belystes också. Per anställd och år kostar företagshälsan idag cirka

Kurslokalen Vår Gård ligger vackert vid vattnet och stimulerade till konstruktiva diskussioner om arbetsmiljö.

Alla behöver vi uppskattning, all kritik behöver inte nödvändigtvis vara negativ.

800 kr. En nätverksanslutning kostar cirka 20 000 kr per dataplats och år. Föreläsaren ansåg att det är viktigt att vi sätter gränser för vad vi ska hinna med att göra. Han konstaterade också att det är ambitiösa och plikttrogna människor som riskerar att bli överansträngda eller utbrända. Samtidigt framhöll han att de allra flesta som fått denna diagnos kommer tillbaka inom några månader. För att förhindra återfall bör man sätta fokus på organisationen och inte på individen. Även reservtid bör schemaläggas och kravnivån bör vara rimlig.

Salutogenes – vägen till hälsa

En psykolog talade om det goda arbetet och om salutogenes, dvs vägen till hälsa. Motsatsen patogenes känner vi alla alltför väl. Redan Aristoteles lär ha noterat att ”Vem som helst kan bli arg – det är lätt, men att bli arg på rätt person, lagom mycket, vid rätt tillfälle, av rätt anledning och på rätt sätt – det är inte lätt.” Konflikthantering är emellertid ett kapitel för sig.

En eftermiddag ägnades åt arbetsskador. Föreläsningarna inföll efter lunch under den så kallade paltschwimman, som även går under beteckningen lasagnesvackan, men det var likväl omöjligt att få en blund i ögat.

Kursdeltagarna fick lära sig att arbetsskadeförsäkringen gäller även vid färd till och från arbetet, men först när man lämnat bostaden. ”Om ni snavar på tröskeln, så ramla utåt” var det generella rådet. Alla arbetsskador bör anmälas även om de inte bedöms ge upphov till men. Prövning av en eventuell arbetsskada görs emellertid först när den ger upphov till permanent inkomstförlust t ex på grund av upprepade sjukskrivningar, omplacering till nytt arbete med lägre inkomst eller förtidspension.

Det är viktigt att skadeanmälan görs på ett korrekt sätt och man bör vara beredd att själv komplettera med en utredning som belyser förlopp och orsakssammanhang. Det är sällan fel att fråga förbundsjuristen till råds på ett tidigt stadium. Fördelen med att få en skada klassad som arbetsskada är att man då kan få livränta som eventuellt kan kompensera fullt ut för inkomstförlust.

Låt oss alla satsa på salutogenes. Det är säkert roligare än livränta.

Lars Brattberg
Skyddsombud DVF/DVO
Marie Sjölund
SYVF

”Om ni snavar på tröskeln så ramla utåt” var rådet för den som vill ha ersättning från arbetsskadeförsäkringen. Teckning: Claes Beck-Friis.

Vem som helst kan bli arg, men att bli arg på rätt sätt är inte lätt. Teckning: Claes Beck-Friis.

Jordbruksverket

Jobb som distriktsveterinär

Distriktsveterinäravdelningen söker nu veterinärer till följande stationer:

Falköping (ref.nr. 06-3537/01) en heltidsanställning

Karlskrona (ref.nr. 06-3538/01) en heltidsanställning

Skellefteå (ref.nr. 06-3539/01) ett vikariat fr.o.m. 1 september 2001 t.o.m. 31 augusti 2002

Sydvästra Skåne (ref.nr. 06-3561/01) en heltidsanställning

Sunne (ref.nr. 06-3540/01) en heltidsanställning

Säffle (ref.nr. 06-3541/01) ett vikariat t.o.m. 31 augusti 2002

Arvidsjaur (ref.nr. 06-3841) ett vikariat fr.o.m. 3 september 2001 t.o.m. 30 april 2002

Kristianstad (ref.nr. 06-3842) en heltidsanställning

Utvecklingsanställningar, heltid
– **Dingle (ref.nr. 06-3542/01)**
– **Lilla Edet (ref.nr. 06-3543/01)**
– **Kristianstad (ref.nr. 06-3852//01)**

Fullständig annons finns på internet:

www.sjv.se

Sista ansökningsdag är 29 augusti 2001

JORDBRUKS VERKET
551 82 Jönköping
Tel. 036-15 50 00

Svar till Kalle Hammarberg

Tankar kring djurförtryck och storskalig livsmedelsproduktion

I SVT 4/01 utvecklade Kalle Hammarberg sina tankar kring köttkonsumtion, vegetarianism, veganism och lokalt producerade livsmedel. Följande debattartikel bemöter några av de åsikter och fakta som Hammarberg presenterade. Kalle Hammarberg kan av tidsskäl inte svara i detta nummer men återkommer med en kommentar i SVT nr 11.

Kalle Hammarberg ifrågasätter den veganska och vegetariska livsstilen i Svensk Veterinärtidning 4/01. Hammarberg resonerar kring vad följderna skulle bli om samhället uppfyllde djur-

Insänt

rättsrörelsens krav på ett samhälle som inte förtrycker djur, dvs ett samhälle där djur inte dödas för att bli mat eller kläder.

Hammarberg ska ha en eloge för sitt försök till denna skärskådning, det är tyvärr alltför ofta djurrättsrörelsens krav ignoreras eller avfärdas på ett förlöjligande sätt. Mycket i Hammarbergs inlägg är också bra, men på några avgörande punkter har han fel.

40 procent av världens spannmål till djur

Ett av Hammarbergs tunga motargument mot den vegetariska livsstilen är att veganer och vegetarianer är beroende av importerade livsmedel. Han menar också att mer odlingsmark och mer spannmål måste tas i anspråk om vi skulle sluta att äta djur. Här gör Hammarberg ett av sina största felslut. Har Hammarberg någon aning om hur stor del av spannmålen eller odlingsarealen som idag används för att producera djurfoder? Vet han ungefär hur mycket av det vegetabiliska protein som Sverige årligen importerar bland annat från fattiga länder i tredje världen som blir djurfoder? Jag tror inte det. Åtminstone lyser hans okunskap på denna punkt tydligt igenom i artikeln.

Enligt miljöorganisationen Worldwatch Institute används nästan 40 procent av världens spannmål till djurfoder, hävdar insändaren.

Enligt miljöorganisationen Worldwatch Institute används nästan 40 procent av världens spannmål till djurfoder. I den utvecklade delen av världen – där köttkonsumtionen är högre – används två tredjedelar av spannmålen till djurfoder. Siffran för USA är något högre. Av den odlade arealen i Sverige, 2,8 miljoner hektar, används ungefär två tredjedelar för foderproduktion, enligt siffror från Jordbruksverket och Lantmännen. Den största delen av det svenska odlingslandskapet består av vidsträckta monokulturer i foderindustrins tjänst. De ängs- och hagmarker som egentligen är de öppna landskap som så många vill värna om (undertecknad inräknad) är det inte mycket kvar av. Enligt SCB:s ”Naturmiljön i siffror” finns det 77 000 hektar nationellt värdefulla ängs- och hagmarker. Totalt står betesmarken för cirka 450 000 hektar, vilket innebär små ytor jämfört med 50 eller 100 år tillbaka. Det är köttindustrins behov av foder som genom utdikning, plöjning, avverkning och konstgödsel har förvandlat nationellt värdefulla och öppna landskap till åkermarker utan biologisk mångfald.

Djurfoder inga restprodukter

Vissa kanske förvånas över att så stora ytor av vårt odlingslandskap används till foderproduktion. Jag gick i alla fall länge i tron att det mesta som odlades konsumerades av människor direkt och att de animalieproducerande djuren betade sådant vi inte kunde äta och åt olika former av restprodukter.

Så är det alltså inte. Enligt Jordbruksverkets foderstatistik konsumerade de svenska animalieproducerande djuren tillsammans totalt 2 453 000 ton foder år 1999. En femtedel av detta foder var vete, 14 procent var soja och

12 procent raps, rybs och senap. Endast en tiondel av foderblandningarna härrörde från olika former av biprodukter. 2,5 miljoner ton. Det är en hissnande siffra! Men ska 65 miljoner kycklingar, åtta miljoner hönor 1,7 miljoner kor, kalvar och tjurar och två miljoner grisar utfodras dag efter dag måste siffrorna skrivas i mångmiljonklassen. Alla som har sett en hungrig ko eller gris äta och dricka förvånas kanske inte över att det är ett högt pris vi får betala för köttet.

Ett kilo fläsk- eller nötkött motsvarar därför mellan 8 och 15 kilo vegetabilier. En hel massa färskvatten går också åt på kuppen. För att producera ett kilo potatis behövs 500 liter vatten, ett kilo fläskkött ungefär tio gånger mer, enligt David Pimentel, professor i ekologi vid Cornelluniversitetet i USA. Sverige lider visserligen inte av vattenbrist, men 80 andra länder på jorden gör det.

Det är därför som forskare vid Linköpings universitet anser att Sverige skulle satsa mer på jordbruksproduktion och då produktion av vegetabilier. Ett övergivande av köttkonsumtionen innebär således inte – som Hammarberg påstår – krav på en ökad växtodling, utan långt mindre åkermark skulle behöva nyttjas. Men vad händer då med ängs- och hagmarkerna – det lilla som finns kvar av dom – och ska det inte finnas några djur alls? Jag återkommer till den frågan i min slutdiskussion.

Största importen till djur

En annan av Hammarbergs felaktiga utgångspunkter är hans påstående att veganer och vegetarianer är beroende av stora mängder importerade livsmedel.

Det stämmer visserligen att en inte oansenlig del av en vegansk diet är baserad på sojaprodukter. Där allätaren äter djurs senor och muskler och gör mjölk, grädde, ost och smör på kornas mjölk, får veganen motsvarande produkter av sojabönan (t ex sojagrädde, glass, mjölk och biffar). Är denna sojaimport oförsvarlig ur ett resursperspektiv? Jag tror att jag och Hammarberg delar skepticismen inför långa transporter och produktion på t ex f d regnskogsmark i Sydamerika, på samma sätt som vi båda i så stor utsträckning som möjligt vill se en lokalt baserad livsmedelsproduktion. Men precis som med den svenska spannmålsproduktionen måste man fråga sig hur proportionerna ser ut. Vilka är det som importerar den största mängden soja? Foderproducenter eller fabrikanter av vegetariska produkter?

1999 importerade Sverige 351 500 ton sojabönor till uppfödning av djur inom animalieindustrin. Tidigare köptes den största mängden soja från USA, men efter kritik mot genmodifiering importeras nu så gott som all soja från Brasilien. Därtill importeras 86 000 ton palmkärnsmjöl och palmkärnsoljekakor från Malaysia och Indonesien och några ytterligare tiotusentals ton vegetabilier för djuruppfödning. I samtliga dessa länder finns en stor andel fattiga människor som bättre skulle behövt dessa grödor.

Försvinnande del vegansk import

Den stora efterfrågan inom djuruppfödningen har gjort att världens totala produktion av sojabönor har niofaldigats, från 17 till 155 miljoner mellan 1950 och 1998. Totalt upptar sojaodlingarna – där den största delen blir foder för export – i Brasilien en yta på tio miljoner hektar. Sojaodlingarnas stora kemikalieanvändning och de stora odlingsytorna gör verksamheten till ett stort miljöproblem i Brasilien.

Frågan som inställer sig är naturligtvis hur stort ansvar veganer och vegetarianer har för denna sojakonsumtion. Uppgifter till detta har inte varit helt lätta att ta reda på. Jag ringde i alla fall runt till några av de största sojaanvändarna för vegetariska produkter i Sverige. Nutana, den sannolikt största sojaanvändaren, uppgav att de årligen förbrukade 75 ton soja, Friggs gjorde av med 20 ton och Carlshamns mejeri som gör

Kollegialt Nätverk – veterinärer stödjer veterinärer

Ett självständigt nätverk bestående av veterinärer som på ideell grund står till förfogande för kolleger som behöver en samtalspartner när livet känns komplicerat. Vi lyssnar och ger stöd efter bästa förmåga till kolleger med personliga problem med anknytning till yrket eller som av annan anledning sviktar socialt, psykiskt eller fysiskt.

Syftet med det Kollegiala Nätverket är att veterinärer enkelt och snabbt ska kunna få stöd av en medmänniska som samtidigt är väl förtrogen med veterinärens livsvillkor. Anledningen till att ta kontakt kan till exempel vara ohälsa, stress, privata problem och kriser, utbrändhet, mobbing, hot eller anmälan för felbehandling.

Tveka inte att utnyttja det Kollegiala Nätverket om du behöver någon att tala med.

Nätverkets medlemmar:

Namn	*Ort*	*Telefon*	*E-post*
Sten Berggren	Trosa	0156-136 84	
Gunnar Bergsten	Vallentuna	08-512 403 50	
Karina Burlin	Umeå	090-12 06 83	karina.burlin@kommunicera.umea.se
Eva v Celsing	Eskilstuna	016-292 93, 291 03	
Anne-Marie Dalin	Knivsta	018-38 11 03	anne-marie.dalin@og.slu.se
Erik Kjellgren	Arboga	0589-169 78, 192 80	kjellgren.erik@swipnet.se
Herbert Lundström	Vänersborg	0521-660 99	herbert@gotanet.se

bland annat sojamjölk och sojaglass ville av konkurrensskäl tråkigt nog inte förmedla några uppgifter, en enkel uppskattning torde vara att de inte använder mer än Nutana. Dessutom finns det några små sojaföretag, t ex Hannas Greenhouse och Sojabutiken, som tillsammans förbrukar högst en handfull ton soja årligen. Detta innebär alltså att Sveriges 250 000 till 500 000 vegetarianer och veganer står för en försvinnande liten del av den totala sojakonsumtionen. Skövling av regnskog och savanner i Brasilien faller därför i huvudsak på köttätarna.

Var finns det etiska resonemanget?

Ännu ett frågetecken gäller Hammarbergs resonemang om huruvida vi har rätt att döda djur eller inte. Ja, vad menar Hammerberg egentligen? Om vartannat hänvisar han till kulturella, historiska och juridiska omständigheter som ger oss rätten att döda varelser av andra arter. Hammarberg avslutar med: "Vi måste nog inse att vi lever i nuet, och är barn av de regler och moraliska värderingar som omger oss idag." Men var finns det etiska resonemanget, Hammarberg?

Djur kan känna smärta, lidande, glädje, tillit, ängslan och en mängd andra upplevelser på ett liknande sätt som vi människor. Det är ett faktum som veterinären Hammarberg nog är den förste att skriva under på. Varför ger vi dem inte rätten att leva i enlighet med sina önskemål? Det var den frågan den välkände australiske filosofiprofessorn Peter Singer – som Hammarberg lustigt nog åberopar – formulerade i "Djurens frigörelse" 1975. Vårt samhälle tar avstånd från diskriminering av ras eller kön, men varför gör vi inte detsamma när det gäller art? Visst, vi som tillhör arten människa har en mängd funktioner som djuren inte har eller som är sämre utvecklade (logiskt tänkande, utvecklat språk m m), men i frågan om lidandet är vi jämlikar. Hammarbergs hänvisningar till kultur och historia ger tyvärr inget svar på denna grundläggande etiska fråga.

Jämlikar inför smärtan

Vad vill då djurrättsrörelsen? Ska det inte få finnas några lantbruksdjur alls i framtiden och ska djur och människor ha samma rättigheter? Låt mig börja med det sistnämnda. Djur och människor ska inte ha samma rättigheter. Det finns en mängd saker som vi människor vill ha rätt till, men djuren inte, t ex olika civila och poliska rättigheter (allmän rösträtt, yttrandefrihet eller rätt till arbete). Men när det gäller lidandet – förmågan att känna smärta – är vi jämlikar. Det är fullt möjligt att påstå att det mänskliga lidandet kan vara större än djurens, men om detta vet vi mycket lite. Rätten att befrias från lidande och exploatering måste därför omfatta djur som människor. En rimlig avgränsning för djur bör vara i någon mån självmedvetna individer, alltså inte insekter.

Länsstyrelsen i Örebro län söker en

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen arbetar direkt under regeringen och har en mängd statliga uppgifter som omspänner hela samhällsstrukturen. Vårt uppdrag är att verka för en statsförvaltning i medborgarnas tjänst. Vi slår vakt om värden som idag präglar svensk statsförvaltning, nämligen demokrati, rättssäkerhet, öppenhet och effektivitet. Länsstyrelsen i Örebro län är en kunskapsorganisation, vars främsta resurs är dess medarbetare. Vi arbetar aktivt för länets utveckling och samordnar olika samhällssektorer.

Länsveterinär

Under förutsättning att erforderliga beslut fattas, söker vi nu ytterligare en **legitimerad veterinär** med allsidig erfarenhet från olika veterinära arbetsområden. Samarbets- och organisationsförmåga samt personlig lämplighet är av stor betydelse.

Du kommer att arbeta med ärenden som rör livsmedel, smittskydd, djurskydd och övriga veterinära frågor. I arbetet ingår också samordning och ledning av olika verksamheter som rör djurens hälso- och sjukvård, samt vår beredskap mot smittsamma djursjukdomar. Du ska även delta i vårt utåtriktade informations- och rådgivningsarbete till kommuner, företag och allmänhet. Vid värdesätter personliga egenskaper som gott omdöme och god samarbetsförmåga.

Vid all rekrytering tillämpas vår jämställdhetsplan och rekryteringspolicy, vilket innebär att vi strävar efter en jämn könsfördelning och en föryngring inom myndigheten. Inom programområde Djurskydd och veterinära frågor är kvinnor underrepresenterade. Vi sätter även värde på kvaliteter som etnisk och kulturell mångfald kan tillföra verksamheten.

Tjänsten är en tillsvidareanställning. Ange gärna löneanspråk i din ansökan.

Upplysningar lämnas av länsveterinär Nils Nilsson, personalchef Elisabeth Larsson eller våra fackliga företrädare Kaj Klasson, SACO David Edgren, ST. Samtliga når du via telefon 019-19 30 00.

Din ansökan vill vi ha senast den 5 september, märkt med dr nr 052-05544-2001 till Länsstyrelsen, 701 86 Örebro.

Läs mer på www.t.lst.se

Lantbruksdjuren kan bli landskapsvårdare, föreslår insändaren. I Örebro har t ex kommunen köpt in skotska höglandskor för att hålla landskapet öppet.

Dagens massuppfödning och slakt av miljontals djur måste därför avskaffas och vi människor får leva gott på alla vegetabilier som inte blir djurfoder.

Lantbruksdjur blir landskapsvårdare

Lantbruksdjuren då? Kan de finnas kvar om vi inte betingar dem något värde som animalieproducerande enheter? Jag kan tänka mig att en del av dessa djur får en roll att hålla landskapet öppet och värna om den biologiska mångfalden (detta är också ett av regeringens 15 s k miljömål). Här talar jag alltså inte om de monokulturer av åkermark som koloniserat den största delen av jordbrukslandskapet, utan ängs- och hagmarker med biologisk mångfald. Djuren kan få beta fritt i de områden som vi bedömer som viktiga betesmarker. I gengäld ser vi till att de betande djuren skyddas mot väder och vind, genom att bygga upp öppna ladugårdar för dem att gå in i när de vill med hö och värme. Djuren gör oss en tjänst genom att hålla landskapen öppna och vi betalar tillbaka genom att ge dem ett bra liv. Samhället kan utöva dödshjälp om lantbruksdjuren lider av ålderdom, sjukdomar eller skador.

Kor som landskapsvårdare – utan slakt – finns redan på olika platser i landet. I Örebro har t ex kommunen köpt in skotska höglandskor för att hålla landskapet öppet och bibehålla den biologiska mångfalden. En gård på Ekerö i Stockholm leasar ut beteskor för den som vill betala för traditionell och miljövänlig landskapsvård. Ett avskaffande av alla subventioner till animalieindustrin (i direkta bidrag 80 miljarder kronor per år i EU, enligt EU-kommissionens budget för år 2000) skulle förstås frigöra stora summor som skulle kunna gå till dessa verksamheter.

Goda möjligheter till samarbete

Jag uppskattar många av Hammarbergs tankar och det förefaller mig att vi är överens om flera väsentliga punkter, t ex vikten av ett ekologiskt och levande lantbruk. Hammarberg är också motståndare till djurindustrier och vill att djur ska behandlas – som det står i djurskyddslagen – väl och så att de kan bete sig naturligt. Om det långsiktiga målet är vi däremot oense, men på vägen dit kan vi samarbeta. Hammarberg torde t ex ha mer gemensamt med mig än t ex med EU:s jordbrukspolitik och storskalighetsivrarna inom Swedish Meats och LRF. Det finns därför goda möjligheter till ett mycket fruktbarare samarbete mellan upplysta veterinärer, småbrukare och djurrättsrörelsen. Låt oss ta fasta på detta, för djurens och det hållbara lantbrukets skull!

Jens Holm
journalist
Förbundet Djurens Rätt

if...

VETERINÄRKONSULT

If-skadeförsäkring söker veterinär med inriktning på häst.

Tjänsten är på deltid och arbetstiderna kan anpassas efter sökandes förutsättningar. En stor del av arbetsuppgifterna kan utföras på distans.

Huvudsakliga arbetsområdet är att bistå vår avdelning för häst med veterinärmedicinska råd och utbildning samt bistå vid villkorstolkningar.

Tillträde snarast efter överenskommelse.

Frågor besvaras av:
Per Grywenz 08-788 48 23
Stig Hägglund 070-213 02 70

Ansökan skickas till:
If-skadeförsäkring
Djur
Att:Per Grywenz
106 80 Stockholm

Gratis litteratursökning via veterinärförbundets hemsida

Via en länk på SVF:s lösenordsskyddade hemsida kan förbundets medlemmar nu göra litteratursökningar från den stora medicinska databasen CAB Abstracts. Tjänsten är tillgänglig under en begränsad prövoperiod, men om många medlemmar utnyttjar den kan den komma att permanentas. Artikeln beskriver hur litteratursökningen fungerar i praktiken.

Litteratursökning utgör en allt viktigare del i vetenskaplig produktion, vare sig det rör sig om en doktorsavhandling, ett fördjupningsarbete, ett specialistarbete eller en artikel till Svensk Veterinärtidning. Flera medlemmar i veterinärförbundet har hört av sig och undrat om inte förbundet kan bistå med tillgång till en veterinärmedicinskt relevant databas för sådan sökning. Som student på veterinärprogrammet får man denna tjänst gratis, men efter det att man lämnat universitetet kostar det oftast pengar att söka litteratur i databaser.

Genom ett avtal med företaget PrioInfo har nu SVF ordnat möjligheten för sina medlemmar att under en prövomånad använda databasen CAB International utan kostnad. CAB är en databas som samlar vetenskapliga artiklar kring ämnesområden som veterinärmedicin, jordbruk, miljö med flera kategorier. CAB är också den viktigaste databasen som används av forskarna vid SLU och SVA. De uppgifter man får upp vid en sökning är artikelns engelska titel, titel på originalspråk, författare, tidskrift med nummer och sidhänvisning och sammanfattning på engelska. Vill man läsa den kompletta originalartikeln måste man för det mesta beställa den särskilt, till en viss kostnad.

Länk från SVF:s hemsida

Veterinärförbundets medlemmar når det enorma vetenskapliga materialet i CAB Abstracts genom att gå in på förbundets hemsida på Internet och där logga in på den lösenordsskyddade delen av sidan. Lösenordet utgörs av den enskilde medlemmens efternamn i kombination med medlemsnumret i SVF. Detta nummer återfinns på varje kvartalsfaktura från förbundet. Sökning i CAB sker genom ett sökverktyg som heter WebSPIRS. WebSPIRS är företaget SilverPlatters sökgränssnitt som används för sökning i en mängd databaser, bland annat CAB Abstracts. Sökverktyget kommer automatiskt upp då man klickar på CAB-sökning via SVF:s hemsida.

Att söka

Genom WebSPIRS navigerar man lätt genom att peka och klicka. Utförlig online-hjälp finns tillgänglig, där ”HELP” ger hjälp om WebSPIRS och ”WebSPIRS Tutorial” ger specifik hjälp om databasen CAB Abstracts. WebSPIRS innehåller tre olika sökmöjligheter:

a) ”Searches” används vid en vanlig traditionell sökning där man kan använda AND, OR m fl mellanord, och begränsa till Title, Author, Subject m m. ”Searches” är standardvalet.

b) Index. Index är en sökbar guide som används för sökning på sökbara termer.

c) Thesaurus, vilket är en sökbar guide som listar de termer som beskriver posterna i databasen.

Andra hjälpmedel

Vidare finns det ett antal funktioner för att underlätta den fortsatta söknavigeringen:

- Det finns hypertextlänkar till källa eller författare som hjälper dig att hitta artiklar från samma författare eller publikation.
- Man kan enkelt spara sina sökningar för att kunna gå tillbaka till komplexa sökningar.
- Sökresultaten kan sorteras efter t ex datum eller titel.
- Funktionen Selective Dissemination of Information (SDI) är en bevakningstjänst som gör det möjligt för dig att hålla dig uppdaterad inom ditt område. Det går att sätta upp automatiska sökningar som utförs när databasen uppdateras. Om nya poster hittas i sökningen sänds dessa via e-mail.
- Man kan nå fulltextinformation genom länk från referensdatabasen CAB Abstracts direkt till fulltextleverantören. Detta förutsätter dock att man har ett abonnemang på den källa som länken hänvisar till.

Prövotid till den 30 september

Möjligheten att söka vetenskapligt material från CAB Abstracts är ett försök från veterinärförbundets sida, och kommer att utvärderas efter den 30 september. Sökmöjligheten kommer då att avslutas, men om många medlemmar i förbundet letat referenser under denna tid överväger förbundsstyrelsen att permanenta systemet. Gratis litteratursökning kan då bli en extra medlemsförmån i förbundet, som dessutom stimulerar utvecklingen av veterinärvetenskapen.

Så passa därför på att leta artiklar på CAB fram till den 30 september. Antalet besök på sökfunktionen kommer att räknas, och ju fler som använder den desto större anledning är det att upprätthålla tjänsten efter prövotidens slut.

Johan Beck-Friis

Remiss: Alternativmedicinska behandlingsmetoder för djur

Luffaren och remissen

*ANDERS SANDBERG, leg veterinär, länsveterinär.**

Veterinärtidningens ”seriefigur” Luffaren dyker upp med ojämna mellanrum i spalterna, för att fundera över någon aktuell företeelse. Luffaren har nu kommit upp sig och blivit ordförande i sällskapets matsektion, men upptäcker att det uppdraget även för med sig viss tankemöda.

Klaran hade intagit sin mäktigaste vårskepnad och flöt snabbare än vanligt i alla deltavindlingar genom residensstaden. Luffaren knegade över den kungliga bron i den snåla morgonblåsten. Han höll hårt i det rubricerade betänkandet men kände en nästan obetvinglig lust att slänga det i Klaran. Han övervann sina lustar, gick längs älven, trampade in på S-tyrelsen och upp på sitt fina tjänsterum.

Teckning: Claes Beck-Friis

Linden (När mer kunskap fördes till, i form av en växtodlingsagronom, visade det sig att linden är en alm. Luffaren tycker emellertid att ordet lind är vackrare än alm, så i hans parallellvärld är det även fortsättningsvis en lind. Vilket träd som är vackrast i verkligheten förmår han inte avgöra) utanför fönstret var bedövande vacker i sin skira vårgrönska.

Av en outgrundlig anledning hade Luffaren blivit tillfrågad om han ville bli ordförande i sällskapets matsektion och av en ännu mer outgrundlig anledning hade han tackat ja till erbjudandet. Han hade insett att en del jobb medföljde ordförandeskapet och insikten hade just tagit form i det betänkande som han bar i handen.

Vetenskaplig dokumentation saknas

– Betänkande och betänkande, tänkte han. Eländet är ju för fan en hel bok!

Styrelsen i sektionen hade mottagit uppgiften om denna remiss med ett svagt stön och ett nästan kompakt ointresse. ”Fina tösen” på ”Själva Värket” och Luffaren åtog sig, efter en del dividerande, att före första juni tillsammans besvara remissen. ”Fina tösen” hade läst eländet först och hennes understrykningar vägledde honom genom luntan under helgarbetet.

– Ja, då gäller det bara svänga ihop själva yttrandet, tänkte han självsäkert och slog på datorn.

Och där blev han sittande bläddrande i boken. Det var inte ointressant det som stod där men vad skall man ta på, när man redan på andra sidan i sammanfattningen kan läsa, ”vetenskaplig dokumentation av kliniska effekter saknas i stort sett inom det veterinärmedicinska området”. Detta gällde inte bara ”värstingarna” såsom homeopati och magnet/elektromagnetfältsterapi utan även av vanliga humanmedicinska metoder som massage, stretching etc. Den dokumenterade erfarenhet som finns är i stort sett extrapolerad från humansidan.

Ur livsmedelshygienisk synvinkel

– Men, tänkte han, man får inte ge upp så lätt. Om man försöker se det ur ren livsmedelshygienisk synvinkel, då borde man väl kunna svänga ihop något.

Massage från livsmedelshygienisk synpunkt! Redan där kände han hur flödet av tankar gick in i väggen.

Homeopati då, och dess utspädningsidé av kroppsfrämmande ämnen som till exempel skall injiceras i livsmedelsproducerande djur. Tankarna gick igång och

Teckning: Claes Beck-Friis

han försökte få ihop en snärtig formulering. När han kom på att utspädningen av det homeopatiska ämnet ofta är så stort att det är svårt att i en analys återfinna det i injektatet, kände han bryderierna växa. Om man då späder det ytterligare i en djurkropp, så kan det faktiskt kvitta även ur livsmedelshygienisk synvinkel. Ridå!

– Djurskydd, tänkte han, det får bli räddningsplankan. Här måste det bara gå att säga något vettigt. Om det är så, tänkte han, att effekten av alternativmedicinsk behandling är tveksam och det finns skolmedicinska funge-

rande metoder att behandla lidandet med, så måste det från djurskyddssynpunkt vara fel att använda den alternativmedicinska behandlingen.

Inte matsektionens bord

– Yes, där satt den, nu gäller det bara att brodera lite kring det här.

Fast det står ju mycket klokt i betänkandet också. Semmelweis uppfann handtvätten och han var av samtiden betraktad som en stor idiot, så det går inte heller såga betänkandet jäms med fotknölarna. Jämförelsen med Semmelweis haltar dock betänkligt. Grejen var att han verkligen dokumenterade vad han gjorde och drog slutsatser utifrån det. Det stora problemet här är att dokumentation ofta saknas och att effekterna är svåra att visa.

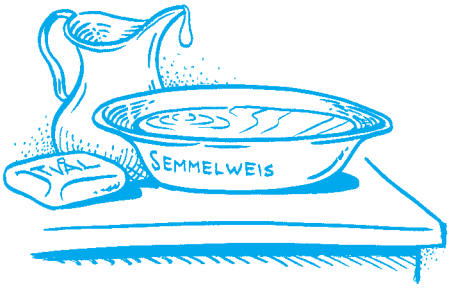

Teckning: Claes Beck-Friis

– Nää, too difficult. Det här är egentligen inte matsektionens bord. I varje fall så torde huvudintressenterna finnas i någon annan sektion. Jag tror att jag ringer ”Fina tösen” på ”Själva Värket” och föreslår att vi struntar i att yttra oss i denna fråga.

Länsveterinär Anders Sandberg, Länsstyrelsen, 651 86 Karlstad.

LIVSMEDELSVERKET

Livsmedelsverket är den statliga centrala myndigheten för livsmedelsfrågor. Med konsumenternas bästa för ögonen arbetar vi för hygieniskt säkra livsmedel. Vi kontrollerar maten, undersöker livsmedels sammansättning och näringsvärde, ger råd och anvisningar samt visar vägen mot bättre matvanor. På Livsmedelsverket i Uppsala arbetar ca 280 personer. Ytterligare ca 180 medarbetare återfinns på slakterierna runt om i värt land. Läs mer om oss på vår webbplats ***www.slv.se***

Vi söker

Besiktningsveterinärer

till Besiktningsveterinärorganisationen, BVO, med placering vid nedanstående slakterier

Helsingborg. I kontrollenheten ingår ett slakteri, två småskaliga fjäderfäslakterier och nitton exportkontrollerade anläggningar. Märk ansökan med **dnr 1921/01**
Luleå. Tjänsteställe Alvik. I kontrollenheten ingår två slakterier och tre exportkontrollerade anläggningar. Märk ansökan med **dnr 1922/01**
Örebro. Tjänsteställe Gällersta. I kontrollenheten ingår ett slakteri och två exportkontrollerade anläggningar. Märk ansökan med **dnr 1923/01**

Arbetsuppgifter

Som besiktningsveterinär är dina huvudsakliga arbetsuppgifter köttbesiktning och hygienövervakning.

Kvalifikationer

Du är legitimerad veterinär och har erfarenhet från köttbesiktning. Körkort och egen bil är ett krav. Viss administrativ erfarenhet är önskvärd. Vissa krav kommer att ställas på synskärpa, färgsinne och förmåga att känna lukt. Vi fäster stor vikt vid personlig lämplighet och god samarbetsförmåga.

Upplysningar

För ytterligare upplysningar är Du välkommen att ringa administrativ chef Glenn Hamberg eller veterinärråd Margareta Widell som kan nås på tel 018-17 55 00. Facklig företrädare är Leif Skarhed som kan nås på tel 0511-250 77.

Ansökan

Välkommen med Din ansökan som vi vill ha senast **den 4 september 2001** under adress: Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala.

Livsmedelsverket är huvudman för besiktningsveterinärorganisationen (BVO) som är en fältorganisation under Tillsynsavdelningen. BVO:s personal utövar köttkontroll och annan tillsyn på slakterier och köttproducerande anläggningar i hela landet, totalt mer än 200 anläggningar. Verksamheten finansieras genom avgifter som tas ut från företagen. Fältorganisationen leds och stöds av en grupp om 6 personer placerade i Uppsala. Vi arbetar just nu med bl a datorisering av fältverksamheten, chefsutveckling och annan kompetensutveckling.

SVENSKA DJURHÄLSOVÅRDEN

söker veterinärer som vill arbeta med svinhälsovård, fårhälsovård alternativt ledning av obduktionsverksamhet. Tjänsterna ledigförklaras pga omorganisation och pensionsavgångar.

Svenska Djurhälsovården är ett bolag som bedriver officiell hälsokontroll och hälsovård för svin, slaktnöt och får. Kärnverksamheten består av besättningsarbete och kunskapsförmedling. Dessutom utgör uppdrag från Jordbruksverket och utvecklingsarbete en del av verksamheten. Den övergripande målsättningen är friska djur i en sund och konkurrenskraftig produktion. Utförligare presentation finner du på vår hemsida www.svdhv.org.

Som svin- eller fårhälsoveteinär är du ansvarig för hälsovården inom en region. Även om du ingår i en grupp med kolleger arbetar du självständigt utifrån en verksamhetsplan som du i stor grad själv utformar. I det dagliga arbetet kommer du att ha kontakter med besättningar, laboratorier, slakterier, rådgivningsbolag och myndigheter. Det förväntas av dig att du ska ingå i ett antal nätverk och vara "expert" inom djurhälsofrågor. Vi kommer därför att vara angelägna om att erbjuda vidareutbildning och stöd av kolleger inom företaget.

Vi är drygt 45 anställda och flertalet av oss är veterinärer. Målsättningen är att vi ska ha spetskompetens inom djurhälsoområdet. Grundläggande kvalifikationskrav för de tjänster som nu är lediga är svensk veterinärlegitimation, stort intresse för djurhälsoarbete, god organisationsförmåga samt god samarbetsförmåga. Erfarenheter från klinisk verksamhet och utvecklingsarbete är meriterande. Fallenhet för muntlig och skriftlig framställning är en tillgång. En förutsättning är tillgång till bil för tjänsteresor.

Svinhälsoveterinär

– en heltidstjänst med placering i Linköping.

Arbetsuppgifterna är svinhälsovård, som kan kombineras med utvecklingsarbete. Möten där du ska sprida kunskaper om svinhälsovård till uppfödare och kolleger är vanliga. Inom kontorsområdet samarbetar du med två andra svinhälsoveterinärer. Det kommer att vara öppet vilken av er inom gruppen som ska ha samordningsansvar och ingå i ledningsgruppen för SvDHV.

Fårhälsoveterinär

– en halvtidstjänst med placering i mellan-Sverige, företrädesvis i Skara.

Arbetsuppgifterna är fårhälsovård i kombination med utvecklingsarbete. Kurser och andra möten med uppfödare och kolleger är vanliga. Du kommer att ingå i en grupp med fyra andra veterinärer som arbetar med fårhälsovård i landet. Du blir ansvarig för regionen "mellan-Sverige".

Det kan bli aktuellt för dig att på särskild tid, utöver halvtidstjänsten som fårhälsoveterinär, planera för en Scrapiekontroll för fårbesättningar. Klarhet om ett sådant uppdrag erhåller vi under tidig höst.

Ledare för den nationella obduktionsverksamheten

– en halvtidstjänst placerad inom SVA/SLU-området i Uppsala.

Svenska Djurhälsovården har ledningsansvar för obduktionsverksamheten, vilken ska dokumentera och bevaka den svenska djurhälsan. Den ska också vara ett hjälpmedel för klinisk verksamhet och ett led i besättningsutredningar. Att leda obduktionsverksamheten innebär både samarbete med kliniker och veterinärer vid landets laboratorier. Viktig information i obduktionsutlåtanden ska sammanställas och redovisas. Denna tjänst ställer särskilda krav på intresse för administrativt utvecklingsarbete. Du bör ha erfarenhet av patologi eller annan laboratoriediagnostisk verksamhet. Du blir delaktig i en utvecklingsfas.

Ytterligare upplysningar

– kan lämnas av vd Martin Wierup och ställföreträdande vd Jan Åke Robertsson tel 08/725 82 00. Fackliga ombud för SACO är Michael Stampe tel 044/28 27 88 och Göran Karlsson tel 016/217 43.

Ansökningshandlingar med meritförteckning och andra handlingar som åberopas skall ha inkommit till Svenska Djurhälsovården, 121 86 JOHANNESHOV, senast den 5 september 2001. I ansökningshandlingen bör löneanspråk anges.

Ansvarsärende

Oskicklighet ledde till varning

En hundägare anmälde veterinär XX för att ha felbehandlat hennes hund i och med att XX inte avbröt en misslyckad sedering och remitterade hunden. Anmälan avser även att veterinären härigenom gjort sig skyldig till djurplågeri. Veterinären bestred felbehandling och djurplågeri.

Djurägarens anförande

När veterinär XX kom på ett hembesök för att bland annat vaccinera hunden samt undersöka dess dåliga andedräkt tillfrågades han om han kunde utföra en tandstensborttagning vid sin klinik. XX föreslog att behandlingen skulle genomföras under narkos. Hunden hade under en vecka före den planerade tandstensborttagningen behandlats hemma med Kåvepenin på morgonen och kvällen.

På veterinärstationen fick hunden en spruta och blev lugnare men inte trött. XX gav den två sprutor till utan att hunden somnade. På nytt gavs den några sprutor, varefter veterinären bestämde sig för att söva hunden genom att ge en spruta direkt i venen. Detta lyckades inte eftersom hunden hade för lågt tryck, enligt veterinären. Nya sprutor gavs med högre dos och kortare mellanrum. Hunden fick även lokalbedövning. Den var dåsig, men sov inte och hade många ryckningar. Veterinären försökte påbörja tandstensborttagningen, men misslyckades. Hunden gavs därför återigen nya sprutor, varpå den fick något som XX kallade för ”motreaktioner” och fick läggas på golvet på grund av för kraftiga ryckningar. Veterinären gav upp behandlingen och gav hunden två uppvakningssprutor. Därefter bar han ut hunden i bilen.

Den kvällen mådde hunden mycket dåligt, den var helt utslagen och hyperventilerade. Hunden försökte resa på sig och dricka men det gick inte. Vid tvåtiden på natten började hunden att röra på sig oroligt. Eftersom den inte hade varit ute på hela kvällen gick en släkting, som varit med vid behandlingen, ut med den. Väl hemma igen föll hunden ihop på hallgolvet, kräktes och dog till slut. Släktingen försökte men fick inte tag på XX eller den jourhavande veterinären.

Djurägaren ifrågasätter att veterinär XX inte kontaktade henne innan hunden sederades. Djurägaren anser att det är djurplågeri att försöka söva en hund under 2,5 timmars tid. Enligt djurägarens beräkningar fick hunden som vägde 36,7 kg en dos som var anpassad till en hund på 183 kg. Veterinär XX skulle ha avbrutit behandlingen efter tre itereringsförsök. Kanske borde XX ha gett hunden en högre dos av Antisedan. Veterinär XX borde inte ha låtit djurägaren åka hem med en hund som inte kunde gå själv.

Veterinärens anförande

Vid ett hembesök konstaterade XX att hundens tandsten och tandköttsskada behövde åtgärdas på en klinik, varför ett besök bokades. En antibiotikabehandling inleddes på grund av tandköttsinflammationen. Vid hembesöket diskuterades sövning vid den kommande behandlingen, och XX och djurägaren kom fram till att åtgärden var nödvändig trots riskerna. De diskuterade även om hunden skulle sövas utanför kliniken, eftersom den hade uppträtt mycket stressat vid tidigare klinikbesök.

När hunden kom till kliniken för tandstensborttagning uppskattade XX vikten till 35 kg. Administration av Narcoxyl (xylazin) skedde inledningsvis subkutant för att inte stressa hunden genom intramuskulär injektion. Dosen valdes till 2 mg/kg, som en avvägning mellan risken för överdosering och utrymme för ytterligare tillförsel. Efter 20 minuter från första injektionen konstaterade XX att denna inte hade gett någon större effekt, varför hunden fick en första itererring. Därefter följde ett antal itereringar. XX hänvisar till en tabell i anmälan av vilken det

Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap HÄSTSEKTIONEN

Veter

Glöm inte att anmäla dig till kursen

Neurologi på häst

OBS: sista anmälningsdag 1/9-2001

Aronsborg Konferenshotell, Bålsta den 18–19 oktober 2001

Föreläsare: Professor Joe Mayhew, *Edinburgh, Skottland*, Veterinär Derek Knottenbelt, *Liverpool, England*, Veterinär Katarina Gustafsson, *SVA*

Information om kursavgift mm se annons i SVT 8-9/2001

Anmälan: Anmälan, *som är bindande*, sker genom speciell anmälningsblankett som distribueras till Hästsektionens medlemmar senast 15 augusti. Övriga intresserade kan rekvirera anmälningsblankett från: Veter AB, tel: 08-554 203 60, fax 08-550 634 50.

Anmälan skall vara Veter AB, Klockarv. 114, 151 61 Södertälje/ fax 08-550 634 50 tillhanda senast 1 september.
Kursavgiften skall inbetalas till **Hästsektionens pg 63207-5**

framgår att 18 doseringar genomfördes totalt. Första doseringen på 3,5 ml subkutant skedde kl 15.37. Påföljande doseringar var på mellan 0,9 ml – 2,7 ml. Den sista doseringen, 1,8 ml, gavs 17.30. Det framgår inte av veterinärens anteckningar i vilket skede som itereringarna skedde intramuskulärt men enligt veterinärens minnesbild skedde alla itereringar på liggande hund.

Genomgående gav itereringarna inte önskad effekt utan endast kortvarig verkan. Veterinären kunde vid ett par tillfällen påbörja tandstensborttagningen men fick avbryta på grund av att hunden vaknade. Doseringarna för itereringarna var en balansgång mellan förväntad effekt och bedömd risk för en eventuell överdosering. Vid ett tillfälle provade XX med en intravenös injektion, men den åtgärden lyckades inte. Itereringen fortsattes därför intramuskulärt. I slutet av förloppet vaknade hunden till så mycket att den kom i ett stressigt tillstånd. Veterinären betraktade fortsatta sövningsförsök som utsiktslösa. Hunden gavs tre injektioner Antisedan. Totaldosen Antisedan var 2,5 ml intramuskulärt (1 ml + 1 ml + 2 ml). Preparatet användes utifrån kollegers kliniska erfarenhet och dosen bedömdes utifrån risken att råka ut för hjärtklappning vid för höga doser. Hunden uppträdde i ett halvvaket tillstånd och gick några steg för att sedan åter lägga sig ner. Hunden hämtades med bil och en remiss gjordes i ordning för en annan sederingsmodell på en större klinik. Eftersom veterinären inte bedömde några komplikationer under hundens uppvaknande var inte jourtelefonen påslagen. Enligt uppgift kom hunden inte ur det halvvakna tillståndet. På natten hade den blivit orolig och fått hög andningsfrekvens. Hunden hade kräkts och dog åtta timmar efter hemkomsten. Veterinär XX tillkallades på morgonen, varefter han rådgjorde med länsveterinären hur en anmälan skulle göras på grund av dödsfallet.

Obduktion utfördes och obduktionssvaret visade på förändringar i lungorna som redan hade funnits före ingreppet. Det utdragna förloppet med den höga totaldosen gjorde säkert sitt för utgången. Det som kan diskuteras är XX agerande med subkutan/intramuskulärinjektion med xylazin som enda preparat. XX gjorde dock detta val utifrån flera faktorer. Kanske skulle han ha avbrutit sederingsförsöken efter tre itereringar och remitterat hunden, men han fortsatte eftersom han ville hjälpa djurägaren. Han negligerade inte en ökad medicinsk risk, men det utdragna förloppet gav en för honom oväntad reaktion utifrån den kliniska bild som hunden visade när den lämnade kliniken. Det hade även framkommit att hunden hade svårt för att åka bil, varför han ville hjälpa alla inblandade.

Länsveterinärens yttrande

Enligt länsveterinären kan veterinär XX inte frias från ansvar beträffande valet av sedering eller den totala mängd narkosmedel som han använde. Det faktum att han var ensam och det mycket långa avståndet till närmaste djurklinik bör beaktas. Det finns emellertid möjlighet till telefonkonsultation dygnet runt med andra veterinärer och djurkliniker.

Veterinärens svaromål

XX ansåg i sitt svaromål att sövning av en hund med xylazin är att betrakta som en rutinbehandling. Det har inte angivits någonstans att den aktuella hundrasen skulle vara svårsövd och därför

Beg. veterinärutrustning till salu

Autoklav Getinge 204, Amdent 830, otoskop W/A m laddare, djurvåg, us-bord, Oster-klippmaskin, Axatång, Mars-avläsare, div.rullbord + pallar, skrivbord, bokhyllor, väntrumsmöbler m m
08-655 00 80 el 070-655 28 80

DEN KGL. VETERINÆR-
OG LANDBOHØJSKOLE KVL

Professor i Almen Patologi

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole søger en professor i almen patologi fra den 1. januar 2002 eller snarest derefter.

Arbejdsopgaverne omfatter forskning og undervisning inden for almen patologi med vægt på de basale mekanismer ved udvikling af læsioner og sygdom hos dyr.

Ansættelsesproceduren vil følge Forskningsministeriets bekendtgørelse nr. 820 af 31. august 2000. Stillingen er klassificeret i lønramme 37. Stillingen besættes på overenskomstvilkår. KVL er indstillet på at forhandle et personligt tillæg til stillingen, således at den samlede løn årligt udgør kr. 478.067 eksklusiv pensionsbidrag.

For at søge stillingen er det nødvendigt, at ansøgeren rekvirerer det komplette stillingsopslag for stillingen, hvori indhold, kvalifikationskrav og krav til ansøgningerne er beskrevet. Stillingsopslaget kan rekvireres enten på KVL's WEB-side: http://www.kvl.dk/news/ eller ved henvendelse til **Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Personalekontor, Bülowsvej 17, 1870 Frederiksberg C, Danmark, tlf. 3528 2022**. De bedes ved henvendelse henvise til **j.nr. 628/00971-27** Ansøgningsfristen for stillingen er den **28. september 2001, kl. 12.00**. Dette opslag er et uddrag, der ikke kan bruges som grundlag for ansøgning.

KVL varetager forskning og uddannelse på land-, skov- og havebrugsområderne, på veterinærområdet og på ernærings- og levnedsmiddelområdet. KVL har ca. 3.500 studerende, heraf 400 ph.d., 1.600 ansatte og en omsætning på 775 mio. kr. Som led i KVLs ligestillingspolitik opfordrer vi både kvinder og mænd uanset alder, køn, race, religion eller etnisk tilhørsforhold - til at søge stillinger ved højskolen.

behöva en särskild sederingsmodell. Intravenös administration skulle ha föredragits, eftersom det skulle ha gett en mer momentan reaktion, men Narcoxyl kan även ges intramuskulärt. Det misslyckade försöket med intravenös administration kunde snarare bero på en misslyckad införsel av kanylen än på att hunden hade sänkt blodtryck. Denna bedömning grundar XX på den kliniska bilden. Han vill återigen intyga att han tog sig an fallet för att ge djuret och djurägaren en bra service. Det är uteslutet att han avsiktligt skulle ha gjort riskfyllda antagningar för att vilja genomföra behandlingen. Det framkom redan från början en stor oro över sederingen men eftersom denna typ av ingrepp är ett alldagligt moment på en smådjursmottagning, såg han ingen anledning till att behöva remittera fallet direkt. Hunden var uttalat åkrädd och XX hade uppfattat att det inte var lätt att ordna transport. Han bestrider å den kraftigaste att han skulle ha haft någon avsikt att behandla djuret eller den djuransvarige nonchalant.

Jordbruksverkets yttrande

SJV yttrade sig och anförde att verket har på grund av ett tidigare ersättningskrav angående samma ärende inhämtat ett yttrande från veterinären Anne-Sofie Lagerstedt, av vilket följande kan återges:

Enligt tillverkaren Vetpharma skall Narcoxyl vet ges intramuskulärt eller intravenöst. Doseringen anges till 1–3 mg/kg. Full effekt uppstår efter ca 5–15 minuter vid intramuskulär injektion. Den smärtstillande effekten upphör efter 10–45 minuter, medan den lugnande effekten kvarstår i 30 minuter upp till flera timmar. Om inte full effekt uppnås efter en första injektion, kan en andra injektion ske efter ca 20 minuter. Enligt hennes erfarenhet kan man i särskilda fall iterera ytterligare en gång men då med en lägre dos. Itereringen bör ske under noggrant iakttagande av puls, andning och sensorium eftersom xylazin ger dosberoende andningsdepressioner samt sänkt andnings- och hjärtfrekvens. Hos hund kan även uppstå en ändring av hjärtats retledning, AV-block av första och andra graden. Anne-Sofie Lagerstedt anser att veterinär XX inte har handlat enligt vetenskap och beprövad erfarenhet när han har behandlat hunden. Hunden har efter

I anslutning till kursen i Reproduktionsorganens sjukdomar den 25–26/10 anordnar

Sällskapet för Smådjursreproduktion

KURS I INFEKTIONSSJUKDOMAR INOM AVEL OCH UPPFÖDNING

Tid:	lördagen den 27 oktober kl. 9.00 till ca 16.00
Plats:	sal 1:an, KC, SLU, Uppsala
Föreläsare:	Lena Englund, Bodil Ström-Holst
Kursavgift:	600 kr för medlemmar, 700 kr för icke-medlemmar inkl lunch och kaffe
Anmälan:	senast 28 september genom inbetalning av kursavgiften på pg 8355624-1, Sällskapet för Smådjursreproduktion
Upplysningar:	Liss-Marie Langborg, tel. 0220-44204 Annelie Eneroth, tel. 0175-14091
Observera:	under kursdagen kommer Sällskapet att avhålla årsmöte

SVERIGES LANTBRUKSUNIVERSITET SLU

KOMPETENSCENTRUM, smådjur, SLU arrangerar kurs

Reproduktionsorganens sjukdomar, hund och katt

Tid	25–26 oktober 2001
Plats	SLU, Klinikcentrum
Föreläsare	Docent Anne-Sofie Lagerstedt, SLU Professor Catharina Linde Forsberg, SLU Veterinär Kerstin Hansson, SLU
Målgrupp	Veterinärer i utbildning till djurslagsspecialiserad på hund och katt samt övriga veterinärer med erfarenhet av smådjur.
Innehåll	Diagnostik och behandling av sjukliga förändringar i urogenitalorganen samt dräktighet och valpning.
Kursavgift	4.500 kronor.
Anmälan	Anmälan sker skriftligen till Anna Nilsson, kompetenscentrum, smådjur, SLU, Box 7037, 750 07 Uppsala. Anmälan bör ske före den 4 oktober 2001.
Upplysningar	Anna Nilsson tel: 018-671785.

upprepade injektioner (18 st) fått en mängd xylazin som är långt utöver vad som rekommenderas av tillverkaren (initial max-dos till en hund som väger 35 kilo är 5 ml). När önskad effekt inte erhölls efter en andra eller tredje injektion, borde XX ha avbrutit behandlingen. Anne-Sofie Lagerstedt anser vidare att XX har brustit i att kontrollera hundens allmäntillstånd under pågående behandling, vilket är speciellt viktigt vid användandet av preparat som påverkar andning och cirkulation. XX borde ha försäkrat sig om hunden var tillräckligt ”vaken” innan den fick lämna mottagningen.

Mot bakgrund av de handlingar som har erhållits i ärendet anser Jordbruksverket att veterinär XX agerat försumligt då han itererade Narcoxyl 17 gånger och när han inte gjorde någon hjärt- och lungauskultation före eller under behandlingen.

Ansvarsnämndens bedömning

Enligt 18§ lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket begränsas ansvarsnämndens behörighet till att pröva frågor om disciplinansvar. Ansvarsnämnden har i denna situation valt att fortsätta det disciplinära förfarandet och tar som en följd härav inte upp hundägarens anmälan i den delen som avser ett påstående om djurplågeri.

Vad gäller disciplinansvar för veterinären handlar det här om en oskicklighet som tillhör de grövsta som kommit under ansvarsnämndens prövning. Enligt nämndens åsikt är det inte bara fråga om brist på veterinärmedicinskt kunnande utan också om en avsaknad på sunt omdöme i största allmänhet. Något annat alternativ än varning finns inte, slog nämnden fast.

Katarina Hörlin Barnekow

Kalmar Tjust Husdjur söker
Biträdande chefsveterinär
med placering i Kalmar

Tjänsten är ett vikariat från 1/9 2001 till 31/8 2002.

Närmare upplysningar lämnas av chefsveterinär Charlotte Hallén Sandgren 070-333 83 06, 0480-383 00 eller VD Ingemar Persson 070-333 83 03, 0480-383 03.

Välkommen med din ansökan till Kalmar Tjust Husdjur, Barkestorp, 394 71 Kalmar

SLU Sveriges Lantbruksuniversitet

DOKTORAND i hästmedicin

vid institutionen för kirurgi och medicin, stordjur, Uppsala
Ref nr 2689/01-1081

Vid institutionen för kirurgi och medicin bedrivs forskning med inriktning mot grundforskning och kliniskt tillämpbar forskning som omfattar flera djurslag, främst häst och svin. Samarbete sker med andra forskare såväl nationellt som internationellt. Erhållna resultat har i regel en direkt praktisk betydelse för profylax, diagnostik och terapi inom veterinärmedicinen. Stor vikt läggs vid komparativa aspekter.
Besök gärna vår hemsida www-largeanimal.kirmed.slu.se

Kliniskt tillämpade studier avseende inflammatoriska luftvägssjukdomar på häst
Doktorandstudier inom ämnesområdet hästmedicin, med betoning på lungfunktionstester, patologi och farmakologi avseende det expanderande problemområdet med återkommande luftvägsinfektioner på häst. Förutom kliniska studier där detta sjukdomskomplex undersöks, ska den sökande arbeta med att förfina nuvarande metoder samt utveckla och utvärdera nya metoder för funktionstester eller laboratoriebaserade tester lämpliga för handhavandet av denna sjukdom.

Handledare: Professor John Pringle.

Placering vid institutionen för kirurgi och medicin, stordjur, klinikcentrum.

Anställningen löper på 5 år och innebär ca 80% forskning och 20% institutionsarbete, främst undervisning.

Lämplig bakgrund är veterinärexamen. Klinisk erfarenhet och dokumenterat forskningsintresse i hästmedicin är meriterande.

Närmare upplysningar lämnas av John Pringle, Box 7018, SLU, 750 07 Uppsala,
tfn: 018-67 14 74, e-post: John.Pringle@kirmed.slu.se

Välkommen med Din ansökan **märkt med referensnr** samt meritförteckning och övriga handlingar, som skall ha inkommit till Registrator, SLU, Box 7070, 750 07 Uppsala **senast den 24 augusti 2001.**

Olle Lindahl till minne

Den 10 juli, dagen efter sin 73-årsdag, avled f distriktsveterinären i Kungsbacka, Olle Lindahl.

Olle Lindahl kom att bli Olle för en stor krets av kolleger och andra vänner under sin livstid. Olle växte upp i Löderup som en av tre söner till den välkände distriktsveterinären Gotthard Lindahl. Olle var en fängslande berättare om den veterinära vardagen. Inte minst hans hågkomster från uppväxten i skånsk veterinärmiljö, blev små pärlor för de kolleger som haft förmånen att få lyssna till dem. De speglade hur mycket samhället och inte minst den veterinära verkligheten förändrats under bara en mansålder.

Olles yrkesval var en självklarhet. Efter veterinärexamen 1955 tjänstgjorde Olle på Hallands Hushållningssällskap och vid Djursjukhuset i Hälsingborg. Därefter började den distriktsveterinära banan i Dala Husby åren 1961–71, interfolierad med länsveterinärvikariat i Falun och Nyköping och genomgång av Nordiska Hälsovårdshögskolan.

1971 kom Olle till Kungsbacka distrikt, där han verkade fram till pensionen 1991. Olle föreföll alltid lycklig i sitt värv som ”kvackare” Han talade ofta om ”sina bönner hemma i Kungsbacka ” och kom att bli vida mer än distriktsveterinären för sina djurägare. Hans vänlighet, empati och förmåga att lyssna och hans kvalifikationer som kliniker, gjorde att hans relationer med djurägarna utvecklades till gedigen vänskap och ömsesidigt förtroende.

Olle personifierade den lugne skåningen och hade en jordnära stor klokhet och ett väl utvecklat sunt förnuft. Ofta blev han i olika sammanhang den som vid problemhantering lugnt avlyssnade de ”snackesaligas” utläggningar och därefter, gärna lite drastiskt, åstadkom och framförde den enkla, självklara lösningen.

Olles personliga egenskaper och kvalifikationer gav honom en mängd förtroendeuppdrag i yrkessammanhang och i övrigt. Dessa verksamheter sköttes alltid med ”nit och redlighet”, mestadels med en viss skepsis till betydelsen av de egna insatserna, säkerligen beroende på en stor ödmjukhet inför sina förtroendeuppdrag.

Så valdes Olle, bland många övriga uppdrag, till ledamot i distriktsveterinärföreningens styrelse 1976-82, varav de sista två åren som ordförande och därefter till ledamot av veterinärförbundets styrelse åren 1983-88.

Ordförandeåren i distriktsveterinärföreningen medförde stora arbetsinsatser upp till den omfattande dagliga kliniska verksamheten, då de sammanföll med en av de många utredningar som drabbat distriktsveterinärerna, den sk Djurhälsoutredningen. Under ordförandeåren engagerade sig Olle också i det dittills försummade arbetarskyddet för distriktsveterinärer. Under Olles aktiva medverkan skapades en organisation med en central skyddskommitté och regionala skyddsombud och utbildningsprogram i arbetarskydd för distriktsveterinärer startades.

För sin insatser i distriktsveterinärföreningen blev Olle dess hedersledamot 1990, en hedersbetygelse som gladde Olle mycket.

Allt arbete och alla uppdrag hindrade inte Olle att med iver utöva sina hobbies. Olle var en hängiven jägare och fiskare, rotarian och frimurare. Ledigheterna tillbringades gärna i stugan vid Gullmarsfjorden, där fisket var en väsentlig del av tillvaron.

Under de sista tre åren av sitt liv kämpade Olle med den svåra sjukdom som till sist ändade hans liv. Mitt i den striden gick hans hustru Barbro bort för mindre än ett år sedan. Olle visade under sjukdomsåren prov på ett stort personligt mod och trots smärtor och total insikt om att tiden snart skulle vara ute, hanterade han sin situation med den realism och den fattning som alltid kännetecknade Olle.

Saknaden efter Olle för hans närmaste och alla vänner blir stor. Men minnet kan bara bli ljust. Olle Lindahl var en medmänniska och kollega i ordens allra finaste bemärkelser.

För vänner och kolleger
Ilmars Dreimanis
Bengt Olov Häggmar

Kalmar Djursjukhus söker veterinär för tillsvidareanställning

Vi söker helst erfaren smådjursveterinär med främst medicinsk inriktning. Men även yngre kollega med sikte på smådjursspecialisering är välkommen att söka.

Vi är ett trevligt gäng bestående av fem veterinärer (tre med spec.-kompetens) och nio djursjukvådare. Vi satsar på kompetens och hög servicegrad till våra kunder varför det är viktigt att du är ambitiös och har lätt att ta folk.

Välkommen med din ansökan och förfrågningar till Suzanne Sandquist, VD, Kalmar Djursjukhus, Gas Jacobsgata 1, 392 45 Kalmar. Tel: 0480-270 50, hemtel: 0480-551 81.
Tillträde snarast eller efter överenskommelse.

Kongresser och kurser

Svenska

Nya

13/10 -01. Temadag om Problembeteende hos hundar arrangeras i Skara av IMMI och SLU. Info: Ing-Britt Fogelberg, IMMI, tel: 0322-406 13 eller Jane Geismar, SLU, tel: 0511-671 28. (Se annons i denna tidning)

18–20/10 -01. Jamarens höstmöte arrangeras i Bohuslän. Info: Margareta Tervell, tel: 0560-104 57, fax: 0560-133 96, e-post: margareta.tervell@telia.com (se annons i denna tidning)

25–26/10 -01. Kurs i Reproduktionsorganens sjukdomar, hund och katt arrangeras i Ultuna av Kompetenscentrum smådjur, SLU. Info: Anna Nilsson, tel: 018-67 17 85. (Se annons i detta nummer)

27/10 -01. Kurs i Infektionssjukdomar inom avel och uppfödning arrangeras av Sällskapet för smådjursreproduktion i anslutning till kursen i Reproduktionsorganens sjukdomar i Ultuna. Info: Liss-Marie Langborg, tel: 0220-442 04 eller Annelie Eneroth, tel: 0175-140 91. (Se annons i detta nummer)

Tidigare publicerade

21–23/8 -01. Djurhälso- & utfodringskonferens arrangeras i Linköping av Svensk Mjölk (SVT 6/01)

23–fm24/8 -01. Nordic eye panellists course Stockholm. Arr: Svenska Sällskapet för Veterinär Oftalmologi (SSVO) (SVT 4/01)

em24–25/8 -01. The combined ECVO/ESVO meeting Stockholm. Arr: ECVO/ESVO (SVT 4/01)

26/8 -01. ERG course and lab Stockholm. Arr: Kristina Narfström (SVT 4/01)

24–29/9 -01. Kurs i artificiell insemination av hund och katt. Arr. Inst f obstetrik o gynekologi, SLU. (SVT 8-9/01)

18/10 -01. Kurs i Neurologi på häst, Bålsta. Arr: SVS Hästsektion och Veter AB. (SVT 8-9/01)

22–26/10 -01. Kurs i Försöksdjursvetenskap enligt FELASA kategori B, Uppsala. Arr: Uppsala Universitet. (SVT 8-9/01)

1–3/11 -01. Nordic AO-basic Course, Uppsala. Arr: AO-Vet. (SVT 8-9/01)

6–7/11 -01. Reproduktionskurs för veterinärer Hållsta, Eskilstuna. Arr: Svensk Mjölk (SVT 4/01)

8–9/11 -01. Årets Veterinärmöte Ultuna. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap och Sveriges Veterinärförbund (SVT 5/01)

5–6/12 -01. Kurs om Byggnader och produktionssystem Hållsta, Eskilstuna. Arr: Svensk Mjölk (SVT 4/01)

4–15/3 -02. Forskarkurs i Evidence based medicine, 3.75 ECTS-credits Göteborg. Arr: Nordiska Hälsovårdshögskolan (SVT 7/01)

Internationella

Fler internationella kurser hittar Du på World Veterinary Association's hemsida: http://www.worldvet.org/ och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: http://www.bsava.com

Nya

18/9 -01. Kurs i Regulation and Management of Veterinary Clinical Trials in the EU arrangeras i London, UK av Management Forum. Info: Management Forum Ltd, 48 Woodbridge Road, Guildford, GU1 4RJ, UK. Tel: 0044-(0)1483 570099, fax: 0044-(0)1483 536424, e-post: info@management-forum.co.uk

19/9 -01. A Practical Workshop, Assuring Quality in Clinical Trials Conducted According to Veterinary GCP arrangeras i London, UK av Management Forum. Info: Management Forum Ltd, 48 Woodbridge Road, Guildford, GU1 4RJ, UK. Tel: 0044-(0)1483 570099, fax: 0044-(0)1483 536424, e-post: info@management-forum.co.uk

29/9–1/10 -01. Konferens om Safety Assurance during Food Processing anordnas i Wien, Österrike av University of Veterinary Medicine Vienna. Info: www.vu-wien.ac.at/ausland/econfVPH.htm

8/10 -01. Kurs i The Veterinary Expert Report arrangeras i London, UK av Management Forum. Info: Management Forum Ltd, 48 Woodbridge Road, Guildford, GU1 4RJ, UK. Tel: 0044-(0)1483 570099, fax: 0044-(0)1483 536424, e-post: info@management-forum.co.uk

8–13/10 -01. ESAVS Intensive Course "Emergency Care" anordnas i Madrid, Spanien. Info: ESAVS Office, Schadtengasse 2, D-55765 Birkenfeld, Tyskland.

SKARA SEMIN

Skara Semin har ett omfattande utbud vad gäller service och tjänster till mjölk- och köttproducenter. Företaget ägs av 5 200 lantbrukare i Västra Götalands, Jönköpings och Östergötlands län. Antalet anställda är 180. Huvudkontoret finns i Skara.

Skara Semin söker
DJURHÄLSOVETERINÄR

med placering på driftsplatsen i **Söderköping**.

Tjänsten är en tillsvidareanställning med tillträde efter överenskommelse.

Vi söker dig som är utåtriktad och som gärna vill arbeta i ett lag med husdjurstekniker, rådgivare och veterinärer.

I arbetsuppgifterna ingår fruktsamhetsarbete i besättningar, nöthälsoprogrammet FRISKKO, arbete med aktuella bekämpningsprogram, juverhälsovård, samt fortlöpande utbildning av personal och lantbrukare.

Vi kan lova dig ett spännande och stimulerande arbete tillsammans med djurägare och medarbetare på driftsplatsen och i länet.

Närmare upplysningar lämnas av personalchef Jan-Olof Olsson 0511-77 11 35 eller chefveterinär Per Arnesson 0511-77 11 32.

Dina ansökningshandlingar vill vi ha senast den 27 augusti 2001, under adress:
Personalavdelningen, Skara Semin, Afsengatan 4, 532 37 Skara.

Egl: 0049-6782-2329, fax: 0049-6782-4314, e-post: esavs.bir@t-online.de

9/10 -01. Kurs i A Regulatory Update on Animal Feed Additives arrangeras i London, UK av Management Forum. Info: Management Forum Ltd, 48 Woodbridge Road, Guildford, GU1 4RJ, UK. Tel: 0044-(0)1483 570099, fax: 0044-(0)1483 536424, e-post: info@management-forum.co.uk

16–18/11 -01. Continuous Education Meeting: Horses, Performance Diagnosis of Joints arrangeras i Bonn, Tyskland. Info: Arbeitsgruppe Pferd, c/o Arno Lindner, Laurahöhe 14, D-45289 Essen, Tyskland.

11–13/12 -01. 7th Congress of equine medicine and surgery arrangeras i Genève, Schweiz. Info: Secrétariat du Congrès de chirurgie équine, CP 107, CH-1297 Founex, Schweiz. Rel: 0041-22 776 53 14, fax: 0041-22 776 22 55, e-post: info@equine-geneva.ch

12–13/12 -01. Konferens om The Impact on Animal Health, Food Safety and Agriculture. Can we Survive It? arrangeras i Bryssel, Belgien av Animal Health Services. Info: Nick Henderson, Animal Health Services, tel: 0044-(0)1483 225398, fax: 0044-(0)1483 211043, e-post: nickhen@pncl.co.uk

10–12/5 -02. Third EVSSAR Congress: On Reproduction in Companion, Exotic and Laboratory Animals arrangeras i Liège, Belgien av European Veterinary Society for Small Animal Reproduction. Info: J Verstegen, University of Liège, Department of Clinical Sciences, Veterinary College, Bd Colonster 20, B44 B 4000 Liège, Belgien. Tel: 0032-43664236, fax: 0032-43664231, e-post: J.Verstegen@ulg.ac.be

4–8/8 -02. International Conference on Antimicrobial Agents in Veterinary Medicine arrangeras i Helsingfors, Finland. Info: AAVM, c/o Target Tours, PO Box 29041, Tel Aviv 61290, Israel. Tel: 00972-3 5175150, fax: 00972-3 5175155, e-post: aavm@targetconf.com

Tidigare publicerade

26–30/8 -01. 18th International Conference of the World Association for the Advancement of Veterinary Parasitology (WAAVP), Stresa, Italien (SVT 14/00)

26–31/8 -01. 34th International Congress of Physiological Sciences: From Molecule to Malady Christchurch, Nya Zeeland (SVT 4/01)

8–12/9 -01. Kurs i Neurology Bern, Schweiz (SVT 7/01)

8–12/9 -01. Kurs i Neuropathology Bern, Schweiz (SVT 7/01)

10–14/9 -01. Kurs i Feline Medicine & Surgery 1 Zürich, Schweiz (SVT 7/01)

10–21/9 -01. Kurs i Ophtalmology 2 Toulouse, Frankrike (SVT 7/01)

12–15/9 -01. British Equine Veterinary Association's årliga kongress, Harrogate, UK. (SVT 8-9/01)

14–16/9 -01. 5th European Conference on Domestic Animal Reproduction, Wien, Österrike. (SVT 1/01)

17–22/9 -01. Första veckan i en 8-veckors kurs för erhållande av Diploma in Bovine Reproduction 2001–2003. (Vecka 2: 3–8/12 -01, vecka 3: 18–22/3 -02, vecka 4: 22–27/7 -02, vecka 5: 2–6/9 -02, vecka 6: 9–13/12 -02, vecka 7: 31/3–4/4 -03, vecka 8: 21–25/7 -03) /R/Arrangör: University of Liverpool i England (SVT 4/01)

17–23/9 -01. Kurs i Cardiology 1 Luxemburg (SVT 7/01)

27–29/9 -01. 17th ESVD-ECVD Congress in Veterinary Dermatology Köpenhamn, Danmark (SVT 4/01)

2–4/10 -01. 2nd OIE International Conference on Antimicrobial Resistance Paris, Frankrike (SVT 6/01)

4–7/10 -01. BVA:s årliga kongress Winchester, England (SVT 2/01)

11–13/10 -01. Association Vétérinaire Équine Francaise håller sin nästa kongress i Pau, Frankrike (SVT 6/01)

17–20/10 -01. Veterinary Days 2001, Opatija, Kroatien. (SVT 8-9/01)

19–21/10 -01. European Society for Emerging Infections håller sin **2:a internationella kongress** i Budapest, Ungern (SVT 14/99)

25–28/10 -01. Kurs i Djurakupunktur i fyra delar Helsingfors, Finland. (De övriga tre kurstillfällena är 17–20/1 -02, 7–10/3 -02 och 9–12/5 -02) (SVT 6/01)

12–13/11 -01. Kurs i Internal Medicine 1 Utrecht, Nederländerna (SVT 7/01)

12–17/11 -01. Kurs i Reproduction in Companion, Exotic and Laboratory Animals 1 Nantes, Frankrike (SVT 7/01)

23–25/11 -01. CNVSPA-AFVAC och SAVAB anordnar sin årliga kongress Lille, Frankrike (SVT 4/01)

4–7/4 -02. 45th British Small Animal Veterinary Association Congress Birmingham, UK (SVT 4/01)

5–7/7 -02. 11th Annual Scientific Meeting of the European College of

DEN KGL. VETERINÆR-
OG LANDBOHØJSKOLE KVL

Professor i stordyrskirurgi

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole søger en professor i stordyrskirurgi fra den 1. februar 2002 eller snarest derefter.

Arbejdsopgaverne omfatter forskning og undervisning inden for stordyrskirurgi. Herudover skal ansøgeren have opdateret erfaring indenfor klinisk hospitalsvirksomhed.

Ansættelsesproceduren vil følge Forskningsministeriets bekendtgørelse nr. 820 af 31. august 2000. Stillingen er klassificeret i lønramme 37 og besættes i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og AC. KVL er indstillet på at optage forhandling med den forhandlingsberettigede organisation om ydelse af et personligt tillæg, således at den samlede løn årligt udgør kr. 478.067 eksklusiv pensionsbidrag.

For at søge stillingen er det nødvendigt, at ansøgeren rekvirerer det komplette stillingsopslag hvori indhold, kvalifikationskrav og krav til ansøgningerne er beskrevet. Stillingsopslaget kan rekvireres enten på KVL's WEB-side: http://www.kvl.dk/news/ eller ved henvendelse til **Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Personalekontor, Bülowsvej 17, 1870 Frederiksberg C, Danmark, tlf.nr. 3528 2022**. De bedes ved henvendelse henvise til **j.nr. 628/00130-14**. Ansøgningsfristen for stillingen er **den 15. oktober 2001, kl.12.00**. Dette opslag er et uddrag, der ikke kan bruges som grundlag for ansøgning.

KVL varetager forskning og uddannelse på land-, skov- og havebrugsområderne, på veterinærområdet og på ernærings- og levnedsmiddelområdet. KVL har ca. 3.500 studerende, heraf 400 ph.d., 1.600 ansatte og en omsætning på 775 mio. kr. Som led i KVLs ligestillingspolitik opfordrer vi både kvinder og mænd uanset alder, køn, race, religion eller etnisk tilhørsforhold - til at søge stillinger ved højskolen.

Veterinary Surgeons Wien, Österrike (SVT 7/01)

19–23/8 -02. 22nd World Buiatrics Congress, Hannover, Tyskland (SVT 3/00)

11–14/9 -02. British Equine Veterinary Association **(BEVA)** /anordnar sin **årliga kongress** i Glasgow, UK (SVT 12/00)

25–29/9 -02. 27th World Veterinary Congress, Tunis, Tunisien (SVT 14/00)

3–6/4 -03. 46th British Small Animal Veterinary Association Congress Birmingham, UK (SVT 4/01)

4/7 -03. 2nd Dentistry, Oral and Maxillo-Facial Surgery Forum Velbert, Tyskland (SVT 7/01)

5–6/7 -03. 2nd Surgical Forum of the European College of Veterinary Surgeons Velbert, Tyskland (SVT 7/01)

Från styrelsen

Rapport från förbundsstyrelsen

Veterinärförbundets styrelse och SVS kollegium hade möte på Wiks slott utanför Uppsala, den 12–13 juni 2001. Första dagen och en stund på morgonen nästa dag var gemensam, medan det under den andra dagen var åtskilda överläggningar.

Gemensamma överläggningar

Ordföranden Dag Hultefors öppnade mötet och hälsade både styrelsen och kollegiet välkomna. Under dagen behandlades bland annat följande frågor:

Utredning av veterinärfakulteten SLU

SLU:s rektor har beordrat en utredning av veterinärfakulteten. Bakgrunden är att fakultetens ekonomi snabbt försämras. I uppdragets förutsättningar ingår bland annat att studieordningen från 1996 skall ligga fast och att man skall försöka hitta samverkanspartners bland andra universitet och högskolor. Utredningen bör också pröva möjligheten att införa ett kliniskt utbildningssystem, typ AT hos läkarna. Det är en snabbutredning som skall vara klar den 1 november detta år. Susanna Sternberg är förbundets representant i referensgruppen.

I den efterföljande debatten framskymtade en oro över snabbheten i utredningen. En utredning baserad på analys av den framtida veterinärrollen efterlystes.

Information veterinärmötet 2001

Christina Arosenius och Anders Forslid rapporterade från planläggningsarbetet. Problemet med ”blanka sidor” i kompendiet diskuterades och Christina redovisade de mått och steg som var vidtagna. Programmet är i stort sett klart och temat för året är immunologi. Flera internationella talare har engagerats.

Rapport från FVE-möte Budapest

Dag rapporterade bland annat att Mul- och klövesjuke- (MK) frågan var den största enskilda frågan. Huvudsakliga skiljelinjen i debatten går mellan de som vill vaccinera bort MK och de som vill använda ”stamping out”. Huvudargumentet bland ”vaccinatörer” är etik där masslakt ifrågasätts. Djurtransporter och riskbaserad köttbedömning hörde också till dagordningen.

Kvalitetskontroll av veterinärutbildningen i Europa

Nuvarande kontrollen är baserad på ett sektorsdirektiv från EU som föreskriver hur en veterinär skall vara utbildad. Detta lär hämma den fria rörligheten av tjänster och ifrågasätts alltmera. I stället tänker man sig någon form av egenkontroll som man tror kommer att gynna kvalitén.

Inträdesavgift för specialistutbildningsprogrammen

Styrelsen bestämde att en inträdesavgift (förutom examinationsavgiften) ska tas ut för veterinärer som inte är SVF-medlemmar och vill börja något av specialistutbildningsprogrammen. Avgiften skall vara 3 000 kronor, för att täcka förbundets och SVS administrativa kostnader.

Information om veterinäryrket

Per Sahlander redovisade lite funderingar kring behovet av information om veterinäryrket. Målgrupp är bland annat gymnasieelever. Fonderade pengar för ändamålet finns. Förbundet bör ta fram broschyr och eventuell utlåningsvideo. Materialet bör gå att anpassa till nätet. En arbetsgrupp bestående av Per, Torkel Ekman och Johan Beck-Friis tillsattes. Referensgrupp, med skyl-

TERAPI MED HÖG SÄKERHET*TILL LÄGRE KOSTNAD**!

7.8 g Ca^{2+} i en infusion på 500 ml.

*)- Infusion av, Ca 2^+, >10g är mindre lämpligt på grund av risken för biverkningar och nedsätter ej recidivfrekvensen.

**)- Infusionsaggregat medföljer gratis till varje behandling.

Referenser:

1. Larsson,K.A.Björsell,C.Kvart&S.Öhman. 1983. Zbl.Vet.Med.A,30,401-409.
2. Kvart,C.,K.A. Björsell&L.Larsson.1982. Acta vet.scand23,184-1963.
3. Hapke, H-l.1974. tierärtl.prax.2.257-262.

HIPRACAL

MOT KALVFÖRLAMNING OCH BETESKRAMP HOS KOR

Se FASS-text

Västertorpsvägen 135,
Box 112, 129 22 Hägersten.
Tel: +46 8 449 46 50.
Fax: +46 8 449 46 56.
Home page: www.nordvacc.se
E-mail: vet@nordvacc.se

NordVacc LÄKEMEDEL AB

dighet att ta fram sektionsspecifikt arbetsmaterial är sektionerna. Proffs skall användas i slutbearbetningen.

Fortsättning av AVF (Arbetsgrupp Veterinär Fältverksamhet)
Arbetsgruppen har avlämnat slutrapport som finns att hitta på SJV:s hemsida. Arbetet fortsätter dock inom nio delområden. Arbetsläget för delområdena redovisades och diskuterades av styrelse och kollegium.

Fullmäktigebeslut om tillsyn och konkurrens
Dag redovisade lite förvecklingar i en riksdagsdebatt mellan riksdagsman Christel Andeberg och jordbruksminister Margareta Winberg, om en ”expansiv” dv-organisation. Grundbulten för SVF är att organisationen ska vara konkurrensneutral och förbundet skall också verka för att privatsidan och dv-sidan skall dela på jourverksamheten.

Övriga frågor
Frågeställningar för behandling under ordförandekonferensen i höst togs upp. Hur ansvarsnämnden arbetar är en frågeställning och hur remisshanteringen inom förbundet skall gå till är ett annat ämne som kommer att behandlas under konferensen.

C 15, författning om läkemedelshantering av djurägare, väckte en del känslor. Enligt tidsplanen skulle den ha varit klar på försommaren men så var icke fallet. SJV tror att man kan få ut en remissutgåva i juli/augusti och med ett beslutsdatum i oktober. Styrelsen kritiserade att en så viktig författning remissbehandlas under semestertid.

Tips om vidareutbildningar för veterinärer inom hela Norden kan man nu få via hemsidan http://www-nordvet.slu.se/. Detta är ett samarbete mellan de nordiska veterinärförbunden och SLU Kontakt.

SVS sektioner fick i uppgift att ta fram förslag på två artiklar ur SVT som skall belönas under veterinärmötet 2001. En artikel skall ha vetenskaplig inriktning med referenser etc, och en skall ha mer allmän inriktning. Artiklarna skall ha varit införda i SVT fr o m nr 7/00 t o m nr 8-9/01. ➔

Veterinärpraktik till salu

Inarbetad deltidspraktik med perfekt läge och utmärkt lokal (60 m²) vid Bergshamra torg, Solna med bl a apotek, post (bankomat), T-banestation och P-platser. Med basutrustning. Pris 40.000 kr.
Tel: 070-655 28 80 eller
08-655 00 80.

SMITTSKYDDSINSTITUTET
Swedish Institute fot Infectious Disease Control

Smittskyddsinstitutet (SMI) är en expertmyndighet med 250 anställda. Myndigheten är belägen inom Karolinska Institutets Campusområde. Våra uppgifter är bl a att övervaka epidemiläget i fråga om smittsamma sjukdomar bland människor och att främja skyddet mot sådana sjukdomar.

Avdelningen för epidemiologi söker en zoonosepidemiolog (vikariat)

SMIs epidemiologiska avdelning har till uppgift att övervaka smittsamma sjukdomar i Sverige. Basen för verksamheten utgörs av rapporter om fall från läkare och mikrobiologiska laboratorier: vi mottar ca 40 000 anmälningar årligen. Utifrån denna övervakning gör vi sedan utbrottsutredningar, följer trender och initierar vetenskapliga studier. En stor del av fallen är livsmedels- eller vattenburna infektioner, och vi samarbetar här nära dels med de laborerande avdelningarna vid SMI, dels med andra myndigheter på livsmedels- och veterinärområdena.

Två personer inom sektionen för födoämnesburna zoonoser tar nu ledigt på halvtid för forskning, och ett vikariatsutrymme skapas. Den person vi söker bör både ha praktisk erfarenhet av arbete med livsmedelsburna infektioner och dokumenterade kunskaper i epidemiologi. Arbetet innebär främst att ta det dagliga ansvaret för den löpande övervakningen av dessa sjukdomar, men viss vetenskaplig erfarenhet är en merit, och möjlighet finns att förena tjänsten med en doktorandutbildning i infektionsepidemiologi.

Vi samarbetar nära med våra systerinstitut inom EU, och du bör vara obesvärad både i muntlig och skriftlig engelska. God vana vid ordbehandling och spread-sheets förutsätts.

Det dagliga samarbetet med vår omvärld – på alla möjliga nivåer – förutsätter en utvecklad social kompetens.

Vikariatet tillsätts i första hand på sex månader, med möjlighet till förlängning.

För frågor, kontakta avdelningschefen professor Johan Giesecke, tel 08-457 2360, email johgie@ki.se, eller sektionschefen epidemiolog Yvonne Andersson, ankn 2368, email yvonne.andersson@smi.ki.se. Facklig representant: Helene Norder, SACO, tel:08-457 26 38.

Ansökan med CV sänds till: Smittskyddsinstitutet, registrator, 171 82 Solna. Email: gun.berggren@smi.ki.se senast den 17 september 2001.

Veterinärförbundet är numera uppkopplat till databasen CAB för litteratursökning. Medlemmar kan gratis nå söktjänsten via SVF:s lösenordsskyddade hemsida.

Invigning kompetenscentrum smådjur

Styrelsen och kollegiet var inbjudna att delta i invigningen av SLU:s nya kompetenscentrum för smådjur i universitetets nybyggda konferenslokaler. SLU:s rektor och veterinärfakultetens dekanus liksom SVF:s ordförande invigningstalade. Anna Nilsson som är ”the One and Only” tjänstekvinna på detta kompetenscentrum höll ihop arrangemanget.

Kompetenscentrat är i stort sett virtuellt och enda utsträckning i rummet är Annas tjänsterum på KC. Tjänsten finansieras av SLU, Agria och Svenska Kennelklubben under tre år, varefter man hoppas att verksamheten kommer att gå runt av sig själv. Annas huvudsakliga arbetsuppgift är att producera kurser inom ämnesområdet smådjur, med hjälp av det kontaktnät som hon håller på att bygga upp. Anna får man tag i på 018-67 17 85 och via nätet på kompetenscentrum.smadjur@slu.se. Se även särskild artikel i detta nummer.

Förbundsstyrelsens möte den 13 juni

Under dagen behandlades bland annat följande frågor:

Rapporter från arbetsgrupperna

Utbrändhet och stress bland veterinärer

En enkät ska skickas ut efter sommaren till anställda på alla djursjukhus med fler än två anställda veterinärer. Bearbetningen av enkätsvaren kommer att ske med hjälp av professionell hjälp. Vidare har kontakt tagits med olika myndigheter för att samla in information om problematiken. Det kan konstateras att det finns mycket material och utredningar inom området att tillgå.

Nedskärning av medel för veterinärutbildningen

Eftersom det finns en av SLU tillsatt arbetsgrupp (som dock inte träffats ännu) kommer SVF:s grupp att fungera som referensgrupp till SLU:s arbetsgrupp. SVF:s grupp ska ha ett första möte efter sommaren.

Löneförhandlingar för vissa medlemmar

Kansliet har samlat in material för en bakgrundsbild, vilken kommer att vara klar i början av hösten.

Legitimerad hundpsykolog

SVF kommer tillsammans med Psykologförbundet att driva frågan om rätten att kalla sig ”legitimerad hundpsykolog” vidare till Konsumentverket, eftersom förbunden anser att det handlar om vilseledande marknadsföring. Enbart regeringen kan legitimera ett yrke, vilket inte är gjort beträffande hundpsykologer. Den kompromiss som hundpsykologernas organisation IMMI är villiga till, dvs att skriva ”av IMMI legitimerad hundpsykolog”, godtas inte av vare sig SVF eller Psykologförbundet.

Ny ledning för DVO

Styrelsen diskuterade tillsättningsförfarandet av ny chefstjänst för distriktsveterinärorganisationen.

Det kollegiala nätverket

Under våren ordnades en träff med de åtta veterinärer som har varit engagerade som stödpersoner sedan nätverkets tillkomst hösten 1999. Till mötet var även inbjuden en läkare som specialiserat sig på alkoholrelaterade problem, man diskuterade bland annat vad som kan vara stödpersonens roll vid missbruksproblem.

Vid nästa träff kommer stressrelaterade sjukdomar att diskuteras mer ingående. Stödpersonerna upplevde sin roll som meningsfull och viktig.

SKARA SEMIN

Skara Semin har ett omfattande utbud vad gäller service och tjänster till mjölk- och köttproducenter. Företaget ägs av 5 200 lantbrukare i Västra Götalands, Jönköpings och Östergötlands län. Antalet anställda är 180. Huvudkontoret finns i Skara.

Skara Semin söker

DJURHÄLSOVETERINÄR

med placering på driftsplatsen i **Vetlanda**

Tjänsten är en tillsvidareanställning med tillträde efter överenskommelse.

Vi söker dig som är utåtriktad och som gärna vill arbeta i ett lag med husdjurstekniker, rådgivare och veterinärer.

I arbetsuppgifterna ingår fruktsamhetsarbete i besättningar, nöthälsoprogrammet FRISKKO, arbete med aktuella bekämpningsprogram, juverhälsovård, samt fortlöpande utbildning av personal och lantbrukare.

Vi kan lova dig ett spännande och stimulerande arbete tillsammans med djurägare och medarbetare på driftsplatsen och i länet.

Närmare upplysningar lämnas av personalchef Jan-Olof Olsson 0511-77 11 35 eller chefveterinär Per Arnesson 0511-77 11 32.

Dina ansökningshandlingar vill vi ha senast den 27 augusti 2001, under adress:
Personalavdelningen, Skara Semin, Afsengatan 4, 532 37 Skara.

Disputationer

Behandling av infektion vid kvarbliven efterbörd

Veterinär Kristian Königsson, institutionen för obstetrik och gynekologi, SLU, försvarade onsdagen den 6 juni sin avhandling för veterinärmedicine doktorsexamen med titeln: ”Induced parturition and retained placenta in the cow. Inhibition of prostaglandin $F_{2\alpha}$ synthesis and antibiotic therapy”. Opponent var professor Dieter Schams, Technical University of Munich, Tyskland.

Prostaglandiner är en typ av arakidonsyrametaboliter som frisätts i samband med inflammatoriska tillstånd i kroppen. Prostaglandin $F_{2\alpha}$ ($PGF_{2\alpha}$) frisätts bland annat från livmodern och har stor betydelse för förlossning och den tidiga postpartum-perioden hos nötkreatur. Vid dräktighetens slut ökar bildningen av $PGF_{2\alpha}$ och detta anses viktigt för såväl den prepartala luteolysen som för livmodermuskulaturens sammandragningsförmåga i samband med kalvningen. $PGF_{2\alpha}$ har betydelse också efter förlossningen, för livmoderinvolutionen.

Kor med kvarbliven efterbörd får i de allra flesta fall en livmoderinfektion. Under den akuta infektionen (första veckan) uppvisar många kor feber, nedsatt aptit samt en hög frisättning av $PGF_{2\alpha}$. I det senare förloppet karakteriseras infektionen av orena flytningar, förlängt intervall till första insemination samt ett förlängt kalvningsintervall.

I ett antal experiment har frisättningen av $PGF_{2\alpha}$ före, under och efter förlossningen hos kor med kvarbliven efterbörd studerats. Vidare har kor med kvarbliven efterbörd behandlats med flunixin (en antiinflammatorisk substans som hindrar prostaglandinbildning) och/eller oxytetracyklin. Detta för att undersöka om man så skulle kunna påverka involution, infektion eller allmäntillstånd hos kor med kvarbliven efterbörd. Meloxicam, en annan typ av prostaglandinsynteshämmare, och dess förmåga att förhindra kliniska och endokrina effekter av endotoxin har också studerats.

Resultaten visar att flunixin reducerar bildningen av $PGF_{2\alpha}$ hos kor med kvarbliven efterbörd, men i övrigt kunde ingen effekt påvisas. Antibiotika däremot hade en viss effekt. Om oxytetracyklinbehandling sattes in dag 11–14 (efter det att efterbörden lossnat) förkortades tiden fram till dess livmodern var fri från bakterier, dock utan tecken på klinisk förbättring.

Oxytetracyklinbehandling dag 3–6 (innan efterbörden lossnat) ledde till klinisk förbättring (bättre aptit och högre foderintag). En bieffekt var att korna hade kvar efterbörden ca två dagar längre än övriga kor. Antibiotika dag 3–6 ledde till en rubbning av livmoderfloran men förkortade inte livmoderinfektionen. Försöket med meloxicam visade att denna substans, liksom flunixin, effektivt lindrar endokrina och kliniska effekter av endotoxin.

Läkemedel

Nya karensföreskrifter – SLV FS 2001:18 (H:65)

Livsmedelsverket beslutade om nya föreskrifter den 21 juni 2001. Föreskrifterna trädde i kraft 1 juli 2001 och finns också på Livsmedelsverkets hemsida www.slv.se

I bilaga 1 har följande preparat fått *ändrade* karenstider:

Banminth vet pasta 44% – karenstiden ändrad till 0 dygn för slakt av häst.
Banminth vet pulver 77% – karenstiden ändrad till 0 dygn för slakt av häst.
Cronyxin vet injektionsvätska, lösning 50 mg/ml – karenstid för slakt av häst fastställd till 1 dygn efter intravenös administrering och 7 dygn efter intramuskulär administrering.
Finadyne vet injektionsvätska 50 mg/ml – karenstid för slakt av häst fastställd till 1 dygn efter

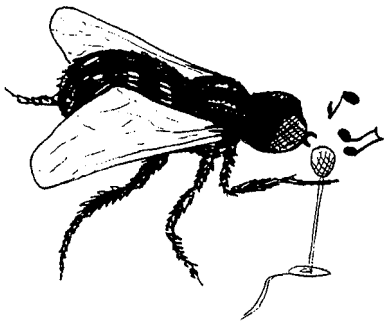

Phlugan
Det är dags för then glada phlugans phest!

I samband med veterinärmötet på Ultuna
Lördag 10 november

Fördrink kl 17.00 i aulan
Veterinär högtidskläsdsel
Begränsat antal gäster

OSA senast 22 okt på PG 50 48 56-6
Pris 500:–
Ange status och år då studier påbörjades och avslutades
Även namn före ev namnbyte

Förfrågningar: Klubbmästare Sara Bengtsson 018-30 26 68
Vice värd Lotta Eriksson 018-46 12 10

intravenös administrering och 7 dygn efter intramuskulär administrering.
Finadyne vet granulat 25 mg/g – karenstid för slakt av häst fastställd till 7 dygn.
Sebacil pour-on vet perkutan lösning 75 mg/ml – karenstiden för slakt av svin är ändrad till 16 dygn.

För följande *nya godkännanden* finns karenstid införd i bilaga 1:

Equilis Resequin vet injektionsvätska suspension – karenstid 0 dygn för slakt av häst.
Eraquell vet oral pasta 18,7 mg – karenstid 30 dygn för slakt av häst.
Pulmodox vet premix till medicinfoder 5% – karenstid 7 dygn för slakt av svin.
Suvaxyn M Hyo vet injektionsvätska suspension karenstid 0 dygn för slakt av svin.

Övriga ändringar

För alla preparat som har karenstid fastställd för slakt av fjäderfä men inte någon karenstid för ägg har texten i fotnoten ändrats till ”Ej till fjäderfä som lägger ägg avsedda för human konsumtion”. Detta har skett eftersom den tidigare texten ansågs leda till missförstånd samt att den nya texten är anpassad till MRL-förordningen.

I övrigt har företagsnamn, preparatnamn m m ändrats för att överensstämma med Läkemedelsverkets produktresuméer.

Noterat

Ny BSE-teori presenterad

I tidningen Animal Pharm nr 467 presenteras en ny intressant teori för uppkomsten av BSE (bovin spongiform encefalopati). Det är Roger Morris, professor vid Massey University, Nya Zeeland, och en av världens ledande veterinära epidemiologer, som presenterat hypotesen.

Han säger att en överförbar spongiform encefalopati (TSE) fanns i en population av vilda afrikanska antiloper under 1970-talet. Ett infekterat djur fördes till en djurpark i England, och blev efter sin död omvandlat till kött- och benmjöl. ”Det är troligt att antilopens hjärna och organ hamnade i en omgång djurfoder som gick till ca 1 000 mjölkkor i sydvästra England mellan 1975 och 1977”, säger Morris. En del av de infekterade korna flyttades sedan till andra delar av landet innan de i sin tur blev nötfoder 1981. På så sätt spreds sjukdomen. Roger Morris vet ännu inte vilken typ av antilop som kan ha varit virusbärare, då de djur som utvecklar sjukdomen i vilt tillstånd blir uppätna av lejon. Han har dock startat ett samarbete med afrikanska forskare för att försöka ta reda på saken.

Morris teori får stöd från brittiska djurparksspecialister som bekräftar att TSE-sjukdomar drabbade flera antiloper i brittiska djurparker under början av 1980-talet. De prionproteiner som isolerades från två typer av afrikanska antiloper i djurparker överensstämmer till stor del med BSE-prionen. Kanske måste tesen att BSE är scrapie hos kor omvärderas, säger Morris.

Varning för ostar från Torkelsbovallen

Livsmedelsverket meddelade den 13 juli att ett flertal personer under de senaste två veckorna rapporterats insjuknade i hög feber, buksmärtor och diarré efter förtäring av ostar producerade på fäboden Torkelsbovallen i Ljusdals kommun. Det rörde sig sannolikt om ostar som producerats under veckorna 25–27. Ostarna tillverkas av opastöriserad ko- och getmjölk och får endast säljas vid fäboden, vilket innebär att de inte bör vara ute i detaljhandeln. Produktionen på

Växjö Djurskyddsförening utlyser härmed

År 2001

DJURSKYDDSSTIPENDIUM

på 50 000 kronor

Stipendiet kan sökas av dem, som på ena eller andra sättet, främjar djurskyddet - främst forskare, men även författare, journalister, veterinärer, organisationer eller privatpersoner.

Stipendiet kan delas av flera sökande.Sökande med anknytning till Kronobergs län har företräde. Även andra är lika välkomna med sina ansökningar. Bifoga en projektbeskrivning!

Det förutsätts att stipendiaten/erna inom ett år efter mottagandet av stipendiet avlägger en skriftlig rapport om hur pengarna har använts.

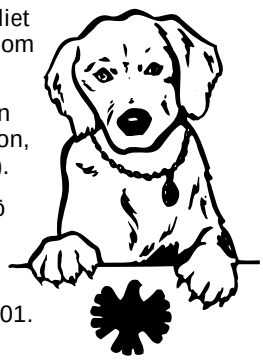

Frågor kring stipendiet kan ställas till sekr. Harry Karlsson, tel 0470-86 000 (ankn. 316).

Sänd er ansökan till Växjö djurskyddsförening, c/o sekr Harry Karlsson, Länsstyrelsen, 351 86 VÄXJÖ, senast den 15 september 2001.

Märk kuvertet ”Djurskyddsstipendium”.

Torkelsbovallen stoppades av tillsynsmyndigheten i Ljusdals kommun den 9 juli. Vid undersökning påvisades mycket höga halter av *Listeria monocytogenes* i flera ostar. Även andra sjukdomsframkallande bakterier påvisades i höga halter.

Livsmedelsverket ser allvarligt på det inträffade. Personer som insjuknat efter att ha ätit ost från Torkelsbovallen har rapporterats från flera håll i landet och enligt uppgift har antalet besökande på fäboden varit ganska stort. Livsmedelsverket uppmanade alla som insjuknar med feber, illamående, buksmärtor, diarré och misstänker samband med Torkelsbovallen att anmäla till smittskyddsläkaren i länet.

Grytanlagsproven utreds – igen

I ett brev från Jordbruksdepartementet i slutet av juni meddelas att de omdiskuterade grytanlagsproven ska utredas ännu en gång, trots protester från de flesta tidigare hörda instanser. SVA har fått uppdraget att åter studera om verksamheten är förenlig med den svenska djurskyddslagstiftningen eller inte.

Grytanlagsprov innebär att en levande grävling släpps ner i ett så kallat konstgryt, varefter grythundar testas på sin förmåga att hitta och markera grävlingen i grytet. Tidigare utredningar har visat att såväl hundar som grävling ofta skadas i dessa prov, och veterinärförbundet har i remissyttranden ända sedan 1993 krävt att verksamheten ska förbjudas. I den senaste remissomgången 1999 slog Jordbruksverket fast att grytanlagsprov inte är förenliga med djurskyddslagen, och SJV:s djurskyddskommitté antog under sitt möte i april 2001 ett enhälligt uttalande mot proven. Ändå uppdrar Jordbruksdepartementet åt SVA att ånyo utreda frågan, då ”flera remissinstanser har påpekat att tillfredsställande vetenskapligt underlag för närvarande saknas för att införa ett förbud mot användning av grävling för grytanlagsprov”.

Aviseringsavgift för läkemedel på avbetalning

Enligt ett pressmeddelande från Riksförsäkringsverket förslår verket en aviseringsavgift på 15 kronor, i stället för som i dag 4 kronor per avisering, när man köper medicin på avbetalning. Förslaget är ett sätt att minska Apotekets kostnader för delbetalningssystemet. RFV föreslår dessutom att Apoteket alltid ska ta ut den första avbetalningen upp till 150 kronor direkt vid inköpet. Detta är möjligt att göra redan i dag men tillämpas sällan.

Bakgrunden till förslagen är Apotekets ökade kostnader för delbetalningssystemet. Administrationskostnader och kreditförluster uppgick förra året till omkring 70 miljoner kronor, varav kreditförlusterna stod för 30 miljoner kronor. Kostnaderna drabbar alla Apotekets kunder, inte bara de som utnyttjar delbetalning. Det är i första hand kunder under 50 år som utnyttjar delbetalning och det är också på

The Iams Company
world leader in Premium quality pet food is looking for a

MANAGER VETERINARY SERVICES
Sweden and Finland

You are a young veterinarian with 3 to 8 years experience in the small animal practice, industry and/or university.
In your job you have been able to build a solid reputation with the veterinary community and/or with the breeders, with particular reference to the opinion leaders.
You like working in a team with autonomy and with the orientation to results.

You would like to challenge yourself in a diverse experience, working in an international environment.
You will be asked to represent in Sweden and Finland the nutritional leadership of The Iams Company, communicating to the academia and the opinion leaders the product excellence and the innovations, based on the research carried out by the company.
Giving seminars in the University and with veterinarians will be one of your most important responsibilities; therefore you need to be a good public speaker and obtain the credibility by your audience.
You will also give the needed technical support to the local team composed by the distributor, Business Development Manger and Professional Market Manager.

To be successful in the position you must be highly proactive, self-starting, be able to work alone and cross culturally minded. You have to possess good communication skills. We are looking for a Swedish or Finnish veterinarian with fluency in Swedish, Finnish and English.

You will work from home in Sweden or Finland, and as you will be travelling substantially it would be convenient to live close to a major airport.

Your job will be very important and well recognized with an excellent remuneration package by **The Iams Company** that will offer a dynamic, fast growing and international working environment.
The Iams Company is a fully owned company of Procter & Gamble.

Please send your application in English within 2 weeks after the publication date in this journal to
Eva Skelander, e-mail: skelander.e@pg.com or Address: Procter & Gamble Nordic, P.O. Box 27303, S-102 54 Stockholm, Sweden

de grupperna Apoteket gör de största kreditförlusterna. Förväntningen var att det skulle vara äldre personer som i första hand skulle utnyttja delbetalningssystemet.

Danmark kände till inhemsk BSE redan 1995

Danska myndigheter kände redan 1995 till att BSE troligen fanns i landet, men försökte då mörklägga istället för att utreda saken. Det avslöjades i den danska tidningen Politikken den 22 maj i år.

1995 fick det danska Fødevareministeriet reda på att en danskfödd ko på Irland utvecklat BSE. Kon hade bara vistats på Irland i 26 månader, varför den med största sannolikhet haft med sig sjukdomen från Danmark. Bara 0,06 promille av de nötkreatur i världen som diagnostiserats ha BSE, har utvecklat sjukdomen på kortare tid än 26 månader.

När de danska myndigheterna fick reda på BSE-fallet på Irland intog man snabbt attityden att detta var ett irländskt fall som inte berörde Danmark. Danmark var då klassat som BSE-fritt, och inga tester genomfördes varken på kons ursprungsbesättning eller hos dess foderleverantör. Om landet skulle förlorat sin BSE-fria status 1995, hade det fått dramatiska konsekvenser för den danska miljardexporten av nötkött.

Albert Costelloe, chefveterinär vid det irländska jordbruksdepartementet, konstaterar att kon med största sannolikhet smittades i Danmark. Preben Willeberg, nuvarande veterinärdirektör i Danmark, håller med och säger till Politikken att uppfattningen att Danmark var BSE-fritt inte var vetenskapligt underbyggd.

Mindre selen i KRAV-mjölk

KRAV-kor får i sig mindre selen än konventionellt hållna kor, vilket också återspeglas i mjölken. För människor är mejeriprodukter en viktig selenkälla. Korna bör därför få tillskott i fodret av det viktiga spårämnet, menar forskare vid institutionen för livsmedelsvetenskap, SLU. De har jämfört mjölken från 31 mellansvenska KRAV-gårdar med mjölk från konventionella mjölkgårdar.

Jämförelsen visar också att KRAV-mjölk innehåller mindre fett än vanlig mjölk. Vidare har ekologiskt hållna kor en bättre juverhälsa, enligt jämförelser av celltalen i mjölken. Källa: Notiser från SLU 5/2001.

Nya regler för cirkusar

Alla cirkusar som turnerar i Sverige ska inspekteras av länsveterinär inför säsongsöppningen. Cirkusarna ska föra journal. Varje cirkus ska ha en veterinär knuten till sig.

Det är några av nyheterna i de nya bestämmelser som Jordbruksverket utarbetat tillsammans med cirkusledare. Chefen för SJV:s djuravdelning Leif Denneberg kallar i ett pressmeddelande de ny reglerna för ”en milstolpe i arbetet att stärka djurskyddet hos de cirkusar som vill turnera i Sverige.”

Tidigare har det inte funnits några detaljföreskrifter för djurskötseln på cirkusar. De nya reglerna slår fast att djuren under turnén ska ha möjlighet att röra sig fritt i bassänger, inhägnader, voljärer eller genom fri ingång i manegen. Samtliga djurs hälsotillstånd ska samlas i en journal hos cirkusarna. I den ska, förutom sjukdomsfall och skador, även framgå vilken hov- och klövvård som gjorts. En kommunal djurskyddsinspektör ska utföra inspektioner, vilka journalförs.

Bestämmelserna träder i kraft den 1 november 2001.

Kanslinytt

Nya medlemmar

Den 12–13 juni 2001
Marit Johanne Apeland, Uppsala; SYVF
Stine Anett Dahlen, Uppsala; SYVF
Ulrika Dreimanis, Uppsala; SYVF
Maria Gidekull, Uppsala; SYVF
Kajsa Johansson, Uppsala; SYVF
Ellen Lillegård, Grums; PVF
Tiina Läikkö, Uppsala; SYVF
Linda Segerqvist, Uppsala; SYVF
Nina Schwabe, Uppsala; SYVF
Marie Werholt, Uppsala; SYVF
Eva Örvind, Södertälje, SYVF

Nytt försäkrings-informationsmaterial för privatanställda

Nu kan du beställa av PTK uppdaterade broschyrer från förbundskansliet om bland annat föräldraledighet, anställningsbyte, arbeta utomlands och ersättning till efterlevande.

PERSONNOTISER

Födelsedagar i september

Leif Plöen, Stockholm 60 år den 1/9
Sigge Brunkvall, Svalöv 75 år den 4/9
Sune Persson, Rimbo 70 år den 5/9
Inger M Karlsson, Upplands Väsby 50 år den 9/9
Eva Brennius, Västerhaninge 50 år den 10/9
Åke Åsheim, Upplands Väsby 75 år den 13/9
Bertil Lyberg, Lund 90 år den 14/9
Marianne Elvander, Knivsta 50 år den 15/9
Karl-Axel Karlsson, Enebyberg 75 år den 16/9
Malik Mèrza, Uppsala 50 år den 16/9
David Weckner, Norge 50 år den 16/9
Nils-Olov Norell, Borlänge 90 år den 22/9
Anders Lundgren, Älmhult 60 år den 26/9

Avlidna

F distriktsveterinär Bertil Olsson har avlidit den 18 mars 2001. Han föddes 1922 i Östra Tommarp, Kristianstads län, avlade studentexamen i Lund 1945 och veterinärexamen 1954. Han var assistent vid avdelningen för avelsbiologi och husdjurshygien vid Kungl Veterinärhögskolan 1951. Han disputerade till veterinärmedicine doktor 1959, och var docent i avelsbiologi och husdjurshygien 1959 och 1960 var han distriktsveterinär i Eslöv.

F distriktsveterinär Olle Lindahl har avlidit den 10 juli 2001. Han föddes 1928 i Hammenhög, Kristianstads län, avlade studentexamen i Lund 1947 och veterinärexamen 1955. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.